

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Numărul 17 ● Vineri 28 aprilie 1978

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A FEMEILOR

„Putem spune cu mindrie că orinduirea noastră socialistă a asigurat descătușarea și afirmarea tot mai puternică a energiilor creatoare ale femeilor în toate domeniile, ceea ce demonstrează cu putere că numai în condițiile cind poporul devine stăpin pe destinele sale, cind este lichidată orinduirea împărțită în clase antagoniste se creează condiții pentru adevărata egalitate în drepturi a femeii cu bărbatul, pentru participarea activă a femeilor la conducerea întregii societăți.

Partidul și statul nostru au dat și dau o înaltă apreciere rolului important al femeilor în dezvoltarea patriei noastre, în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, în ridicarea gradului de civilizație, bunăstare și fericire a întregului nostru popor. Iată de ce doresc ca, de la înalta tribună a acestui for democratic al femeilor, felicitînd întregul nostru popor pentru tot ceea ce a realizat, să adresez în mod deosebit, în numele conducerii partidului și statului, precum și al meu personal, mili-oanelor de femei din țara noastră, — muncitoare, țărance, intelectuale, românce, maghiare, germane și de alte naționalități, tinere și virstnice — cele mai calde felicitări pentru minunatele lor realizări în toate domeniile de activitate, precum și urări fierbinți de noi și noi succese în măreața operă de ridicare a României pe culmi tot mai înalte de progres, civilizație și bunăstare, în întărirea independenței și suveranității patriei !”

NICOLAE CEAUȘESCU

„Partidul nostru, Comitetul său Central, guvernul acționează cu fermitate pentru înfăptuirea Programului partidului adoptat de Congresul al XI-lea, care, după cum se știe, acordă o atenție deosebită și un loc important creării cadrului organizatoric de participare la conducere a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, a clasei muncitoare, a întregului nostru popor. Măsurile adoptate vor duce la dezvoltarea democrației întregii noastre societăți, vor intensifica participarea tot mai activă a întregului nostru popor la făurirea conștientă a viitorului său liber, independent, a viitorului său comunist.”

NICOLAE CEAUȘESCU

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

ADÎNCIREA CONTINUĂ A DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI, CREȘTEREA INIȚIATIVEI ȘI RĂSPUNDERII COLECTIVE

PE FUNDALUL amplelor eforturi desfășurate de întregul popor pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării, pe linia stabilită de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din 1977 ale P.C.R., săptămîna politică a fost marcată de un eveniment cu ample rezonanțe și semnificații sub trei aspecte caracteristice construcției noastre socialiste în etapa actuală: adîncirea democrației muncitorești, lărgirea participării oamenilor muncii la rezolvarea problemelor de care depinde progresul rapid la nivel micro și macroeconomic; accentuarea efectelor dezvoltării asupra ridicării nivelului de trai al celor ce muncesc, condiționarea și mai strînsă, mai stimulativă a cîștigurilor acestora de contribuția lor individuală și colectivă la eficiența activității economice; educarea omului nou, participat la decizii în toate domeniile de activitate, investit — fără deosebire de vîrstă, sex, naționalitate — cu cele mai largi drepturi, dar și cu răspunderile care decurg firesc din calitatea sa de proprietar, producător și beneficiar, din înfăptuirea principiului autoconducerii și autogestunii.

Aceste elemente inseparabile ale concepției românești asupra făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborate din inițiativa și sub îndrumarea personală a secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, prin contribuțiile sale inovatoare de o valoare inestimabilă, ca urmare a aplicării creațiilor și cerințelor țării și epocii noastre, au fost puternic reliefate și în cadrul Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, din 25—26 aprilie. Desfășurîndu-se la puțin timp după Plenara C.C. al P.C.R., care a stabilit importante măsuri pentru perfecționarea planificării și conducerii întregii activități economice, lucrările acestui for al organelor ce reprezintă forma cea mai democratică de conducere, demonstrînd superioritatea orînduirii noastre, a democrației muncitorești din România socialistă, au prilejuit o profundă analiză a ceea ce s-a întreprins și ceea ce trebuie făcut în continuare pentru așezarea pe o bază nouă a conducerii tuturor unităților economico-sociale, prin introducerea autoconducerii și autogestunii. Participanții au exprimat profunda satisfacție și recunoștință a colectivelor de oameni ai muncii pentru grija neobosită pe care secretarul general al partidului o poartă perfecționării continue a cadrului organizatoric, legislativ și funcțional în toate domeniile care determină progresul, bunăstarea și fericirea întregii națiuni.

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, document de însemnătate teoretică și practică definitorie pentru procesul de dezvoltare a democrației întregii noastre societăți, reprezintă pentru organele de conducere colectivă ale unităților economice, ale ministerelor, pentru milioanele de participanți la producția materială, un adevărat program de acțiune în vederea progresului continuu pe plan economic și social, concentrînd energia creatoare a maselor largi populare spre amplificarea accelerată și calitativ superioară a bazei tehnico-materiale și ridicarea permanentă a nivelului de trai și de civilizație al întregului popor, pentru creșterea participării, a responsabilității tuturor oamenilor muncii față de viitorul nostru socialist.

Principiul autoconducerii și autogestunii — a subliniat secretarul general al partidului — „presupune ca fiecare unitate, fiecare colectiv de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă și nemijlocită pentru mijloacele și bunurile încredințate de societate — parte a proprietății întregului popor. Administrarea de către oamenii muncii a tuturor unităților trebuie să asigure obținerea unei producții superioare, creșterea eficienței economice, sporirea valorii nou create”. În acest sens, așezarea pe o bază nouă a unor indicatori, trecerea de la producția globală la producția netă ca indicator de bază constituie o consecință a existenței planului și bugetului de venituri și cheltuieli ale fiecărei unități, element fundamental al autoconducerii și autogestunii; iar creșterea producției nete, a valorii nou create presupune reducerea continuă a cheltuielilor materiale de producție, a consumurilor de materiale, valo-

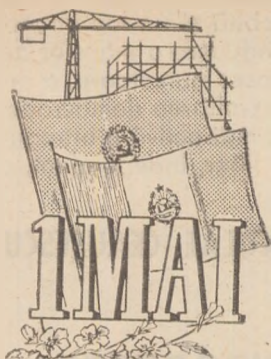
rificînd cit mai superior munca și inteligența poporului nostru. Așa cum se arată în cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, întărirea rolului autoconducerii și autogestunii impune totodată, ca o cerință obligatorie, acordarea unei atenții deosebite încheierii din timp a contractelor, asigurării pe această bază a aprovizionării tehnico-materiale, cooperării în producție, atît în țară cît și în străinătate, pentru desfășurarea în condiții bune a întregii activități de producție, realizarea numai a acelor produse și numai în acele cantități care țin seama de necesitățile pieței interne și de cerințele de export.

Evidențiind rolul pe care este chemată să-l joace astăzi cercetarea științifică în dezvoltarea economico-socială, secretarul general al partidului nostru a relevat din nou necesitatea accentuării aportului acesteia la sporirea eficienței economice, la creșterea ponderii factorilor intensivi și a laturilor calitative ale producției, prin introducerea mai hotărîtă a cuceririlor științei, a tehnologiilor moderne, a mașinilor de înaltă tehnicitate în producție, prin concentrarea forțelor de creație din institute, din întreprinderi, din învățămînt, generalizarea mult mai rapidă a ceea ce este nou și eficient în producție.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a discutat și aprobat proiectul de îmbunătățire a Legii retribuiri după cantitatea și calitatea muncii și proiectul de Lege cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, care, după dezbaterile de către oamenii muncii, vor fi înaintate spre adoptare Marii Adunări Naționale. Elaborate din inițiativa tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, aceste proiecte de acte normative prevăd, în principal: crearea cadrului organizatoric, economic și financiar corespunzător care, împreună cu cadrul democratic colectiv de conducere, să asigure îmbunătățirea radicală a întregii activități, exercitarea autoconducerii muncitorești și a autogestunii, îmbunătățirea ierarhizării ramurilor sub raportul retribuiri, stabilirea unui raport mai stimulativ între trepte și categorii, o mai bună precizare a modului cum trebuie să se realizeze acordul global, participarea oamenilor muncii la beneficii. De asemenea, plenara a adoptat măsuri de îmbunătățire a organizării consiliilor de conducere ale ministerelor și altor organe centrale de stat, prin lărgirea componenței acestora și participarea mai mare a reprezentanților oamenilor muncii din unitățile subordonate și din aparatul propriu. Tot acest complex de măsuri coerente, de o mare importanță teoretico-conceptuală și pentru practica socială, au profunde implicații și semnificații pentru dezvoltarea și progresul societății noastre, pentru promovarea unor concepte și valori proprii orînduirii noastre socialiste.

Noile măsuri, cadrul conceptual și principial nou creat pentru stimularea participării largi a oamenilor muncii la dezvoltarea societății noastre, pentru sporirea responsabilității tuturor membrilor colectivității față de progresul patriei obligă realmente la realizarea unui puternic salt calitativ în activitatea noastră, la implicarea plenară în construirea conștientă a viitorului comunist al țării. Înăfptuirea neîntîrziată și cu înaltă responsabilitate a indicațiilor secretarului general al partidului, astfel încît efectele să se vîdească în realizarea în cele mai bune condiții a planului pe 1978, constituie o îndatorire de prim ordin a consiliilor oamenilor muncii, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră. Așa cum o precizat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, „Măsurile stabilite de plenara Comitetului Central — pe care le-am dezbătut și în plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii — trebuie să ducă la perfecționarea întregii noastre activități, la ridicarea nivelului calitativ al muncii tuturor colectivelor, la sporirea răspunderii organelor colective, de la ministere pînă la întreprinderi, la fiecare unitate, astfel încît zi și noapte, dacă se poate spune așa, aceste organisme, colectivele de oameni ai muncii să nu aibă decît o singură preocupare, să producă mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat, să sporească venitul național, să obțină o eficiență maximă a producției”.

Dan CONDREA

UNITATE ȘI ANGAJARE DEPLINĂ ÎN MUNCA NAȚIUNII PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI SĂU MULTILATERAL

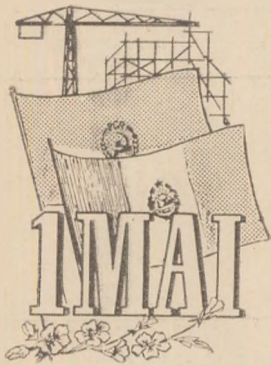
CA ȘI ÎN ALȚI ANI ziua de 1 Mai este întâmpinată de oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei – muncitori, țărani, intelectuali – fără deosebire de naționalitate, printr-o amplă întrecere în muncă, ce a dobândit noi și importante semnificații în această etapă a transformării acumulărilor cantitative într-o nouă calitate, superioară, în toate domeniile de activitate. Nenumăratele succese dobândite în această întrecere, pe care presa, radioul, televiziunea ni le-a adus zilnic la cunoștință, exprimă, odată mai mult, voința unanimă a poporului român de a acționa neabătut pentru îndeplinirea politicii partidului, a istoricelor hotărâri ale Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale din anul trecut. Acestei politici, la a cărei concepere și punere în operă, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a adus și aduce o inestimabilă contribuție, îi datorăm faptul că într-o perioadă istorică scurtă am depășit starea de subdezvoltare, că astăzi, în prezent, putem propune cu deplin realism ca în decurs de câțiva ani să ne ridicăm în rîndul statelor cu o dezvoltare medie și că primum cu deplină încredere viitorul apropiat cînd vom face parte din rîndul națiunilor dezvoltate ale lumii. Apare tot mai evident, datorită măsurilor repetate adoptate de conducerea partidului, că tot ceea ce se îndeplinește prin eforturile unite ale milioanele de oameni ai muncii este destinat omului, ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, că acestea sînt rațiunea și țelul suprem al întregii politici a partidului, a înseși operei de edificare a socialismului.

IN ACELAȘI TIMP se adîncește continuu democrația muncitorească, democratismul orînduirii noastre în general, evidențiindu-se astfel, pe multiple căi, grija partidului pentru afirmarea cît mai deplină a drepturilor și libertăților cetățenești, a personalității omului, pentru ca tot ceea ce se îndeplinește să fie rodul hotărîrii masei largi populare, participante directe, active și permanente la conducerea întregii societăți. A fost creat, în acest scop, un cadru organizatoric democratic foarte larg, organisme de conducere noi, bazate pe principiul muncii colective, la toate nivelele și în toate sectoarele de activitate iar Plenara C.C. al P.C.R. din 22–23 martie a adoptat importante măsuri pentru afirmarea deplină a principiului autoconducerii și autogestiei. Recent desfășurate, Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, Conferința națională a femeilor și Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii s-au constituit în noi forumuri democratice de participare a maselor la conducerea societății, dînd noi expresii unității de neclintit a poporului în jurul partidului, a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, voinței de a acționa tot mai hotărît, cu abnegație revoluționară, pentru îndeplinirea Programului partidului de înflorire continuă a României socialiste.

În deplin consens cu politica internă a partidului și statului nostru și prin multiplele acțiuni, apreciate de toate popoarele lumii, ale președintelui Republicii, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, România socialistă se afirmă tot mai puternic prin politica sa externă ca un factor dinamic în promovarea unor relații cu adevărat noi, întemeiate pe egalitate și respect între state, care să favorizeze o largă colaborare internațională, accesul tuturor popoarelor la cuceririle științei moderne, la binefacerile civilizației contemporane, lichidarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice internaționale, ceea ce a dus la o creștere fără precedent a prestigiului de care țara noastră, se bucură pe arena vieții internaționale. Trebuie cu atît mai mult subliniată contribuția meritorie, activă a României, a președintelui său, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, la eradicarea războaielor și a amenințării cu forța din viața internațională, acum în preajma zilei de 1 Mai, zi a solidarității oamenilor muncii de pretutindeni, cu cît norii amenințători ai războiului, inechitățile și nedreptățile sociale și politice nu au fost încă înlăturate din viața internațională. Tocmai de aceea, în deplină concordanță cu realitățile contemporane, cu interesele poporului nostru, ale tuturor popoarelor lumii, România militează ferm pentru dezvoltarea unor relații cu adevărat democratice între state, bazate pe principiile egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotărî soarta așa cum dorește el, de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, de a se dezvolta liber și independent.

CONTUREAZĂ, toate acestea, un tablou insufletitor, care ne umple inimile de mîndrie, ne dă încredere nețărmurită în forța și capacitatea creatoare a națiunii noastre, care demonstrează că partidul nostru își îndeplinește cu cinste rolul de forță politică conducătoare, că pentru el nimic nu este mai presus decît interesele poporului, năzuințele sale vitale, întărirea independenței și suveranității patriei. Este, în același timp, o imagine care ne îndeamnă să muncim fără preget, în deplină unitate, pentru a accelera progresul nostru pe drumul făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea patriei noastre spre comunism.

În acest sens noua etapă în care ne găsim, trecerea la o calitate superioară a întregii activități, ne obligă, pe fiecare dintre noi și cu atît mai mult pe cei care lucrează în domeniul economic, să lupte împotriva a tot ceea ce este vechi și nu mai corespunde noilor forțe de producție, noilor schimbări din structura socială. „**Să luptăm cu hotărîre împotriva lipsurilor, a concepțiilor retrograde**, cerea secretarul general al partidului în cuvîntarea sa la Conferința națională a femeilor, **să facem loc și să stimulăm cu toată energia noul, afirmarea acestuia în toate domeniile de activitate**”, pentru că numai așa vom fi revoluționari pînă la capăt, vom asigura triumful socialismului și comunismului în România.

În sprijinul realizării programelor de îmbunătățire a
aprovizionării populației

DIVERSIFICARE, CALITATE, EFICIENȚĂ —

atribute de bază ale dezvoltării
industrii ușoare

Lina CIOBANU

ministrul industriei ușoare

POATE MAI MULT ca în alte ramuri industriale, dezvoltarea amplă și diversificarea largă a producției în industria ușoară exercită o influență directă și imediată asupra creșterii gradului de satisfacere a necesităților populației, ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii. Tocmai de aceea, dezvoltarea acestei ramuri, a producției bunurilor de consum în general, constituie una din opțiunile esențiale ale politicii partidului nostru. Preocuparea pentru realizarea integrală a obiectivelor care ne revin din Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a țării, aprobat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, pentru transpunerea consecventă în practică a indicațiilor prețioase ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, se materializează, în acest an, în creșterea producției ramurii cu 7,1% față de 1977, ceea ce înseamnă că, pe ansamblul primilor 3 ani ai cincinalului, industria ușoară realizează un ritm mediu anual de creștere de 10,5% față de 8,8% prevăzut inițial (tabelul oferă o imagine concludentă asupra creșterilor ce se vor realiza în actualul cincinal la unele produse principale).

Desfășurînd pe un front larg întrecerea socialistă, întreprinderile din industria ușoară au realizat peste plan pe primele patru luni ale anului importante cantități de produse solicitate de populație: 1,2 milioane mp țesături tip mătase, 0,6 milioane mp țesături tip lînă, 0,5 milioane mp textile nețesute, confecții textile în valoare de 65 milioane lei, 2,2 milioane mp geamuri, diverse articole de menaj din sticlă și ceramică fină în valoare de circa 21 milioane lei și multe altele. Pe această cale a de-

venit posibilă livrarea suplimentară la fondul pieței a unor mărfuri în valoare de circa 500 milioane de lei.

Innoirea producției în concordanță cu cerințele consumatorilor

SATISFACEREA într-un grad mai înalt a cerințelor oamenilor muncii — iată punctul de plecare, obiectul și finalitatea întregii activități de creștere și diversificare a producției industriei ușoare. Pornindu-se de la studierea și cunoașterea cerințelor noi ale consumatorilor, în întreprinderile noastre se acționează pe multiple planuri pentru innoirea largă a nomenclatorului de fabricație cu produse moderne, cu performanțe tehnice și funcționale superioare. Pe baza valorificării mai înalte a creativității specialiștilor, ponderea produselor noi și reproiectate se va situa în acest an la un nivel de 40% din valoarea producției marfă, urmînd ca în 1980 indicatorul respectiv să se situeze la circa 65%.

În cadrul acestui obiectiv o atenție deosebită acordăm realizării integrale a sarcinilor care ne revin din Programul de dezvoltare suplimentară a producției bunurilor de consum și mai buna aprovizionare a populației și, în mod deosebit, a programelor prioritare privind producția și desfacerea articolelor de uz casnic și gospodăresc și producția și desfacerea articolelor electrocasnice. Pe baza prevederilor acestor programe prioritare vom introduce în fabricație în acest an unele produse cu performanțe ridicate, cum sînt aragazele cu 3 și 4 ochiuri și cup-tor cu termostat, aprindere automată și sistem de oprire automată a gazelor în caz de stingere a flăcării, vasele de sticlă termorezisten-

tentă și de porțelan cu rezistență mărită la șoc termic și mecanic, hotelle aspirante cu filtru și mini-robotul casnic pentru bucătărie.

Se poate aprecia că, în prezent, am corelat mai bine raportul cerere-produție, pornind de la o cunoaștere mai aprofundată a cerințelor reale ale populației. În colaborare strînsă cu Ministerul Comerțului Interior au fost întreprinse acțiuni complexe bazate pe tehnici eficiente de marketing și prognoză. Deciziile adoptate privind orientarea structurală a producției au fost fundamentate pe studii și cercetări de cunoaștere a necesităților de consum, pe investigații de testare a reacției consumatorilor la prezentarea unor produse și modele noi. În perioadele precontractuale, colecțiile noastre de modele au fost prezentate în fața beneficiarilor din diferite regiuni ale țării, au fost efectuate testări ale produselor noi în expoziții cu vînzare, a fost asigurată o largă participare la Tîrgul de mostre de bunuri de larg consum etc. În paralel, am desfășurat o intensă acțiune de informare a consumatorilor și specialiștilor din comerț asupra tendințelor și realizărilor obținute în modă și creație și, totodată, în scurtarea drumului produselor noi, bine apreciate, din expoziții în rafturile magazinelor.

Răspunzînd cerințelor oamenilor muncii, specialiștii noștri au luat toate măsurile necesare pentru realizarea în acest an a unui număr de 7 820 de noi articole și desene la țesături, 6 400 de modele de tricotațe, 11 500 de modele de confecții îmbrăcăminte, 10 000 de modele de confecții încălțăminte etc. În anul 1978 se realizează țesături fine din bumbac în amestec cu poliester pentru rochii, bluze,

cămăși într-o mare diversitate de contexturi, desene și poziții coloristice; o gamă diversificată de țesături tip în uni și imprimate destinate îmbrăcămintei, țesături late și extralate tip bumbac pentru lenjeria de pat; un nomenclator lărgit de articole pentru decorațiuni interioare, respectiv perdele tricotate și țesute din polieșter, draperii din țesături tip în și mătase, covoare tufted și mochete în diverse desene și culori; numeroase modele de tricotaaje și confecții pentru diverse destinații, încălțăminte și marochinărie într-o sortimentație bogată de piele naturală, sintetică sau textilă ș.a.

Concret, se poate afirma că, în acest an, satisfacem mai complex și mai bine anumite cerințe: s-a trecut la realizarea de ansambluri vestimentare care permit o asortare mai largă a diverselor piese componente, a fost sporit gradul de individualizare al produselor prin croială și accesorii realizate în serii scurte, au fost adoptate tehnologii noi de imprimare prin transfer a tricotaajelor care permit realizarea unor desene mai complicate față de soluțiile clasice, s-au realizat blănuri sintetice imitație de vulpe și nurecă etc. Se produc țesături de mătase tratate antiglisare, încălțăminte cu tălpi de poliuretan, din plăci microcelulare, cauciuc termoplastic ș.a. care conferă produselor confort în utilizare, concomitent cu ridicarea aspectului estetic al produselor. Există preocupări și în întreprinderile specializate de sticlărie și faianță pentru diversificarea articolelor din porțelan cu glazuri mate și colorate, din porțelan fosfatic, precum și a celor din cristal alb și colorat.

Începînd cu anul în curs, sistemul de informare și testare asupra noii linii de modă pe care o elaborăm pentru produsele vestimentare s-a îmbunătățit, prin crearea unei secții noi cu atribuțiuni în această direcție, organizată în cadrul Centrului de estetică a produselor industriei ușoare pe baza indicațiilor pe care le-am primit cu ocazia vizitei de lucru a secretarului general al partidului la cel de-al VI-lea târg de mostre pentru bunuri de larg consum. Pe baza experienței acumulate, în semestrul II al anului acesta vom organiza o nouă unitate cu profil similar pentru sectorul de încălțăminte, iar în următorii ani ne gândim ca aceste unități să-și dezvolte secții în cât mai multe orașe ale țării.

Cresterea producției la unele produse principale ale industriei ușoare în cincinalul 1976—1980

Denumirea produsului	Unitate de măsură	Cresteri în 1980 față de 1975 (în %)
Țesături total	mil. mp.	157,3
din care:		
— țesături tip bumbac	mil. mp.	140,0
— țesături subțiri în-cinopă	mil. mp.	378,0
— țesături tip lina	mil. mp.	148,8
— țesături tip mătase	mil. mp.	177,0
Tricotaaje	mil. buc.	170,7
Confecții textile	mil. lei	150,7
Încălțăminte	mil. per.	156,5
Geamuri	mil. mp.	127,0
Sticlărie de menaj	mil. lei	179,6
Ceramică fină de menaj	mil. lei	146,8
Vase de tablă emailate	mil. buc.	206,6

Preocupările noastre urmăresc asigurarea unui înalt nivel calitativ al produselor, perfecționarea sistemului de păstrare a calității în rețeaua de desfacere astfel încît acestea să ajungă la consumator așa cum au fost create și realizate. Alături de alte măsuri, am prevăzut pentru 1978 și în continuare aplicarea unor sisteme noi, îmbunătățite, de ambalare și transport, fabricarea unor ambalaje de calitate și cu funcționalități sporite.

Înscrierea producției pe coordonatele eficienței ridicate

ÎN toată activitatea noastră urmărim cu perseverență ca cerința primordială de satisfacere într-un grad cât mai înalt, cantitativ și calitativ, a necesităților populației să se îmbine armonios cu exigențele producției moderne: productivitate ridicată, micșorarea cheltuielilor materiale pe produs, economisirea energiei electrice și a combustibililor, creșterea competitivității și sporirea volumului beneficiilor, raționalizarea și ușurarea muncii, folosirea metodelor eficiente de conducere și organizare a fabricației.

Ținînd seama de prevederile Programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a țării, se poate aprecia că, în acest cincinal, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în industria ușoară va fi de 8,1% față de 7,3% cît erau prevederile inițiale, ceea ce înseamnă că, în anul 1980, se va realiza o creștere a acestui indicator de circa 48% față de anul 1975. În vederea creșterii accelerate a productivității muncii în întreprinderi s-a acționat cu fermitate pentru introducerea unor noi tehnologii neconvenționale de fabricație, de înaltă productivitate, creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii, a calificării lucrătorilor, pentru organizarea unor întreprinderi model. Numai prin

generalizarea rezultatelor pozitive obținute în cele 10 întreprinderi model în creșterea productivității muncii la celelalte unități similare din industria ușoară s-a obținut, în semestrul II din 1977, o economie relativă de personal de peste 1900 de persoane, iar în anul 1978 este prevăzut să se obțină pe această cale o economie sporită.

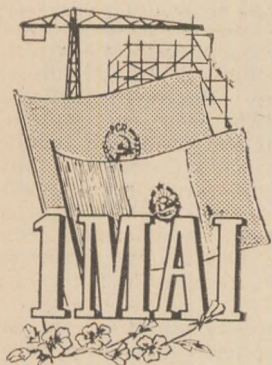
De altfel, investigarea tuturor posibilităților de creștere accentuată a productivității muncii se pune cu deosebită acuitate în întreprinderile din industria ușoară, dacă avem în vedere faptul că oamenii muncii din această ramură beneficiază cu prioritate de săptămîna redusă de lucru; numai în primele patru luni din acest an au început să lucreze cu program redus un număr de 132 000 de persoane din 71 de unități, iar pînă la sfîrșitul anului 50% din totalul personalului muncitor din ramură va beneficia de această prevedere. Grijă conducerii de partid pentru oamenii muncii din acest sector — în marea lor majoritate femei — este un stimulent în plus pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de creștere a productivității muncii.

O atenție sporită acordăm creșterii gradului de valorificare a resurselor de materii prime din țară, în care scop am dirijat o însemnată parte din potențialul nostru tehnic, de creație și proiectare în direcția valorificării mai intense în producție a materiilor prime chimice și a înlocuitorilor din producția internă, în paralel cu reducerea consumului de materii prime naturale și în mod deosebit a celor care se importă. În consecință, ponderea materiilor prime din țară va crește continuu în industria textilă — de la 53% în 1975 la 73% în 1980, iar în industria pielăriei de la 58% la peste 75%. Dat fiind faptul că dezvoltarea bazei de materii prime naturale este totuși limitată, a fost avută în vedere creșterea mai rapidă a pro-

(Continuare în pag. 32)

O componentă fundamentală a politicii partidului

REPARTIZAREA RAȚIONALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE PE TERITORIU

INDEOSEBI după Congresul al IX-lea al partidului și în condițiile noii împărțiri administrativ-teritoriale din 1968, repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării s-a înscris ca o componentă fundamentală a politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României. În acest domeniu an de an s-au obținut succese tot mai importante, care atestă nu numai viziunea științifică a politicii partidului, ci și caracterul ei umanist. Pentru că dezvoltarea rapidă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, creșterea industrială accelerată a județelor rămase în urmă, amplasarea de întreprinderi industriale în toate județele, în toate centrele importante au efecte sociale de mare amplitudine, care se regăsesc în asigurarea unor condiții de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, în asigurarea unei reale egalități și democrației în înflorirea întregii națiuni socialiste. Care sînt coordonatele de bază pe care se înscrie această latură esențială a politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României?

Semnificații ale înlăturării unei grele moșteniri

REPARTIZAREA teritorială inechitabilă a forțelor de producție constituie o consecință nemijlocită a insuficienței dezvoltării economice și sociale a țării moștenită de la regimul burghezo-moșieresc și ca atare a rămănelor în urmă ale economiei noastre în domeniul valorificării resurselor umane și materiale în raport cu posibilitățile oferite de cuceririle revoluției tehnico-științifice și cu performanțele țărilor dezvoltate — socialiste sau nesocialiste — ale lumii contemporane. În acest cadru, dezvoltarea în plan teritorial a forțelor de producție este, în primul rînd, o **problemă economică**, deoarece numai prin justa amplasare a producției este posibilă punerea în valoare a importanțelor resurse și posibilități de creștere economică și ridicare a eficienței de care dispune economia noastră în ansamblu și în fiecare zonă geografică.

Dimensiunea economică cea mai importantă a problemei repartizării teritoriale a forțelor de producție o constituie faptul că incompleta atragere și folosire a resurselor de muncă ale țării se concentrează într-o serie de județe și localități, din cele mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic. Aici folosirea resurselor de muncă ale populației apare ca nesatisfăcătoare nu numai în raport cu posibilitățile

tehnice ale timpului nostru, dar și în raport cu realizările cele mai importante ale economiei.

Repartizarea judicioasă pe teritoriu a forțelor de producție, care să creeze condiții superioare de lucru pentru oamenii muncii din toate zonele țării, adică locuri de muncă cu înaltă productivitate pentru întreaga populație activă din toate județele și localitățile, constituie, după cum sublinia secretarul general al partidului, o **sarcină urgentă, un obiectiv esențial al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate**. Prin asigurarea participării cit mai egale a populației la folosirea mijloacelor de producție moderne, ca rezultat al eforturilor pentru repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție, se urmărește apropierea aportului membrilor societății la activitatea economică și socială, care, în virtutea principiului socialist al repartiției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, determină și apropierea veniturilor și a consumului, a altor condiții de viață.

Dezvoltarea mai rapidă a județelor și localităților rămase în urmă contribuie la înlăturarea diferențelor în nivelul de trai, la realizarea în aceste zone a unei structuri pe sexe și vîrste a populației echilibrate, la înlăturarea tendințelor de îmbătrînire și de feminizare, ca urmare a migrației cu precădere a populației masculine și, în general, a tineretului spre zonele mai dezvoltate. Pe de altă parte, dezvoltarea rapidă a economiei în județele mai puțin dezvoltate asigură creșterea numărului și ponderii muncitorilor în totalul celor activi, niveluri care în aceste județe sînt, în general, mai reduse. Punînd în evidență importanța economică, socială și politică a acestei probleme, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: „**îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării are drept scop folosirea tot mai judicioasă a forței de muncă a populației și, implicit, o mai bună redistribuire a veniturilor, ridicarea generală a nivelului de trai al oamenilor muncii**. Numai pe baza lichidării rămănelor în urmă a unor regiuni, a dezvoltării armonioase a bazei tehnico-materiale a socialismului pe întreg teritoriul patriei, se pot crea condiții pentru mersul înainte al societății noastre, pentru trecerea treptată spre comunism¹⁾. Concomitent, o justă repartizare teritorială a forțelor de producție în România trebuie, așa cum arăta cu alt prilej secretarul general al partidului, „**să asigure din punct de vedere social prezența clasei muncitoare în toate județele**”²⁾. Creșterea numărului muncitorilor în județele mai puțin dezvoltate accelerează ritmul vieții sociale,

favorizează adîncirea democrației socialiste.

Implicațiile economice, sociale și politice ale repartizării teritoriale a forțelor de producție evidențiază caracterul complex al acestei probleme, care își pune amprenta asupra întregii dezvoltări a țării, devenind o componentă de primă importanță a politicii partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. La baza rezolvării acestei probleme de mare complexitate, care solicită eforturi relativ îndelungate, se află concepția unitară și de perspectivă a partidului nostru, concepție definită în felul următor de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**: „**făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării într-o concepție unitară și de largă perspectivă**. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ceea ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării”³⁾.

Problema complexă, politica complexă

COMPLEXEI PROBLEME a repartizării teritoriale a forțelor de producție îi corespund soluții complexe, o politică complexă. O asemenea proiecție are în vedere faptul că înlăturarea insuficienței folosirii a resurselor și mai ales a celor de muncă, insuficiență desigur acută în zonele mai puțin dezvoltate, nu a fost concepută numai ca un imperativ al acestor zone, ci, în primul rînd, al întregii economii naționale. Intefertată cu aspectul social și etic al problemei, sporirea valorificării resurselor de muncă în unele județe și localități, cu decalaje în acest sens față de altele, este gîndită că condiționează o **utilizare la un nivel superior a potențialului în ansamblul economiei**.

Soluționarea problemei amplasării teritoriale a forțelor de producție a fost și este gîndită și realizată de partid în procesul dezvoltării industriale accelerate a întregii economii. Partidul a sesizat limpede faptul că dezvoltarea economică mai redusă a României se datora esențialmente gradului încă redus de industrializare. În acest context rămănelor în urmă în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială a unor județe au apărut înainte de toate ca rămănelor în urmă ale

dezvoltării industriei în ansamblu. Importanța continuării industrializării, inclusiv pentru atragerea și utilizarea înaltă a resurselor de muncă este incontestabilă.

În actuala etapă de dezvoltare economică a țării noastre industria va continua să fie prima ramură în ceea ce privește crearea unor noi locuri de muncă și ramura în care poate fi utilizată cu productivitatea cea mai înaltă forța de muncă. Ca urmare a nivelului ridicat al productivității muncii, industria asigură posibilități sporite pentru veniturile ridicate oamenilor muncii și, deci, pentru creșterea nivelului de trai. Industrializarea atrage după sine și implică dezvoltarea celorlalte ramuri, iar înzestrarea tehnică superioară pe care industria o asigură tuturor ramurilor economiei creează posibilitatea unei productivități superioare și pe această bază venituri ridicate în ansamblu economiei.

Continuarea industrializării accelerează procesul de dezagrărire a populației și de creștere a productivității muncii în agricultură. Pe această cale, diferențele de venituri care există încă între personalul muncitor și țărani cooperatori se reduc rapid, implicit reducându-se și diferențele în nivelul de trai. În același timp, trebuie avut în vedere faptul că puține sînt județele țării care au atins indicatorii de ocupare a populației în ramurile neagricole pe care-i permit forțele de producție avansate ale timpului nostru. În aceste condiții, industrializarea cuprinde inevitabil toate județele României socialiste. „Trebuie să ne fie clar — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — că, dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga țară, dacă am menține vechea stare de inapoiere a unor zone, oricît am vorbi de egalitate în drepturi, inegalitatea, de fapt, tot ar rămîne... În acest cadru, o atenție deosebită se acordă dezvoltării în continuare a tuturor județelor”¹⁾.

Afirmînd necesitatea industrializării întregii țări, concomitent trebuie subliniat

Dinamica producției industriale în unele județe în trecut mai slab dezvoltate

	1970 ==	100
	1965	1976
Total	184	205
Județul :		
Argeș	210	251
Bistrița-Năsăud	201	249
Buzău	252	303
Covasna	211	236
Dimbovița	234	275
Harghita	209	235
Olt	349	387
Sălaj	266	351
Teleorman	229	255
Vâlcea	219	256

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 132.

niată, așa cum se arată în documentele de partid, cerința dezvoltării rapide a industriei în județele și localitățile rămase în urmă. Motivațiile sînt numeroase. De exemplu, dacă diferitele zone geografice rămase în urmă n-ar fi industrializate în cel mai scurt timp, atunci populația aptă de muncă din a-

ceste zone ar continua să migreze spre alte zone, cu deosebire spre orașele mari. Iar dacă actualele brațe de muncă folosite nesatisfăcător în zonele puțin dezvoltate se vor deplasa și vor fi ocupate în alte zone, dezvoltarea județelor și localităților rămase în urmă va fi considerabil îngreuiată. În aceste condiții industrializarea acestor zone și progresul lor economic în viitor nu ar putea fi realizate decît prin deplasări numeroase ale populației din zonele mai dezvoltate spre celelalte, ceea ce presupune renunțarea la locuri de muncă deja create în zonele comparativ mai dezvoltate.

Realizarea unor ritmuri înalte de creștere industrială este deci o necesitate absolută pentru țara noastră și, din

În anul 1977 numărul județelor care au obținut o producție industrială de peste 10 mld. lei a fost de 26 față de 21 în 1975 și 9 în 1970. În realizarea programelor de investiții, creșteri superioare medii pe țară s-au obținut în deosebi în județele Bistrița - Năsăud, Botoșani, Covasna, Gorj, Harghita, Sălaj, Vaslui, Vrancea.

acest punct de vedere, depășirea prevederilor actualului plan cincinal și realizarea programului suplimentar de creștere a producției au importanță excepțională. Proiectarea nivelului de cel puțin 10 mld. lei producție industrială ce va trebui atins de toate județele României pînă în anul 1980 urmărește să asigure o însemnată dezvoltare a industriei, orientată cu fermitate spre ramurile și subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele de materii prime și muncă socială, în fiecare din județele țării. Pe această bază, altădată locuri „unde nu se întîmpla nimic”, județe ca Harghita, Tulcea, Botoșani, Gorj, Sălaj, Vaslui, Vrancea ș.a., care și-au dublat și chiar triplat producția industrială în cincinalul trecut (vezi tabelul), vor avea o dinamică puternic susținută în dezvoltare, urmată de efecte sociale de mare întindere: venituri superioare pentru oamenii muncii de la orașe și sate, un consum tot mai mult structurat potrivit cerințelor civilizației moderne, stabilitate a forței de muncă, creșterea gradului de urbanizare și condiții superioare de confort locativ etc.

Industrializarea țării și a fiecărei zone nu este posibilă fără crearea și dezvoltarea infrastructurii. Dezvoltarea infrastructurii, care contribuie nemijlocit la ocuparea forței de muncă cit și la ridicarea nivelului de trai cu deosebire în zonele mai puțin dezvoltate, are loc în țara noastră în procesul complex al sistematizării teritoriului și al localităților. Sistematizarea și echiparea tehnică a teritoriului, a fiecărei localități reprezintă condiția dezvoltării eficiente a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării. Industrializarea, dezvoltarea infrastructurii și sistematizarea teritoriului impun și favorizează urba-

nizarea — proces de o importanță și complexitate deosebite, factor esențial al dezvoltării economico-sociale a țării, al ridicării nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc. Bazele intensificării procesului de urbanizare a populației țării noastre au fost puse prin reorganizarea teritorial-administrativă a țării înfăptuită în 1968, care a redus numărul comunelor de la 4 258 la 2 706 și a deschis perspectiva transformării din 1976 și pînă în 1990 a unui număr de circa 300-400 de comune în noi centre orășenești.

Înfăptuirea acestor obiective este asigurată prin înscrierea lor alături de obiectivele repartizării teritoriale a forțelor de producție în Programul unic de perspectivă privind sistematizarea și repartizarea teritorială a producției. Ca urmare a accelerării ritmului de industrializare a țării, obiectivele acestui program, inclusiv cele de urbanizare, vor putea fi îndeplinite considerabil mai devreme. Astfel, numărul orașelor noi în actualul cincinal va fi de circa 130, pentru ca în perioada 1981—1985 să fie create încă 140 noi centre agro-industriale; pe această bază pînă la sfîrșitul deceniului viitor numărul noilor orașe va fi substanțial mai mare decît cel preconizat inițial.

Realizarea obiectivelor privind urbanizarea este interferată de intensificarea construcțiilor de locuințe și a altor obiective social-culturale. În cincinalul 1976—1980 se vor construi din fondurile și cu sprijinul statului peste 1 milion de locuințe, ceea ce echivalează cu aproape totalitatea apartamentelor construite în cele trei cincinale anterioare. Obiectivele și orientările generale referitoare la planul cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, aprobate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, prevăd construirea din fondurile și cu sprijinul statului în scopul soluționării mai rapide a problemei spațiului locativ a încă circa 1,3 milioane apartamente.

Temei al largirii

democrației socialiste

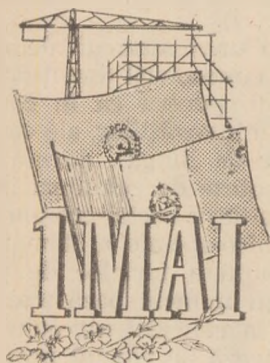
REPARTIZAREA forțelor de producție în profil teritorial este o problemă generală a dezvoltării economiei noastre naționale, dar și o problemă a fiecărui județ și localitate, a fiecărei zone geografice, care nu poate fi soluționată în afara participării oamenilor muncii din aceste județe și localități.

În concepția partidului nostru un rol deosebit de important revine în această direcție organelor locale de partid și stat, chemate să-și aducă o contribuție deosebită la descoperirea, atragerea și utilizarea eficientă a resurselor locale, la planificarea dezvoltării economico-sociale și la îndeplinirea obiectivelor planificate.

Adîncirea democrației socialiste, a celei economice în primul rînd, este un rezultat dar și o condiție a soluționării problemei repartizării forțelor de producție pe teritoriu. În acest context a fost creat cadrul organizatoric necesar pentru participarea activă a maselor.

prof. dr. Ion BLAGA
asist. univ. Valeriu BĂLAȘA

(Continuare în pag. 8)

INVESTIȚIILE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII (II)

Previziune de largă perspectivă în procesul dimensionării obiectivelor de investiții

STRATEGIA creșterii forțelor de producție și a sporirii competitivității produselor și serviciilor pe piața internă și mondială vizează acțiuni pe termen lung ce urmăresc corelarea, pe baza elementelor previzionale, a dimensionării întreprinderilor cu posibilitățile de utilizare optimă a capacităților acestora, în condițiile folosirii celor mai judicioase zone teritoriale de aprovizionare și desfacere.

Interacțiunea dintre înzestrarea cu mijloace de producție și volumul desfacerii produselor generează un complex proces previzional privind efortul și orientarea investițiilor, nivelul costurilor de producție, rentabilitatea activității, cerințele pieței și, în final, nivelul eficienței.

Identificarea direcțiilor și determinarea previzională a ritmului de sporire a cerințelor social-economice, fundamentate pe cercetări științifice, constituie punctul central al prognozei și planificării procesului reproducției socialiste lărgite.

Fundamentarea științifică a procesului de dezvoltare a forțelor de producție, corelată cu necesitățile social-economice, se înscrie între cerințele de bază ale creșterii economice și se exprimă în sistemul de ecuații ce caracterizează relația **producție-consum**, la nivel macroeconomic.

Conceptul dimensionării optime a investițiilor se bazează pe principiul că o activitate eficientă, rentabilă, se asigură numai în măsura în care deciziile privind sporirea capacităților de producție sînt fundamentate pe o corelație judicioasă între producție și cerințele social-economice reieșite din cunoașterea reală a potențialului și nevoilor de perspectivă.

Investițiile, factor de consolidare a procesului colaborării și cooperării economice internaționale

EVOLUȚIA social-economică a întregii omeniri, progresul și civilizația popoarelor sînt condiționate într-o măsură hotărîtoare de sporirea producției materiale, de creșterea forțelor de producție pentru dezvoltarea echilibrată a tuturor sectoarelor de activitate.

Creșterea neîntreruptă a potențialului de producție, accelerată de revoluția tehnico-științifică contemporană, amplifică relațiile economice externe prin cele două componente — schimburile comerciale și cooperarea economică și tehnico-științifică — care reprezintă, în condițiile diviziunii internaționale a muncii, o cerință esențială pentru progresul social-economic al fiecărei țări, pentru cauza colaborării și păcii în lume.

În procesul cooperării economice internaționale prima fază o constituie, de regulă, un proces de inves-

ture, începînd cu construirea de obiective industriale, agricole, de transport, turistice, de cercetare tehnico-științifică, inclusiv dotări, pentru a se asigura condițiile de desfășurare a activității.

Investițiile în procesul cooperării economice sînt stimulate de ritmul desfășurării revoluției tehnico-științifice; colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică internațională asigură prin investiții condiții ca fiecare stat să-și valorifice superior potențialul material și uman de care dispune, corespunzător necesităților de creștere accelerată și de modernizare a forțelor de producție.

Eficiența economică sporită a investițiilor

COORDONATELE dezvoltării economico-sociale, perfecționarea structurilor și a procesului conducerii, extinderea relațiilor de colaborare și de cooperare economică internațională și multiplele transformări determinate de revoluția tehnico-științifică au amplificat conținutul eficienței economice a investițiilor, conferindu-i noi expresii și dimensiuni.

Complexitatea conceptului de eficiență derivă din caracterul său multidimensional, din sfera sa de cuprindere, din faptul că această „categorie economică” este indisolubil legată de creșterea economică și constituie factorul mobilizator în procesul conducerii, criteriu de apreciere a rezultatelor activității.

Eficiența economică nu este sinonimă nici cu beneficiul, nici cu rentabilitatea și nici cu productivitatea muncii; eficiența economică sporește cu atît mai mult cu cît ritmul de creștere a productivității muncii vii este mai mare, iar munca trecută, materializată în principal în fonduri fixe, materii prime și materiale, combustibil, energie etc, se folosește cu maximum de economicitate.

În condițiile arătate, se poate concluziona că eficiența economică constituie o sinteză, o rezultantă generală care se exprimă, după caz, prin fiecare din acești indicatori parțiali și, îndeosebi, prin seria reunită a acestora.

În economia socialistă, eficiența economică este concepută într-o legătură directă cu procesul de planificare, concretizat în planul de dezvoltare economico-socială, care face ca eficiența să nu fie un rezultat al automatismului economic sau al proceselor de autoreglare, ci să se prezinte ca efect al unui proces conștient de dirijare, științific fundamentat, în strînsă legătură cu mecanismele ce acționează în economie, cu pîrghiile valorice: beneficiul, prețurile și creditul, precum și cu sistemul de cointerese a oamenilor muncii prin retribuție.

Nivelul eficienței unui proces economic este reflectat de raportul dintre venitul net creat și partea de avuție națională care a participat direct la obținerea

Fig. nr. 4
Factorii de condiționare
a creșterii economice

cincinal pe perioada 1976—1980 și ale programului suplimentar pînă în 1980, precum și prin Obiectivele și orientările generale privind cincinalul 1981—1985, adoptate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977.

Accelerarea procesului de consolidare a bazei tehnico-materiale a societății socialiste multilateral dezvoltate, modernizarea în continuare a structurii economiei, imperativ major al creșterii eficienței, sînt condiționate de adoptarea de strategii în procesul dezvoltării, în contextul marilor prefaceri pe care le de-

acestua, cu alte cuvinte, eficiența economică este expresia raportului dintre venitul net, respectiv plus-produsul realizat într-o perioadă dată și fondurile de producție — fixe și circulante — atrase în acest proces.

Strategia dezvoltării economico-sociale a României este concretizată, în spiritul Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, prin prevederile planului

termină revoluția tehnico-științifică și criza economică a capitalismului (potrivit fig. nr. 4).

Cerința obiectivă a stabilirii unor strategii de perspectivă derivă din necesitatea cunoașterii direcțiilor și ritmurilor creșterii economiei, pentru ca în condițiile creșterii resurselor destinate investițiilor, ale caracterului ireversibil și efectelor de lungă durată ale acestor decizii, să se asigure ipoteze de echilibru între capacitățile de producție și necesitățile social-economice.

Strategia dezvoltării economico-sociale a României, orientată spre creșterea susținută a forțelor de producție și sporirea productivității muncii, baza trainică a sporirii venitului național și a ridicării nivelului de trai al poporului, se fundamentează pe efortul propriu, pe mobilizarea și valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, pe primatul factorilor calitativi în procesul creșterii, pe amplificarea relațiilor de colaborare și cooperare internațională, prin conectarea economiei românești la circuitul economic mondial.

Dinamismul economiei românești, spiritul profund revoluționar, orientarea fermă spre ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor și sporirea eficienței activității economice, sarcini de bază trasate de Conferința Națională, creează condiții pentru trecerea României la stadiul de țară cu dezvoltare medie, pentru îndeplinirea mărețului Program elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

dr. Ioan I. CIOLAN

Repartizarea rațională a forțelor de producție

(Urmare din pag. 6)

a organelor locale la soluționarea problemelor ridicate de dezvoltarea economică și socială a țării, ca și a fiecărui județ și localitate în parte.

Correspunzător, măsurile adoptate în țara noastră în ultimii ani pe linia perfecționării continue a organizării, conducerii și planificării activității economico-sociale au urmărit, paralel cu creșterea rolului planului național unic și a răspunderii verigilor economico-sociale centrale, lărgirea rolului și atribuțiilor organelor locale ale puterii și administrației de stat, trăsătură esențială a dezvoltării democrației socialiste. În sistemul democrației noastre socialiste un rol important îl au **consiliile populare**, care asigură participarea largă a cetățenilor la gospodărirea și conducerea directă a treburilor în toate localitățile patriei. În acest spirit au fost stabilite sarcinile acestor organe în conducerea activității economico-sociale. Avînd în vedere că conducerea economiei naționale ocupă rolul hotărîtor în conducerea și organizarea științifică a societății, problemele economice se înscriu firesc în centrul preocupărilor organelor locale; iar cum dezvoltarea economico-socială a zonelor rămase în urmă constituie o componentă hotărîtoare a întregii dezvoltări economico-sociale a țării, problemele respective ocupă primul loc în activitatea unităților teritorial-administrative.

Realizarea convergenței intereselor și deci a deciziilor referitoare la dezvoltarea

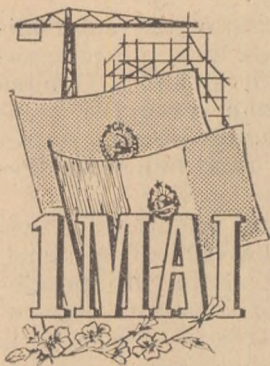
economică și socială a întregii țări ca și a fiecărui județ este posibilă numai prin asigurarea conducerii unitare a întregii activități economico-sociale, progresul rapid și echilibrat al societății noastre impunînd unirea tuturor eforturilor pe baza planului unic, central. Necesitatea împletirii conducerii unitare cu largul democratism ce caracterizează procesul conducerii în țara noastră a impus **integrarea planificării în profil departamental cu planificarea în profil de ramură și în profil teritorial și creșterea rolului planificării teritoriale**. Elaborarea planului național unic în cele trei profile — de ramură, teritorial și departamental — constituie modalitatea concretă de îmbinare a intereselor locale cu cele generale. Planificarea teritorială asigură dezvoltarea inițiativei și participarea largă a organelor locale ale puterii la dezvoltarea economico-socială a țării.

Planul în profil teritorial constituie o componentă esențială a planului național unic, în esență urmărind dezvoltarea și repartizarea armonioasă a forțelor de producție în plan teritorial, creșterea echilibrată a tuturor județelor și sistematizarea teritoriului, în vederea asigurării unui standard de viață material și spiritual superior, prin valorificarea maximă a resurselor întregii țări și ale fiecărei zone. Planificarea teritorială asigură creșterea și dezvoltarea inițiativei și participării organelor locale ale puterii de stat, a oamenilor muncii din județe, în condu-

cerea activității economico-sociale a țării.

O mare importanță în acest proces o are concentrarea principalelor lucrări de fundamentare și elaborare a planurilor în profil teritorial la nivel local, pînă la cel al fiecărei comune, creîndu-se astfel condiții superioare de atragere și utilizare a resurselor fiecărui județ și a fiecărei localități. În același timp, creșterea competenței organelor locale în ceea ce privește planificarea și urmărirea activității social-economice, atît a unităților economice direct subordonate cît și a celor de interes republican, este de natură să accelereze și să îmbunătățească procesul repartizării teritoriale raționale a forțelor de producție.

CONCEPTIEI UNITARE și de largă perspectivă a Partidului Comunist Român cu privire la repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție, elaborată luîndu-se în considerație caracterul complex — cu dimensiuni economice, sociale și politice — al acestei probleme, îi corespunde o politică complexă. Obiectivele acestei politici, la rîndul lor complexe — economice, politice și sociale — alcătuiesc un tot unitar și corelat, capabil să asigure, în contextul dezvoltării superioare a economiei naționale, rezolvarea completă și comparativ rapidă a acestei probleme de care depind mersul ascendent al țării noastre, îndeplinirea sarcinilor istorice ale poporului nostru privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism.

În bazinul carbonifer al Văii Jiului

EFORTURI SUSȚINUTE

PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE CĂRBUNE

ÎN MAREA ÎNTRECERE desfășurată pentru realizarea exemplară a obiectivelor planului pe 1978, minerii din bazinul carbonifer al Văii Jiului acționează cu fermitate pentru îndeplinirea cu succes a sarcinii trasate de conducerea partidului și statului de a extrage tot mai mult cărbune, pentru a contribui pe această cale la accelerarea dezvoltării economice a țării.

În scopul realizării în practică a indicațiilor prețioase ale secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, date minerilor cu ocazia vizitelor de lucru din august și noiembrie 1977 în Valea Jiului, la nivelul combinatului au fost stabilite programe de măsuri concrete, care să conducă la realizarea unor sporuri însemnate în producția de cărbune și la recuperarea unor rămăneri în urmă, prin mecanizarea lucrărilor miniere, introducerea unor utilaje de mare productivitate, adoptarea unor procedee tehnologice moderne menite să sporească randamentul muncii pe om și post. Aceste programe au în vedere și perfecționarea calificării oamenilor muncii în pas cu cerințele tehnicii și tehnologiilor moderne, schimbarea concepției despre munca în minerit, ridicarea la un nivel mai înalt a condițiilor de muncă și de viață ale celor ce lucrează în subteran.

REALIZAREA PRODUCȚIEI de cărbune prevăzută în actualul cincinal și în perspectivă pentru bazinul Văii Jiului presupune extinderea pe scară largă a proceselor tehnologice avansate, concomitent cu creșterea gradului de mecanizare la toate operațiile cu volum mare de muncă. În acest scop, consiliul oamenilor muncii — având convingerea că dezvoltarea producției de huiă, și concomitent cu aceasta, creșterea eficienței economice a activității nu se pot rea-

liza decât pe seama creșterii productivității muncii — a elaborat un program special care vizează, în principal, introducerea unor tehnologii de lucru înaintate, mecanizarea operațiilor de susținere în abataje și lucrări de înaintare, mecanizarea operației de tăiere a cărbunelui, a lucrărilor de pregătire și de deschidere a exploatărilor, extinderea modernizării transportului de cărbune și de materiale, lărgirea automatizării unor faze din procesul de extracție.

Pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor din planul pe acest an, colectivul Combinatului minier din Valea Jiului a actualizat și completat — în conformitate cu indicațiile primite — programul prin care se urmărește intensificarea mecanizării lucrărilor din subteran și recuperarea rămănerilor în urmă față de programul aprobat în 1975, atât la operațiunile de bază, cât și la cele auxiliare. În acest sens s-a prevăzut :

— asimilarea în fabricație a unor noi tipuri de utilaje necuprinse în programul aprobat în anul 1975, în scopul realizării unei sisteme de mașini verificată practic, care să permită corelarea operațiunilor succesive în procesul de mecanizare : tăierea, încărcarea și transportul, începând din abataj pînă la suprafață, precum și de susținere a excavațiilor ;

— realizarea unei game largi de echipamente, dispozitive și utilaje simple de mică mecanizare pentru transportul, ridicarea și montajul în subteran a utilajelor și subansamblelor grele, în vederea eliminării efortului fizic și creșterii productivității muncii ;

— recuperarea la maximum a întârzierilor în asimilarea fabricației unor utilaje prin alegerea celor mai adecvate condiții geologico-miniere ale zăcămintelor de huiă, precum și prin specializarea unităților producătoare. În paralel cu extinderea mecanizării, se urmărește creșterea gradului de securitate a muncii în subteran și crearea unor condiții de lucru corespunzătoare.

Ca urmare a însemnatului efort financiar al statului socialist, precum și a măsurilor adoptate, la nivelul anului 1980 se vor afla în exploatare peste 50 de abataje dotate cu susțineri mecanizate, 28 fronturi de lucru în steril cu combine de înaintare și 22 lucrări de înaintare în cărbune. Prin folosirea acestor utilaje și echipamente moderne se va realiza o creștere a gradului de mecanizare în abataje de la 10% în 1977 la peste 30% în 1980, iar la săparea mecanizată a lucrărilor orizontale în steril și cărbune creșterea va fi, în aceeași perioadă, de la 10,8% la circa 35%.

Dinamica unor indicatori

	1975	1976	1977	1978 (trim I)	1980 (plan)
Producția medie zilnică realizată pe abataj mecanizat (tone)	—	279	349	370	—
Gradul de mecanizare a operației de tăiere în abataje (%)	14,99	17,40	24,34	27,48	40,00
Ponderele susținerii mecanizate în abataje (%)	—	0,75	10,00	16,41	32,00
Consumul specific de lemn de mină (mc la 1 000 tone cărbune extras)	26,08	23,60	22,51	21,89	19,40

EFIČIENȚA extinderii mecanizării lucrărilor în exploatarea Valea Jiului o regăsim în creșterea în ritm înalt a producției și a productivității muncii. La nivelul anului 1980, producția medie zilnică în abataje frontale echipate cu complexe mecanizate va fi de circa 5 ori mai mare decât cea obținută în 1977, iar productivitatea muncii fizice va înregistra, în aceeași perioadă, un spor de 20—25%.

Este de precizat însă că aplicarea unora din măsurile stabilite, ca și munca harnică a colectivelor de mineri, s-a materializat încă de pe acum într-o serie de rezultate pozitive; astfel, în trimestrul I din 1978 productivitatea muncii în expresie valorică pe întregul bazin carbonifer a fost realizată în proporție de 100%. În fruntea unităților care au obținut succese deosebite în întrecerea desfășurată în cinstea zilei de 1 Mai se situează colectivele de muncă de la exploatarea miniere din Uricani (care a extras peste sarcinile de plan o producție de peste 11 mii tone de cărbune) și de la Paroșeni (cu peste 3 200 tone), ambele unități realizând, în același timp, și productivitatea fizică în proporție de peste 103%.

Organizarea mai bună a muncii la fronturile de lucru din subteran, dotarea acestora cu utilaje complexe de mecanizare, a căror coordonare este încredințată unor cadre tehnice cu înaltă pregătire, a permis obținerea unei productivități zilnice superioare. Astfel, la Exploatarea carboniferă Lupeni, în urma adaptării unei combine de abataj, la o susținere din stratul 3 s-a realizat, în cursul lunii aprilie, o productivitate medie zilnică de 13 tone/post, față de 8,3 t/post, cât s-a obținut în 1977. Pe aceeași cale s-au îmbunătățit rezultatele și în abatajul frontal din stratul 3 de la Exploatarea carboniferă Aninoasa, echipat cu o susținere mecanizată tip scut stivă. La Exploatarea carboniferă Paroșeni, abatajele mecanizate realizează productivități zilnice între 12—16,7 tone/post.

În ce privește săparea mecanizată a lucrărilor miniere de înaintare, menționăm realizările înregistrate în cursul acestui an la Exploatarea carboniferă Livezeni, unde au fost obținute avansuri lunare de 90—95 m la o lucrare de deschidere în steril; la Lupeni se realizează avansuri de 5—5,5 m/zi în steril, iar la Paroșeni și

Lupeni, de peste 100 m pe lună la lucrările de cărbune.

Pe linia intensificării mecanizării operațiilor din abataje se desfășoară o amplă acțiune de introducerea a unor noi echipamente de susținere mecanizată. Astfel, numai în ultima lună s-au introdus și sînt în curs de montare un număr de 8 complexe la exploatarea Lonea, Petrila, Lupeni, Livezeni, Paroșeni și Vulcan.

Promovarea tehnicii și tehnologiilor noi în abataje are importante efecte economice; ea se materializează în creșterea producției medii zilnice și în reducerea consumului specific de lemn de mină. Datele din tabelul prezentat sînt, credem elocvente pentru a evidenția că ritmul intens de extindere a mecanizării își găsește o corespondență directă în sporirea producției și diminuarea costurilor în extracția cărbunelui.

IN ACȚIUNEA de mecanizare a proceselor de extracție a cărbunelui și de introducerea a unor noi tehnologii de lucru, o sarcină deosebită revine Institutului de cercetări și proiectări miniere al combinatului. Aportul cercetătorilor în acest domeniu s-a materializat prin elaborarea unor tehnologii îmbunătățite de lucru specifice exploatarea stratelor groase sub tavan artificial, cât și al susținerii lucrărilor miniere, cum sînt: metoda de exploatare cu înălțimea feliei mai mare decât înălțimea susținerii; metoda de exploatare cu abataje cu front scurt cu un singur preabataj pe felie și susținere metalică, introdusă în locul abatajelor cameră susținute cu lemn; perfecționarea construcției tavanului artificial pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru în vederea introducerii complexelor mecanizate; susținerea lucrărilor miniere orizontale cu elemente prefabricate mari din beton armat, montate mecanizat ș.a.

Contribuția cercetătorilor constă și în conceperea și proiectarea unor utilaje și instalații programate a fi fabricate în vederea reducerii importului, din care unele au ajuns în fază de fabricație curentă. Dintre acestea fac parte: complexe de susținere mecanizată a abatajelor frontale sub tavan natural tip CMA-2, CMA-3, susținerea mecanizată tip scut pentru abataje cu front scurt sub tavan artificial, instalația de forat suitori în steril cu diametrul mare, combina de înaintare în cărbune

tip CI-1, elemente de automatizare pe diverse faze ale procesului tehnologic și altele. O bună parte din aceste utilaje și instalații sînt executate de către întreprinderea de utilaj minier din Petroșani.

O preocupare majoră în activitatea consiliilor oamenilor muncii din combinat și din întreprinderile miniere o constituie asigurarea forței de muncă, îndeosebi la fronturile de lucru direct productive din subteran; în acest scop au fost întreprinse analize aprofundate pentru stabilirea necesarului de posturi pe locuri de muncă corelat cu dotarea existentă, raționalizarea folosirii personalului din activitățile auxiliare și dirijarea celui devenit disponibil la locurile de muncă direct productive din subteran, completarea formațiilor de lucru de la abatajele mecanizate cu personal electro-mecanic (lăcătuși și electricieni) pentru asigurarea menținerii în stare de bună funcționare a instalațiilor etc. Ținînd seama de sarcinile etapei actuale privind introducerea și extinderea mecanizării, a tehnologiilor noi de lucru, organele de conducere colectivă pun un accent deosebit pe calificarea forței de muncă. În acest scop, a fost elaborat un amplu program de pregătire și formare a cadrelor capabile să minuiască mașinile și utilajele de mecanizare complexă pentru obținerea unei eficiențe cât mai ridicate. Un loc central în acest program îl ocupă acțiunea de policalificare, care vizează completarea cunoștințelor profesionale ale minerilor cu cele ale meseriei de lăcătuș și electrician, iar a personalului electromecanic cu cunoștințe pentru meseria de miner. Asemenea cursuri se desfășoară la toate exploatarea miniere din bazin, cuprinzînd în prezent un număr de peste 540 muncitori.

INTREGUL personal muncitor care lucrează în subteran sau la suprafață depune eforturi susținute și acționează consecvent pentru perfecționarea activității economice, de producție, pentru întărirea disciplinei și ordinii în fiecare sector de muncă, astfel încît, angrenat plenar în întrecerea socialistă, să realizeze integral obiectivele planului, să aducă o contribuție sporită la dezvoltarea patriei.

Vasile OGBERLACI
director general al Combinatului
minier Valea Jiului

De la 1 mai 1978

Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de creșterea retribuției

CA O EXPRESIE grăitoare a grijii partidului pentru bunăstarea poporului, în anul 1980 retribuția medie lunară urmează să crească, comparativ cu anul 1975, cu 32% față de prevederi (18—22% în prevederile inițiale ale planului cincinal și 18—20% în cele ale Directivelor Congresului al XI-lea). Ca o nouă expresie a politicii partidului de creștere a nivelului de trai, pe baza rezultatelor din economie, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a adoptat hotărârea de a se reevalua graficul majorării retribuției, prevăzută pentru prima etapă. Ea urmează să se încheie la 1 iunie 1978 în loc de 1 septembrie 1978, așa cum a fost prevăzut inițial. Prin aceasta oamenii muncii vor realiza noi venituri suplimentare, de peste 2 miliarde lei.

Începând cu 1 mai 1978 un număr de 437 900 persoane, din silvicultură, industria locală și activitățile cuprinse în alte ramuri ale industriei, ocrotirea sănătății și asistența socială, administrație și instituțiile financiare vor beneficia de retribuții sporite. Prin aceste noi majorări numărul total al oamenilor muncii pe ansamblul economiei naționale care realizează venituri sporite se ridică la aproape 5,4 milioane.

În această primă etapă retribuția personalului muncitor din silvicultură se majorează între 14,8% și 16,4% și se aplică cu 3 luni mai devreme față de prevederile inițiale ale Decretului nr. 188/1979. Câteva exemple sînt semnificative pentru nivelele de creștere a veniturilor în această ramură (vezi tabelul nr. 1).

În domeniul ocrotirii sănă-

tății și asistenței sociale retribuția tarifară se majorează între 15,4% și 16,4%, cu un devans de patru luni. În tabelul nr. 2 se dau cîteva calcule asupra felului în care vor evolua veniturile. A treia ramură în care oamenii muncii urmează să beneficieze — cu trei luni mai curînd — de majorarea retribuției este aceea a industriei locale și a activităților cuprinse la alte ramuri ale industriei (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 2

Categoriile de personal	Clasa de retribuție	Gradația	Actuală	Majorată	Sporul de retribuție în urma majorării		Total	din care: cu urmare a devansării termenului de majorare
					lei	%		
Medic primar de specialitate, clinică de urgență	30	5	4378	5060	682	15,6	5456	2728
— gradul I	33	4	3480	4020	540	15,6	4320	2160
— gradul III								
Medic principal în specialitate în policlinică	80	6	3000	3480	480	16,0	3840	1920
Medic dispensar comunal	27	4	2620	3030	410	15,7	3280	1640
Asistentă medicală principală în 3 ture în unități de pediatrie	21	3	2001	2310	309	15,4	2472	1236
Soră medicală principală în 3 ture în unități de pediatrie	15	3	1655	1920	265	16,0	2120	1060

Tabelul nr. 3

Categoriile de personal	Categoriile respective clase de retribuție	Treapta respectiv gradația	Actuală	Majorată	Sporul de retribuție în urma majorării		Total	din care: cu urmare a devansării termenului de majorare
					lei	%		
Muncitor calificat	II	bază	1 335	1 540	205	15,3	1 640	615
Muncitor calificat	IV	bază	1 460	1 703	243	16,7	1 943	729
Muncitor calificat	III	II	1 420	1 663	243	16,4	1 872	702

Tabelul nr. 1

Categoriile de personal și meseria	Categoriile respective clase de retribuție	Treapta respectiv gradația	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care: cu urmare a devansării termenului de majorare
Silvicultor	3	III	1 445	1 683	238	16,5	1 904	714
Inginer silvic	26	VI	2 503	2 895	392	15,7	3 136	1 170
Șef district silvic	17	bază	1 745	2 020	275	15,7	2 200	825
Pădurar	11	5	1 479	1 730	241	16,3	1 928	723

În sfîrșit, a patra categorie de personal muncitor care urmează să primească, cu 4 luni mai devreme, retribuția mărită este aceea din administrație și instituțiile financiare; majorarea este cuprinsă între 15,4% și 16,4%.

Este de subliniat faptul că la retribuțiile tarifare majorate se mai adaugă și creșterile corespunzătoare ale sporului de vechime, adaosului de acord și a altor drepturi ce se determină pe baza retribuțiilor tarifare. Dacă ne referim, de exemplu, la silvicultorul din primul tabel și presupunem că are o vechime de peste 20 de ani, care îi conferă dreptul la un spor de vechime de 10%, el va beneficia de un venit anual supli-

mentar de 268 lei.

Ținînd seama că temelia pe care se sprijină bunăstarea poporului nostru o constituie tocmai dezvoltarea puternică a economiei naționale, eforturile susținute depuse pentru creșterea acesteia, este necesar ca oamenii muncii să îndeplinească în mod exemplar sarcinile care le revin în cadrul secțiilor lor de activitate.

George MOȘANU
Institutul de economie socialistă

PERFEȚIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestione, autofinanțare —

Cresterea eficienței creditului

Alexandru BRAN, Centrala industrială de utilaj tehnologic chimic și rafinării București. — După cum se știe, necesarul de mijloace circulante pentru buna desfășurare a procesului de producție se asigură prin normative și credite. În folosirea acestora cu eficiență întreprinderile au sarcini și răspunderi foarte precise, fără însă a avea exclusivitatea acestor sarcini. Asemenea sarcini și responsabilități are și sistemul financiar-bancar care asigură urmărirea concretă, analitică a folosirii cu eficiență a fondurilor. Pe această linie, organele bancare au sarcina să urmărească folosirea cu eficiență a fondurilor proprii ale unităților, a fondurilor împrumutate și a celor puse la dispoziția întreprinderilor de bugetul statului, în conformitate cu destinația stabilită prin plan. Pentru exercitarea acestor obiective, organele bancare au la dispoziție și folosesc printre alte pîrghii creditul și dobînda.

Felul în care sînt folosite aceste pîrghii în momentul de față nu contribuie, după părerea noastră, în suficientă măsură, la afirmarea gestiunii economice, la creșterea eficienței folosirii fondurilor. Se știe că organele bancare trec automat la împrumut restant tot ceea ce nu se încadrează într-un ritm normal de activitate (stocuri de materii și materiale, de producție neterminată, de produse finite etc.) care conduc la dobînzii penalizatoare ce se suportă de către unitate. Prin actuala metodologie chiar dacă nu sînt întrunite condiții de creditare, prin trecerea la împrumut restant, unității i se asigură creditarea în cont, avînd în vedere că dobînda (penalizatoare în acest caz) se percepe numai asupra unui credit acordat. În acest caz, atît creditul cît și dobînda nu numai că nu duc la folosirea eficientă a fondurilor unităților, dar conduc la acoperirea unor anomalii din activitatea acestora. După părerea mea, în viitor creditul ar trebui acordat numai după o analiză atentă efectuată de organele bancare, care să stimuleze întreprinderile să-și lichideze lipsurile.

Un alt aspect al utilizării creditului prin care, după părerea noastră, acesta nu contribuie la consolidarea gestiunii economice, îl constituie faptul că în prezent se creditează momente ale activității procesului de producție, momente (intervale de timp) care nu se suprapun, cu timpul necesar eliminării cauzelor (subiective sau obiective) care au generat necesități de fonduri suplimentare, fapt ce atrage trecerea la împrumutul restant

cu implicațiile prezentate mai sus. Avînd în vedere că unitatea este cea care rezolvă în proporție de peste 90% fenomenele negative prin măsuri și acțiuni ce fac obiectul activității sale, **propunem trecerea la creditarea de acțiuni, în sensul intervenției creditului din momentul apariției fenomenului (să zicem a unor stocuri de materiale) și pînă la finalizarea și desfacerea producției pentru care au fost aprovizionate, deci dispariția acestuia.**

Considerăm că gestiunea economică se va realiza mai bine dacă **deciziile ce se iau în întreprinderi în faza de realizare a prevederilor înscrise în planul de producție, care conduc la schimbarea structurii planificate a producției, vor avea drept condiție restrictivă asigurarea cel puțin a nivelului de eficiență dat (cheltuieli la 1 000 lei producție marfă planificate).**

Calcul analitic pentru stabilirea normativului de mijloace circulante

Asist. univ. Ion STANCU — Pentru localizarea eforturilor și mai ales a efectelor activității economice pe sectoare de activitate, ar fi bine, după părerea mea, **să urmărim gestiunea economică nu numai la nivelul întreprinderii, ci și pe elemente ale structurii de producție; putem vorbi astfel despre: gestiunea mijloacelor fixe, a capacităților de producție; a mijloacelor circulante; a stocurilor materiale; a forței de muncă; a elementelor de știință și tehnologie aplicate în întreprindere.**

Dacă dimensionarea eforturilor efectuate cu fiecare element de producție, metodologic, nu prezintă probleme, separarea contribuției fiecărui element la realizarea obiectivelor întreprinderii este mai greu de obținut. Analiza economică oferă însă metode de separare a influenței factorilor de producție pentru dimensionarea efectelor fiecărui element de producție.

Dată fiind influența **stocurilor materiale** asupra cheltuielilor materiale ale întreprinderii, **consider necesar ca acestea să se constituie într-o gestiune unitară prin care să se urmărească formarea și utilizarea lor în toate fazele circuitului de producție și să se raporteze permanent cheltuielile de procurare și păstrare, față de contribuția acestora la realizarea producției planificate.**

În ceea ce privește calculul normativelor de mijloace circulante, în metodologia actuală acestea se fundamentează pe cererea medie zilnică planificată de elemente materiale pentru obținerea producției (cheltuieli medii zilnice, respectiv consumuri medii zilnice) și pe in-

tervalul mediu de constituire a stocurilor sau de acoperire a cheltuielilor de producție. Pentru stabilirea cererii medii zilnice se folosesc norme de consum și de cheltuieli fundamentate științific. Intervalele medii pentru stocuri și pentru normative au, însă, o determinare subiectivă, pe baza experienței în activitatea de asigurare a stocurilor materiale reflectată în înregistrările operative din fișele de magazie și din contractele încheiate pentru anul de plan. Utilizarea acestor intervale medii transpun în anul de plan condițiile care au existat anterior și care se cunosc dind posibilitatea întreprinderii să se adapteze ușor la acestea și să ascundă unele rezerve.

Pornind de la aceasta și de la importanța pe care o are utilizarea rațională a fondurilor financiare pentru gestiunea economică a întreprinderii, **propun un calcul analitic al normativelor de mijloace circulante care să aibă la bază fundamentarea economică, financiară a mărimii stocurilor materiale și a intervalelor pe care se constituie acestea.**

Deoarece întregul circuit de producție al întreprinderii se prezintă, la un moment dat, ca o succesiune de stocuri în toate fazele procesului de producție (aprovizionare, fabricație, desfacere) de mărimi diferite și valori crescătoare, putem determina normativul de mijloace circulante ca mărime a cheltuielilor necesare pentru constituirea stocurilor astfel încât să se asigure desfășurarea ritmică a procesului de producție. În componența normativului ar urma să intre cheltuielile ocazionate de constituirea stocurilor curente, a stocurilor de siguranță, cheltuielile de procurare (lansare comenzi, transport, manipulare) și de păstrare a acestora (depozitare, manipulare, pierderi), cheltuielile de producție pe perioada de la expedierea produselor finite până la încasarea împrumutului pe documente de decontare, precum și cheltuielile privind perioadele viitoare.

Cheltuielile pentru constituirea stocurilor curente (C_{cr}) sînt proporționale cu valoarea stocurilor (c) și cu intervalul de timp pentru care se constituie (t). Mărimea fondurilor financiare pentru acoperirea acestor cheltuieli ($N_{V_{cr}}$), avînd în vedere mobilizarea unei părți din aceste fonduri prin trecerea în consum a materialelor și produselor treptat și continuu pînă la epuizarea stocului, se determină după relația: $N_{V_{cr}} = \frac{c}{2} \cdot t$

Mărimea fondurilor pentru toate stocurile curente din întreprindere ($N_{V_{cr}}$) va fi determinată prin însumarea normativelor de stocuri curente constituite pe feluri de materiale și produse ($i = 1, 2, \dots, n$) și pentru fiecare fază a unui circuit de producție ($j = 1, 2, \dots, m$):

$$N_{V_{cr}} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m (N_{V_{cr}})_{ij}$$

Mărimile stocului curent și ale intervalului pe care acesta se constituie se vor determina prin folosirea unor modele matematice simple ce au la bază realizarea relației optime între cheltuielile de procurare și cele de păstrare, astfel ca nivelul cheltuielilor totale să fie minim.

În mod asemănător se vor determina și normativelor pentru stocurile de siguranță și pentru stocurile de produse finite expediate, iar normativul pentru cheltuielile de procurare și păstrare a stocurilor rezultă din aplicarea modelelor de optimizare a stocurilor care ne conduc spre valori minime ale acestor cheltuieli. Normativul total de

mijloace circulante se va determina, în consecință, prin însumarea normativelor calculate mai sus.

În comparație cu metodologia actuală, se poate aprecia că modelele de determinare a normativelor de mijloace circulante propuse oferă posibilitatea unei determinări exacte și reale a necesarului de fonduri.

Preț și rentabilitate

Ion TROACĂ, director în Ministerul Industriei Ușoare – Cadrul de desfășurare al acestui trinom funcțional „inițiativă-cointeresare-răspundere”, atît la scara fiecărei unități economice, cît și la nivelul întregii economii naționale, urmează să fie reglementat prin actele normative în curs de elaborare, ce vizează sporirea mobilității întreprinderilor în realizarea sarcinilor ce le revin din planul național unic, creșterea autonomiei și răspunderii în gospodărirea fondurilor ce le au la dispoziție și întărirea autoconducerii muncitorești.

Un rol primordial – în cadrul noului mecanism economico-financiar – îl va avea ridicarea producției nete la rangul de indicator de bază al planului, ceea ce va obliga toate colectivele din unități la efectuarea de mutații profunde în conducerea și desfășurarea proceselor economice, prioritatea acordată pînă acum producției globale urmînd să fie înlocuită prin sporirea preocupărilor pentru accentuarea laturilor calitative ale activității, prin reducerea continuă a cheltuielilor materiale și creșterea substanțială a productivității muncii și mărirea – pe aceste căi – a rentabilității producției. Pentru ca eforturile depuse de colectivele de oameni ai muncii din industria ușoară în vederea realizării producției nete să nu fie influențate de factori independenți de ele, supun atenției organelor de sinteză unele probleme specifice unităților din această ramură, derivînd din prețurile și rentabilitățile diferite ale produselor – în funcție de destinația acestora.

După cum este cunoscut, în conformitate cu prevederile legale privind îmbunătățirea prețurilor de producție și de livrare reasezate de la 1.I.1977, evaluarea producției la țesăturile tip bumbac și tip lînă se face la prețuri de livrare – cînd acestea sînt destinate fondului pieței (ca metraj sau pentru confecții), și la prețuri de producție – cînd sînt destinate exportului (direct sau indirect – prin confecții). Această raportare diferită în funcție de destinație creează neajunsuri întreprinderilor producătoare în cazul schimbării destinației unor țesături de la fondul pieței la export, în sensul că influențează nefavorabil – în proporții însemnate, dată fiind mărimea impozitului pe circulația mărfurilor – toți indicatorii valorici ai planului, inclusiv producția netă, precum și nivelul cheltuielilor de producție. Pentru eliminarea dificultăților determinate de această excepție metodologică, **propun să se studieze posibilitatea ca evaluarea producției țesăturilor tip bumbac și a celor tip lînă să se facă – pentru toate destinațiile acestor țesături – la prețuri de producție.**

De asemenea, în sectorul industriei de tricotaje, rentabilitățile produselor destinate pieței interne sînt diferențiate sensibil – la unele grupe de produse – de cele destinate exportului. Pînă la o viitoare corectare a prețurilor reasezate, propun să se studieze posibilitatea ca la unitățile de tricotaje în calculul producției nete pentru eliberarea fondului de retribuție admisibil să se țină seama de o rentabilitate corespunzătoare, indiferent de destinația produselor.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

ÎNTRERINDERILE MODEL

laborator de testare a noului în tehnică și organizare, școală a autoconducerii muncitorești și autogestiei

DIN INDICAȚIA secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, cu mai bine de un an în urmă, 58 de întreprinderi și secții industriale și șantiere de construcții au fost selecționate pentru a deveni, până la finele cincinalului, unități-model în creșterea suplimentară a productivității muncii. În intervalul ce s-a scurs, experimentul și-a demonstrat din plin și sub o multitudine de aspecte valoarea economică și socială.

■ **OBIECTIVUL** urmărit — realizarea în termen scurt a unui salt de productivitate mult superior ritmurilor înregistrate până în prezent în întreprinderile și ramurile respective — este conceput ca o orientare fermă spre creșterea eficienței muncii sociale, condiție esențială pentru propulsarea cât mai grabnică a României în rândul țărilor cu o economie cu dezvoltare medie. Caracterul concret al acestei orientări, la nivelul micro-economic al unităților-model, rezultă din construirea întregului lor program de acțiune pe baza comparației cu nivelele de productivitate realizate în întreprinderi reprezentative din țări dezvoltate industrial, stabilindu-se, pe profiluri de producție, un proces etapizat de atingere — și chiar de depășire în unele cazuri — a acestor niveluri.

■ **ASPIRAȚIA** spre statutul de model reprezintă, pentru colectivele respective, nu o simplă declarație de intenții, ci o importantă opțiune economică de resortul autoconducerii muncitorești și autogestiei. Programele de transformare în unități-model au fost alcătuite pornind de la analiza minuțioasă a rezervelor existente, de la consultarea celor mai buni muncitori, maiștri, tehnicieni, de la colaborarea inginerilor și economiștilor și concursul specialiștilor din cercetare și proiectare în determinarea soluțiilor concrete; aceste programe au fost discutate în organele de conducere colectivă și aprobate în adunările generale ale oamenilor muncii ca un capitol distinct al planului propriu de dezvoltare economico-socială, constituind astfel o emanație comună a celor ce s-au angajat, totodată, la înfăptuirea lor. Este de remarcat că sporurile de productivitate preconizate depășesc — adesea substanțial — cifrele de control din planul cincinal, iar până în prezent, majoritatea unităților-model au cuantificat cu precizie, pentru acest an și pentru următorii doi, căile de acoperire a acestor sporuri.

■ **DIN ACEST PUNCT DE VEDERE**, se poate considera că în unitățile-model s-au testat — dovedindu-și din plin rolul dinamizator — unele elemente importante ale măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare, adoptate recent de C.C. al P.C.R.: desfășurarea activității de planificare pornind de la unitățile de bază, elaborarea de programe speciale pentru atingerea obiectivelor prevăzute în plan, programarea și urmărirea folosirii eficiente a forței de muncă prin însoțirea expresiei valorice a productivității de cea fizică, prin calcularea fondului de timp necesar în ore de muncă pe unitatea de produs.

■ **ESTE DE REȚINUT** în mod deosebit viziunea cuprinzătoare ce caracterizează programele de creștere suplimentară a productivității muncii în cele 58 de unități. Faptul că ele integrează progresul tehnic și tehnologic cu cel în domeniul organizării conducerii, a producției și a muncii, precum și cu intervenții de ordin social — îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai — demonstrează puternica motivație colectivă a acestei decizii de autoconducere, justa înțelegere a necesității de a folosi cu maximă eficacitate resursele unităților economice, de a economisi munca socială. Preocuparea pentru rigoare, obiectivitate și raționalitate în decizii, creșterea elementelor științifice în fundamentarea acestora, utilizarea unor metode și tehnici adecvate de analiză și evaluare, luarea

în considerație și soluționarea judicioasă a repercusiunilor umane și sociale ale măsurilor inițiate (de pildă, aplicarea consecventă a principiului cointeresei prin retribuirea după cantitatea și calitatea muncii prestate, folosirea pentru dezvoltare a personalului eliberat în urma raționalizării tehnice și organizatorice a unor procese și operații) s-au conturat pregnant, în unitățile-model, ca elemente-cadru ale climatului necesar introducerii autogestiei, au evidențiat capacitatea sporită a consiliilor oamenilor muncii de a stăpâni complexitatea tehnicilor și criteriilor indispensabile unei conduceri eficiente a întreprinderilor.

■ **IN FUNDAMENTAREA** măsurilor cuprinse în programele de creștere suplimentară a productivității muncii, unitățile-model și-au îndreptat cu precădere atenția spre ceea ce pot realiza cu forțe proprii, iar atunci când soluțiile propuse au demonstrat necesitatea unor investiții pentru dotarea cu tehnică de prim rang, criteriile au fost posibilitățile de a obține sporuri mari la productivitate, la producția unor bunuri deosebit de solicitate pe piața internă și la export, de creștere a beneficiilor, de recuperare rapidă a resurselor alocate. Rolul acordat efortului propriu, condiționarea opțiunilor pentru dezvoltare de efectele previzibile sub aspectul accentuării laturilor calitative ale activității economice au constituit un extrem de util exercițiu concret în vederea introducerii autofinanțării. Ținând seama de rezultatele uneori spectaculoase ale acestei adevărate școli a bunei gospodării, este lesne de înțeles că la ce grad de potențare a energiei creatoare ale colectivelor de muncă va duce, în toate unitățile economice, aplicarea hotărârii adoptate de Comitetul

*N*iciodată să nu neglițăm detaliul, perfecționările simple, efectele economice chiar limitate pe care ele le pot aduce, deoarece însumarea acestora dă pondere rezultatelor. Colectivul de muncă al Filaturii de lână pieptănătă din Miercurea Ciuc

posedă dovezi convingătoare: un spor al productivității fizice de 6,2% la vopsire, prin îmbunătățirea procedurii de aplicare a coloranților de dispersie; de 6—7% la sculuit, prin legarea cu deșeuri recu-perabile provenite din procesul tehnologic; de

circa 5% la aceeași fază, prin mărirea lungimii sculurilor cu 10% și dublarea greutateii lor; reducerea personalului auxiliar cu 3 ungători prin trecerea de la ungerea individuală la cea colectivă a inelelor de la mașinile de filat și răsucit.

In practica unor unități-model din construcția de mașini a fost confirmată din nou înalta eficiență a introducerii mașinilor de prelucrare complexe, care execută o gamă variată de operații simultane sau succesive, înlocuind fiecare mai multe mașini-unelte, reducând personalul afectat servirii acestora, suprafața de producție necesară, volumul de manipulari și transferuri, durata ciclului de prelucrare. La întreprinderea de strunguri Arad s-a elaborat o tehnologie nouă pentru realizarea carcaselor pe un centru de prelucrare. Circa 30% din volumul producției la fabrica de echipamente hidraulice a întreprinderii „Balanța”-Sibiu se va realiza pe o linie-agregat proiectată în colaborare cu specialiști din învățământul superior din localitate. Reperete tip masă produse de fabrica de mașini de rectificat a întreprinderii „Unirea” din Cluj-Napoca vor fi executate după o tehnologie modernă, pe mașini complexe.

Central, din inițiativa secretarului general al partidului, privind participarea oamenilor muncii la beneficii. Căci beneficiile — deci și veniturile suplimentare pe care oamenii muncii le vor primi față de retribuția stabilită — vor fi cu atât mai mari, cu cât va crește **eficiența valorii nou create** (prin scăderea raportului între suma retribuțiilor personalului muncitor și valoarea producției nete), creșterea productivității muncii având un rol de prim ordin.

ACESTE APRECIERI GENERALE (care-și găsesc argumentare prin exemplificările publicate în casete) conturează un portret-robot al întreprinderii-model, față de care una sau alta dintre unități prezintă trăsături particulare, uneori chiar de domeniul rămănerilor în urmă față de posibilitățile reale de mobilizare a resurselor: nefolosirea indicatorului productivitate fizică: lipsa unei documentări la zi asupra consumurilor de muncă pe unitatea de produs în întreprinderi similare din țară și asupra nivelelor acestora pe plan mondial; neelaborarea programelor în mai multe variante, pentru a asigura ca decizia să se oprească asupra celor realmente mai avantajoase; reținerea față de solicitări masive ale aportului progresului tehnic — care, în condițiile afirmării cuceririlor revoluției tehnico-științifice, trebuie să dețină de departe ponderea majoritară între sursele sporului de productivitate; întârzierea în implementarea unor studii ori aplicarea lor doar parțială etc.

Vădind măsuri diferite ale disponibilităților de a adapta la nou, asemenea neconcordanțe nu alterează însă curba progresului global obținut.

Două lucruri sînt de subliniat:

— unitățile-model nu dețin monopolul acțiunilor de creștere suplimentară a productivității. Alte întreprinderi au înscris și ele, în același interval, succese datorate fie creșterii gradului de mecanizare și automatizare, fie modernizării tehnologiilor, fie organizării pe baze științifice a producției și a muncii, aplicării informaticii etc. Ceea ce au adus nou întreprin-

derile-model este caracterul **organizat și atotcuprinzător** al preocupărilor pe această linie, care se traduce în înlocuirea intervențiilor ocazionale și limitate, printr-o amplă **investigare științifică cuprinzătoare, permanentă și precis direcționată a tuturor laturilor activității, a punctelor slabe, a modalităților de perfecționare**;

— unitățile-model nu beneficiază de condiții „de seră”; ele se bucură însă de îndrumarea și controlul atent al organelor județene de partid, al ministerelor și centralelor pentru **valorificarea posibilităților ce le stau la îndemână**, inclusiv dezvoltarea activității proprii de cercetare și proiectare tehnologică și colaborarea cu instituturile de profil. Chiar noile dotări cu fonduri fixe, solicitate și obținute de unele dintre ele, corespund unui indice de eficiență a investițiilor superior mediei pe economie pentru dezvoltări și modernizări.

Din aceste două caracteristici rezultă **valabilitatea modelului, reproductibilitatea sa, NECESITATEA CA EXPERIENȚA POZITIVĂ SĂ FIE TRANSMISĂ LA NIVELUL SECTORULUI, RAMURII, ECONOMIEI PE MĂSURĂ CE SE ACUMULEAZĂ**, antrenînd cit mai multe din restul unităților la finisarea și chiar perfecționarea ei. Anul trecut, majoritatea întreprinderilor-model au fost, cel puțin o dată, gazda unor schimburi de experiență soldate de cele mai multe ori (de ce nu întotdeauna?) cu măsuri concrete din partea respectivelor centrale industriale sau ministere, pentru generalizarea unor elemente de progres tehnic, tehnologic, organizatoric. Ținînd seama de evoluțiile înregistrate în continuare, apare util ca **asemenea acțiuni să fie repetate semestrial și să fie astfel pregătite, încît să faciliteze transferul de experiență în dublu sens** —

Studiul privind **extinderea încălzirii electrice prin inducție a semifabricatelor în vederea matrițării, elaborat la întreprinderea „Rulmentul” din Brașov în colaborare cu specialiști de la cabinetul județean de organizare economico-socială, a fost aplicat la circa 12% din totalul pieselor forjate. Rezultate: creșterea productivității muncii cu 40% în comparație cu încălzirea în cuptor cu flacără, reducerea cu 4,5% a consumului de metal și cu 46% a consumului de energie pentru încălzire. La aceeași întreprindere s-au obținut însemnate sporuri de productivitate prin organizarea producției pe linii tehnologice la forjare, executarea pe o singură mașină a inelelor pentru rulmenți radiali cu bile din semifabricat forjat, folosirea de scule duble la strungurile automate pentru prelucrarea din bară etc. Delegații întreprinderilor cu profil similar din Birlad și Alexandria la un schimb de experiență organizat la Brașov au apreciat aceste realizări — dar Centrala Industrială de rulmenți și organe de asamblare nu a stabilit sarcini și termene de generalizare a lor. Ceea ce nu împiedică în nici un fel consiliile oamenilor muncii din cele două unități să ia ele însele această inițiativă...**

La întreprinderea de portelan de menaj din Alba Iulia, unde anul trecut progresul tehnic a deținut o pondere de 76% între sursele de creștere a productivității, numărul operațiilor executate manual se va reduce în 1980, față de 1977: la prepararea materiilor prime — de la 8 la 3, la fasonarea prin strunjire — de la 14 la 3, la fasonarea prin turnare — de la 11 la 6, la ardere-glazurare — de la 17 la 7, la decorare — de la 15 la 7; pe ansamblu, reducerea va fi de 60%, obținîndu-se pe această cale o economie relativă de personal de 120 de oameni. Măsurile de mecanizare se realizează în cea mai mare parte prin efort propriu; în întreprindere au fost proiectate și executate prin autoutilare o mașină de retușat platouri, instalații de preparare și turnare a ipososului, de încărcare-descărcare a produselor — iar pe baza proiectelor I.P.I.U. au fost construite un elevator la turnarea produselor, mecanisme de alimentare a preseelor cu vacuum. În următorii ani se va trece, de asemenea, de la semiautomatizarea unor operații la linii automate, care vor mări productivitatea de cîteva ori.

ceea ce se încadrează de altfel în sarcina ce revine centralelor industriale, prin atribuțiile lor în domeniul organizării producției și a muncii, de a valorifica studiile proprii și cele ale întreprinderilor subordonate. Pe de altă parte, dovedind că au desprins ele însele învățăminte din problemele cu care au fost confruntate și pe care le-au rezolvat unitățile-model, ministerele și centralele să extindă **calculul productivității muncii pe produsul finit** (cu defalcarea pe faze de fabricație), elaborînd metodologii adecvate sau adaptîndu-le pe cele existente; să stimuleze și să controleze **folosirea integrală și cit mai eficientă a fondurilor** de care dispun întreprinderile pentru cercetare și pentru introducerea tehnicii noi (în sistemul de indicatori ce va fi aplicat în curînd, cheltuielile respective vor fi incluse în calculul producției nete); să urmărească îndeplinirea întocmai a **programului de asimilare a produselor noi și reproiectate**, care de regulă au o influență pozitivă în balanța consumului de muncă vie și materializată și se realizează cu productivitate sporită.

Impulsul dat de acțiunea „unități-model” trebuie ca — în condițiile pe care perfecționarea mecanismului economico-financiar le va crea pentru manifestarea plenară a virtuților autoconducerii, autogestunii și autofinanțării, pentru dezvoltarea inițiativă și responsabilității colectivelor de oameni ai muncii producători-proprietari-beneficiari — să devină catalizatorul unei AMPLE TRANSFORMĂRI A TUTUROR UNITĂȚILOR ECONOMICE ÎN MODELE DE EFICIENȚĂ, de înaltă calitate a activității productive, lărgind baza creșterii economice accelerate a țării, ridicării nivelului de trai al întregului popor.

Dorin CONSTANTINESCU

IN DEZBATERE:

PROBLEME FUNDAMENTALE
ECONOMICE, TEHNICE ȘI ECOLOGICE
ALE PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

La dezbateri*) au participat : dr. Mihai CAPĂȚĂ, director în Direcția Centrală de Statistică, ing. Aurelian MANILICI, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, dr. ing Teodor POPA, Institutul de cercetări și modernizări energetice, prof. dr. Constantin IONETE, Academia de Studii Economice București, dr. ing. Corneliu RUSU, directorul Institutului de Economic a Industriei, dr. Aurel IANCU, director adjunct științific la același institut, ing. Persida TUROVSCI, Centrala Industrială de prelucrări metalurgice, prof. dr. Nicolae BELLI, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu“, dr. Ihor LEMNIJ, Institutul de Economic Socialistă, prof. dr. Claudiu GIURCĂNEANU, Academia de Studii Economice București, dr. Maria POPESCU, „Revista economică“, Dan POPESCU, „Revista economică“.

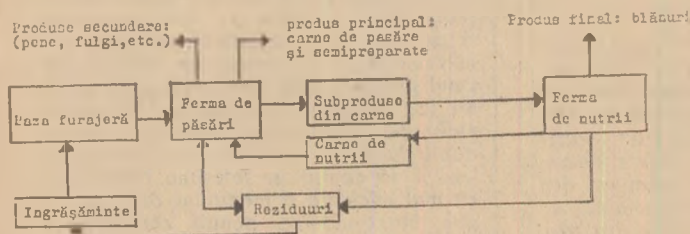
Concordanța funcțională dintre intrările și ieșirile de materiale și energie

MARIA POPESCU — Precizarea conceptului. Procesul circular activ este, prin excelență, o ipoteză nouă asupra unei modalități de concepere a proceselor de producție cu funcții și finalități multiple.

Procesul circular activ depășind subiectele și considerentele teoretice tradiționale ca specializare, structură de ramură, automatizare etc. încearcă să definească un concept de ansamblu care ia în considerație intrările și ieșirile — sursele, adică materiile intrate în producție și produsele în care se regăsesc și înglobează acestea, „fluxurile“ de producție pe care le generează și funcțiile pe care le poate furniza.

Utilizând ipoteza conceptuală a procesului circular activ se pot realiza complexe de producție care să genereze variate pro-

Schema circuitului materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități avicole

duce și funcții — prin care se asigură utilizarea superioară și integrală a tuturor componentelor materiei prime și energiei, se evită cheltuieli de transport, depozitare, se asigură o legătură reală și firească în transformarea resurselor naturale în produse și servicii utile și se evită orice posibilitate de degradare a mediului natural.

După cum se știe, civilizația industrială se bazează pe un gen de concepere și organizare a producției constituit în timp — pe baza adâncirii specializării, fără să se țină seama de vreun fel de restricții referitoare la resurse ori la echilibrele naturii. Noile restricții resimțite în întreaga lume — implicit și în țara noastră — determinate de limitele resurselor naturale, de necesitatea protejării mediului, de conjunctura economică internațională impun exigențe noi. Saltul de la cantitate la calitate ca obiectiv pe care conducerea partidului și statului nostru îl pune în fața economiei impune eforturi multiple și creatoare de respectare în producția materială a restricțiilor referitoare la exploatarea și prelucrarea rațională a resurselor naturale. În această direcție considerăm că procesul circular activ ca metodă de concepere a complexelor de producție poate aduce o contribuție însemnată întrucât această metodă permite multiplicarea produselor obținute din aceeași cantitate de resurse, refolosirea energiei secundare, terțiare etc. și înscrie procesele de producție în ciclul firesc al schimburilor ce au loc în natură. Prin aceasta aduce un spor de raționalitate și economicitate și răspunde cerințelor politicii economice actuale.

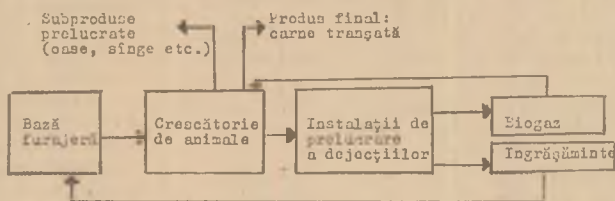
Analiza proceselor de producție concepute în maniera clasică, a conținutului produsului sau produselor în comparație

cu conținutul materiilor prime și materialelor utilizate conduce la relevarea faptului că cel mai adesea în produsele finale se regăsesc cantități uneori infime din resursele utilizate. Ce și cât se produce, din ce cantitate și cu ce randament, cum și cât se regăsește în produsul final, ce, cum și cât se pierde pe parcursul proceselor tehnologice sînt întrebări impuse în mod stringent de restricțiile zilelor noastre referitoare la resursele naturale — îndeosebi la energie, restricții determinate și de conjunctura economică internațională, de cerințele echilibrului ecologic etc.

Procesul circular activ permite definirea clară a funcțiilor pe care le pot îndeplini procesele de producție concepute pe baza acestui model și utilizînd, pe cît posibil mai mult, mijloacele electronicii și microelectronicii. Varietatea de funcții ale proceselor de producție pe care le putem defini pe baza procesului circular activ devine extrem de mare, putem inventa noi funcții, noi produse și structuri care să fie realizate concomitent și cu maximum de economie de materii prime și energie.

Abordarea funcțională a rolului producției devine o problemă economică de maximă stringență.** În această optică apare necesar să ne concentrăm eforturile asupra unor probleme de mare importanță ca cele ale modului de folosire al substanțelor ce se pierd pe parcursul proceselor tehnologice și a utilității funcțiilor pe care le pot oferi aceste substanțe. Identificarea produselor ce pot utiliza aceste substanțe, identificarea utilizatorilor potențiali ai energiei secundare și terțiare ce se iesește azi este posibilă în condițiile conceperii proceselor de producție pe baza procesului circular activ. În felul acesta complexele de producție pot fi concepute urmărind nu simpla fabricare a unui produs sau unei game de produse specializate, ci realizarea unei varietăți de produse în care se pot încorpora toate particulele de materii prime și materiale intrate în producția respectivă și varietăți de funcții pe care le poate îndeplini energia degajată. Astfel o unitate economică poate fi interesată concomitent de produsele și de funcțiile pe care le poate obține — costurile de producție devenind și ele, în timp, competitive.

Schema circulației materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități de creștere a animalelor

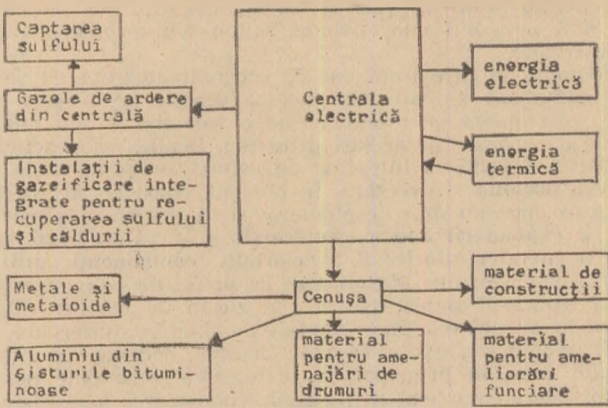

Sferele de aplicabilitate. Prin caracteristicile sale, procesul circular activ este aplicabil în primul rînd în domeniile extractive — minier, petrolier, în agricultură și industria alimentară, în energetică și în anumite domenii ale prelucrării, ca industria lemnului, materialelor de construcții, industria ușoară

*) Această dezbateri se înscrie în ciclul celor referitoare la procesul circular activ a cărui publicare a început în nr. 12/1978 al revistei noastre.

**) A. Constantinescu relevă că „plecînd de la ideea că în procesul de producție trebuie realizate funcții și nu produse consider că specializarea trebuie „să urmărească producerea de funcții și nu de produse în „Revista economică“ nr. 12/24 martie 1978.

Schița de proces circular activ în centrale electrice

etc. Schițele de procese circulare active pe care le anexăm reprezintă tipuri de scheme generale — așa cum au putut fi ele concepute de un economist care nu poate cunoaște în amănunt posibilitățile și complexitatea proceselor și fluxurilor de producție din domenii de specialitate diverse. Ele însă pot constitui sugestii pentru specialiști, tehnologi, chimiști, electroniști, metalurgiști etc. pentru conceperea unor schițe adaptate condițiilor, cerințelor și posibilităților reale din fiecare domeniu de activitate.

De bună seamă că această metodă de concepere a complexelor de producție — procesul circular activ — nu poate avea aplicabilitate în măsură egală în toate domeniile. Este firesc deci ca specialiștii să aprecieze valențele și potențialul ei de aplicabilitate în marea diversitate de ramuri ce alcătuiesc arborele economiei naționale românești.

Întrucât noțiunea de proces circular activ de valorificare superioară a materiilor prime și energiei se referă la conceperea unor complexe de producție care să asigure o mai rațională specializare și dimensionare și să permită prelucrarea și valorificarea tuturor componentelor din materiile prime, folosirea și refolosirea energiei, propunem participanților la dezbateri și cititorilor revistei să reflecteze asupra unor probleme de actualitate cum ar fi: **criteriile noi** de alegere și concepere a proceselor circulare active menite să țină seama de complexitatea materiilor prime și de interdependențele ce apar în procesele productive, urmărind să valorifice superior toate particulele din materiile prime; **direcțiile în care ar trebui acționat** pentru adaptarea concepției tehnicilor și tehnologiilor de producție la cerințele realizării unor procese circulare active; **evoluția gândirii tehnice și a proiectării** tehnicilor și tehnologiilor de producție pentru a putea asigura:

- Reducerea la maximum rațional a consumului de materii prime și materiale; compatibilitatea reducerii raționale cu nivelul calitativ, performanțele tehnologice și durabilitatea produselor;
- Extinderea volumului și sortimentelor producției extractive prin identificarea și atragerea în circuit a tuturor resurselor;
- Reintroducerea în producție a deșeurilor, reziduurilor etc.
- Reducerea cheltuielilor de transport;
- Diminuarea indicelui de consum energetic pentru producție, reducerea consumului de energie în exploatarea utilajelor și aparatelor electrice;
- Utilizarea cu randamentul cel mai înalt a tuturor surselor de energie;
- Folosirea bioproduktivității;
- Evitarea poluării, proces realizat prin utilizarea unor tehnici și tehnologii noi;
- Utilizarea superioară a forței de muncă, extinderea policălficării.

Imperativul unei viziuni sistemică. Necesitatea viziunii sistemică asupra procesului circular activ, a concepției de organizare a complexelor de producție care să asigure prelucrarea și valorificarea superioară a tuturor componentelor din materiile prime și a energiei decurge din însăși complexitatea problemelor implicate vizând discipline numeroase și domenii de graniță. Care sînt noile exigențe și noul rol al unei asemenea viziuni?

Foarte schematic ne limităm să precizăm că această viziune implică modificări în ce privește:

- Modul de concepere a rolului, finalității și funcțiilor producției de bunuri materiale;
- Modificări în accepțiunea, criteriile de apreciere și metodologia de calcul a categoriei de eficiență economică;
- Modul de fundamentare a necesității de concepere și proiectare a obiectivelor de investiții;
- Modul de concepere și proiectare a fluxurilor tehnologice;

- Modul de orientare a cercetării științifice și cu deosebire în domeniul tehnicii și tehnologiei;
- Modul de utilizare a resurselor naturale și de evaluare a calităților lor productive;
- Modificări în atitudinea față de resursele naturale și față de impactul proceselor de producție asupra menținerii echilibrului naturii;
- Modificări în concepția despre calitate, utilitatea și durabilitatea produselor;
- Modificări în mecanismul și structurile economiei;
- Modificări în mentalitatea și comportamentul oamenilor, în înțelegerea noilor restricții și a rigorilor de economicitate.

Necesitatea tratării multidisciplinare este determinată de diversitatea, complexitatea și interdependențele problematicii. Tratarea riguroasă din punct de vedere economic, din alte puncte de vedere (fizic, chimic, al științelor biologice, tehnic și tehnologic, geografic, sociologic etc.) implică confruntarea de opinii la care invităm toți cititorii revistei.

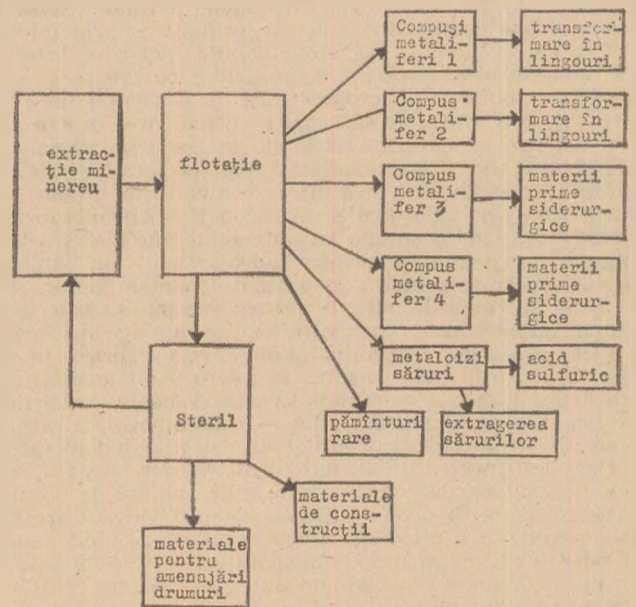
Implicații economice. Soluțiile privind ridicarea eficienței economice prin conceperea procesului circular activ de valorificare superioară a resurselor asigură sporirea beneficiilor nete pentru societate provenite din investițiile productive: ele urmăresc concomitent:

1. În toate domeniile productive

- Mărirea familiei de produse obținute din aceeași materie primă, avînd ca urmare creșterea beneficiilor etc.;
- Asigurarea utilizării unor surse noi, diversificate și eficiente de energie;
- Prevenirea unor ridicate cheltuieli de transport și depozitare;
- Evitarea cheltuielilor pentru depoluarea apelor, atmosferei, solului etc.;
- Conservarea mediului favorabil vieții și asigurarea de condiții optime pentru producția agricolă.

2. În domeniul extractiv

Schița de proces circular activ în extracție minereuri neferoase

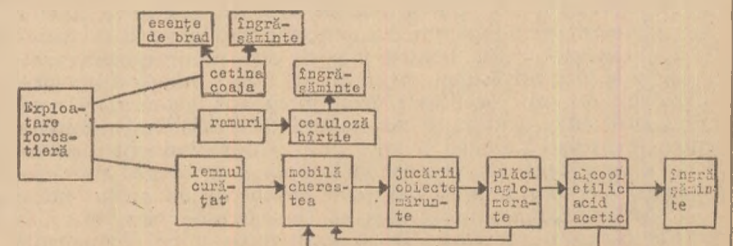

- Sporirea valorii produselor obținute dintr-o unitate de materie primă minerală;
- Reducerea cheltuielilor pentru extracție (soluții geotehnologice);
- Diversificarea producției de metale și alte substanțe utile;
- Evitarea scoaterii din producție a terenurilor și evitarea poluării;
- Reducerea cheltuielilor de transport;
- Diminuarea importului de minereuri, reducerea cheltuielilor de transport ale acestora;

3. În domeniul prelucrării

- Reducerea cheltuielilor materiale;
- Creșterea ponderii proceselor prelucrative în costurile de producție;
- Obținerea de producții maxime cu consumuri (costuri) energetice reduse;
- Diversificarea producției;
- Creșterea duratei de viață a

Schița de proces circular activ în industria lemnului

produselor avînd ca efect reducerea cheltuielilor de înlocuire și realizarea de beneficii suplimentare.

4. În domeniul energetic

Reducerea consumului (cheltuieli) de energie; — Valorificarea superioară a resurselor energetice;

— Stimularea diversificării producției de utilaje și tehnologii pentru recuperarea energiei și pentru valorificarea superioară a resurselor noi de energie.

Ne exprimăm convingerea că experiența practică și cunoștințele de specialitate ale participanților la dezbateri vor fi valorificate prin analiza sistemică a unor obiective de producție concrete (întreprinderi, centrale) în cadrul cărora sau pe structura cărora s-ar putea concepe procese circulare active de valorificare superioară a materiilor prime și materialelor. Prin dezvăluirea mecanismelor interne prin care diferitele elemente ale proceselor de producție, reciproc dependente, pot fi completate și făcute să acționeze în mod unitar în vederea asigurării unei funcționări optime, adică a valorificării tuturor componentelor materiilor prime prelucrate și a utilizării integrale a energiei, vor putea fi formulate propuneri concrete de soluții răspunzînd celor mai stringente comandații ale actualității economice.

Procesul circular activ în valorificarea apelor geotermale

AURELIAN MANILICI — Aș dori, foarte pe scurt, să pornesc de la un exemplu, cu intenția ca acesta să genereze unele concluzii legate de tema pe care o dezbaterem. Voi căuta să dau un exemplu asupra posibilității de valorificare complexă și completă a unei materii prime care atrage în mod deosebit atenția prin caracterul ei — aș spune insolit — în ce privește geneza resurselor, cît și în privința posibilităților de valorificare practică totală a componentelor utili care sînt: apa, sărurile minerale și gazele dizolvate precum și un conținut important de energie calorică. Este vorba de **apele termale subterane denumite și ape geotermale**. Folosesc prilejul ca prin intermediul „Revistei economice” să atrag atenția factorilor interesați asupra perspectivelor deosebit de atractive de creare și organizare a unor obiective complexe care, în concepția unui proces circular activ sînt apte să asigure valorificarea practică integrală a materiei și energiei conținute în apele geotermale.

Așa cum se știe, în țara noastră avem ape termale subterane în cantități importante și încă din cele mai vechi timpuri unele din acestea sînt valorificate în scopuri balneoterapeutice. Zăcămintele importante de ape termale subterane sînt situate în Cîmpia de Vest a țării iar printre județele cele mai interesate sub acest aspect se numără în prezent județele Bihor, Satu Mare, Arad și Timiș. În ultimii ani am început să valorificăm nu numai proprietățile farmaco-dinamice ale apelor geotermale ci și, mai ales, conținutul lor de energie calorică, în scopuri de încălzire (a unor locuințe sau sere legumicole sau floricole). Județul care a avut inițiativa în domeniul valorificării apelor geotermale — județul pilot — este Bihorul, a cărui experiență a fost ulterior preluată și de celelalte județe menționate. Dar, deși încercările au dat rezultate, am reușit să valorificăm numai parțial componentii utili ai apelor termale. N-am reușit pînă în prezent să realizăm o valorificare complexă și completă a acestora. Avem rezultate privind valorificarea separată a unora din componentii utili. Considerăm însă că am ajuns la stadiul în care am putea să corelăm rezultatele, să gîndim mai complex în acest sens.

Ce ar însemna în cazul apelor geotermale, o valorificare complexă și completă? În țara noastră deși există resurse destul de importante de ape termale subterane, în ce privește debitele individuale și temperaturile obținute la diferite sonde sîntem mai puțin favorizați față de alte țări care au avut norocul să aibă surse cu debite și temperaturi mai mari decît la noi, pentru adîncimi mai mici ale sondelor forate în acest scop. Dar și în situația țării noastre, fie la una din sonde cu un debit corespunzător, fie prin cumularea debitelor a 2-3 sonde cu temperaturi convenabile, situate la distanțe nu prea mari una de alta, s-ar putea realiza **necesarul de apă geotermală pentru a putea fi utilizată integral într-o valorificare în trepte**, începînd cu dezapezificarea și **obținerea de hidrocarburi gazease** urmată de **producerea de energie electrică** în prima treaptă, într-o microcentrală geotermică și încheind ciclul de valorificare prin **introducerea apei în sol pentru irigații**. Producerea energiei electrice s-ar putea realiza folosind căldura apelor geotermale în varianta unui ciclu termodinamic cu agent volatil de lucru și turbină pentru vaporii agentului respectiv sau în varianta utilizării unei instalații de tipul buclei termogravimetrice; din microcentrală geotermică apa geotermală conținînd suficientă căldură încă, poate fi utilizată în continuare pentru încălzirea de sere și apoi în complexe balneoterapeutice și de agrement; în penultima treaptă s-ar realiza extragerea sărurilor conținute — mă refer în special la acidul boric și la sodă, existînd posibilitatea să fie extrase chiar și alte componente mai prețioase. După extragerea unor componente

minerali utili, apa geotermală cu conținut diminuat de săruri și de energie calorică, poate fi foarte bine utilizată pentru irigații, fără pericolul unor poluări saline sau termice a suprafețelor irigate.

Exemplul pe care l-am dat de schemă integrată de valorificare complexă — care s-ar realiza practic pe aceeași platformă — a apelor geotermale, este o variantă a mai multora posibile dar bazate pe același principiu. Realizarea practică a unei astfel de scheme integrate de valorificare este, după opinia mea, **posibilă și necesară**. În prezent, consider că este momentul să depășim faza de pionierat și să trecem la o **sistemalizare a exploatații apelor geotermale și a valorificării superioare a energiei calorice și a celorlalți componente utili** ai acestei materii prime. Mă gîndesc la un fel de poligon experimental care s-ar putea realiza, să zicem în județul Bihor, undeva în apropierea unor sonde existente în conservare, puțin fie oriînd reactivitate. Desigur că este necesar un studiu prealabil care, în principal, să stabilească variantele posibile de valorificare complexă și integrată, compararea variantelor și în funcție de mărimea efectelor economice (energetice) și sociale cumulate, corelată cu investițiile necesare, să determine eficiența economică a acestor scheme integrate. La proiectarea complexă în vederea realizării unei astfel de platforme ar putea să colaboreze unități de proiectare din domeniul energiei, industriei extractive, gospodăriei comunale, industriei chimice și agriculturii. Desigur că beneficiarul unei asemenea investiții complexe și pentru început cu caracter experimental, ar putea fi oricare din județele menționate anterior.

Realizarea unei valorificări complexe — în trepte — a energiei și celorlalte componente utile ale apelor geotermale, ar însemna, în lumina tematicii pe care o dezbaterem, **asigurarea utilizării diversificate a unei noi surse de energie; sporirea valorii produselor obținute dintr-o unitate de materie primă minerală; valorificarea superioară a unor resurse energetice, stimularea diversificării producției de utilaje și tehnologii pentru valorificarea superioară a unei noi surse de energie**. Desigur că realizarea unui astfel de obiectiv implică și modificări în modul de fundamentare a necesității acestuia, modificări în modul de concepere și proiectare a fluxurilor tehnologice și modificări în criteriile de apreciere a eficienței.

Multiple interdependențe obiective

MIHAI CAPĂȚĂ. — Aș vrea să mă refer în special la precizarea conceptului de proces circular activ care, dacă este bine precizat și unitar înțeles, poate servi corespunzător pentru scopuri practice. În legătură cu aceasta aș dori să fac câteva considerații asupra componentelor și implicațiilor acestei noțiuni, care desigur, ar putea să ne ajute ca să folosim un limbaj comun.

După părerea mea, conceptul de proces circular activ vizează două laturi diferite ale organizării superioare a producției, legate între ele, dar nu neapărat interconținute. **Prima latură** privește cerința ca întreaga varietate de substanțe, de energie cuprinse în materiile prime să fie valorificată integral în procesul de producție, evitîndu-se risipa, pierderile de substanțe, de energie, precum și riscul de poluare a mediului. Această cerință derivă din necesitatea obiectivă de a folosi cu maximum de eficiență resursele disponibile, în condițiile în care acestea devin tot mai limitate în raport cu necesitățile economiei, în creștere continuă. **Cea de a doua latură** se referă la modul de realizare practică a acestei cerințe — prin organizarea producției în unități complexe, în măsură să asigure prelucrarea integrală a materiilor prime în aceeași unitate de producție pînă la transformarea întregii lor substanțe în produse utile. Aceasta înseamnă, după părerea mea, că unitatea de producție se constituie sau se specializează după criteriul materiei prime prelucrate și nu după criteriul produselor realizate, cum se întîmplă obișnuit astăzi. Aceasta presupune de asemenea sporirea gradului de complexitate a unităților economice, ca urmare a unei mari varietăți de instalații, de tehnologii, de meserii și respectiv de produse livrate. Acest mod de organizare a producției înțește la mărirea eficienței economice prin eliminarea, îndeosebi, a cheltuielilor de transport pentru materialele care ar urma să fie prelucrate în alte unități și care, în cazul unor reziduuri, al unor deșeuri și altor materiale pot fi foarte ridicate.

Consider că examinarea separată a celor două laturi poate fi fructuoasă pentru mai buna precizare a conceptului de proces circular activ, ca și pentru utilizarea lui în scopuri practice. **Primul aspect** al conceptului de proces circular activ mi se pare esențial pentru ridicarea substanțială a eficienței economice pe ansamblul economiei naționale. Al doilea aspect, cel al organizării producției în unități complexe după criteriul materiei prime prelucrate, după părerea mea nu poate fi absolutizat, fiind necesară o analiză de la caz la caz a eficienței și eficacității aplicării acestui principiu, prin luarea în considerare a tuturor factorilor tehnici, economici și sociali care concură la realizarea eficienței economice și la asigurarea unor parametri superiori de calitate în producție. Mă gîndesc că ar fi probabil

reu de condus întreprinderi avînd o structură de producție și tehnologică deosebit de complexă. Cred de asemenea că organizarea producției în unități complexe, care urmăresc valorificarea completă a elementelor componente ale oricărei materii prime, nu trebuie să împiedice aplicarea principiului specializării care asigură o eficiență sporită sub aspectul productivității muncii și al realizării unei calități superioare a produselor.

Poate ar fi cazul să examinăm dacă acest sistem de organizare nu s-ar putea aplica mai bine la nivel de centrală, considerînd centrala ca o unitate complexă organizată și specializată pe principiul prelucrării unei materii prime, iar în cadrul acesteia să funcționeze unități specializate, mai mult sau mai puțin independente și amplasate în mod convenabil, unități care să poată să acționeze din puncte de vedere distincte asupra materiei prime supusă valorificării.

Pentru înțelegerea mai clară a conceptului de proces circular activ mi se pare util a face apel la unele concepte și rezultate practice obținute prin aplicarea analizei input-output la studiul structurii economiei naționale. Aplicarea metodelor de analiză input-output, fundamentate pe informațiile din balanța legăturilor dintre ramuri, la studiul structurii economiei din diferite țări, a pus în evidență existența, în cadrul unor economii, a unei așa numite **ordini ierarhice a ramurilor** care compun sistemul de producție; în alte cazuri s-a semnalat preponderența unei **ordini circulare**.

Ordinea ierarhică este caracteristică sistemului de producție în care sînt preponderente relațiile lineare dintre ramurile și subramurile de producție. Acest tip de relații este determinat de gradul de complexitate al diferitelor produse care se realizează în economie, de numărul etapelor de prelucrare prin care trec aceste produse pînă ajung în categoria bunurilor de consum final, de gradul de specializare și de cooperare a unităților de producție. Astfel, produsele care se obțin în unele ramuri trec direct în categoria bunurilor destinate consumului final, altele însă — și în condițiile unei economii moderne numărul lor este tot mai mare — trec dintr-o ramură în alta pentru a fi prelucrate succesiv pînă obțin forma în care sînt consumate definitiv, fie în cadrul consumului final, fie în cadrul celui intermediar.

Ordinea circulară apare atunci cînd unele produse se consumă în aceeași ramură în care au apărut, pentru obținerea altor produse. Un exemplu tipic îl constituie produsele vegetale consumate ca furaje în creșterea animalelor în cadrul ramurii agriculturii; tot relație circulară apare și în cazul cînd unele produse, care au parcurs mai multe faze de prelucrare în diferite ramuri, se întorc în ramura inițială de producție sau în alte ramuri anterioare, pentru a fi consumate; este cazul resturilor și deșeurilor metalice sau de hîrtie care se refolesc ca materie primă la producerea metalului sau a hîrtiei.

Punerea în evidență a ordinii ierarhice bazată pe relația lineară sau a celei circulare din cadrul unei economii se face cu ajutorul datelor din balanța legăturilor dintre ramuri prin procedeul numit „aranjarea triunghiulară a ramurilor” în această balanță. Acest procedeu constă în ordonarea ramurilor în balanță în ordinea crescîndă a numărului de ramuri cu care se află în relație o ramură de producție dată. Se consideră că ordinea ierarhică a sistemului de producție, bazat pe relații lineare între ramurile componente, este caracteristică economiilor mai avansate, cu o pronunțată diviziune socială a muncii și o structură complexă. Relațiile liniare dintre ramuri sînt impuse de natură și succesiunea proceselor tehnologice, precum și de specializarea producției, nu numai după natura produselor, dar și pe faze tehnologice. Relațiile circulare sînt efectul modului de organizare a producției sociale, în unități cu funcții complexe, iar în unele cazuri ca urmare a unor procese tehnologice circulare.

Tehnicile de analiză input-output au permis să se releve în structura economiilor naționale studiate grupări de ramuri în așa-numite „blocuri triunghiulare”. Acestea reprezintă grupări de ramuri înrudite printr-o caracteristică de obicei fizică, în cadrul cărora există o mai mare tendință de circularitate.

O grupare a ramurilor pe blocuri, în sensul menționat, utilizată în unele studii referitoare la structura economiilor naționale, propune următoarele blocuri: 1. ramuri care produc produse finale nemetalice; 2. ramuri care produc produse finale metalice; 3. ramuri care produc produse de masă (materii prime) nemetalice; 4. ramuri care produc produse de masă (materii prime) metalice; 5. ramuri care produc produse energetice și energie electrică; 6. ramuri care furnizează servicii.

În alte studii numărul blocurilor se stabilește la 4 și anume: 1. produse metalice; 2. produse nemetalice; 3. energie; 4. servicii.

Una din concluziile studiilor efectuate cu această metodă este aceea că blocurile de ramuri — astfel cum au fost constituite — sînt aproape independente unele de altele. Cu alte cuvinte, fiecare bloc se constituie și se dezvoltă fără relații semnificative cu ramurile din celelalte blocuri, existînd legături importante din punct de vedere economic și tehnologic numai între ramurile aceluiași bloc. Excepție face numai blocul

ramurilor de servicii, care are legături cu ramurile din toate blocurile. Acest model considerat de cercetători drept **structură fundamentală a producției**, a fost identificat în economia a numeroase țări aflate la niveluri de dezvoltare diferite.

Aș adăuga faptul că analiza input-output operează cu o serie de concepte și clasificări de o deosebită utilitate, pentru tema pe care o discutăm, și anume mă refer la clasificarea produselor în: primare, secundare, asociate, înrudite ca funcții economice, precum și gruparea acestora în produse destinate consumului final, consumului intermediar și în cadrul acestuia pe grade de transformare a materiei prime, luîndu-se în considerare 3—4 faze mari de prelucrare. Conceptele și clasificările respective se bazează pe definiții relativ riguroase, ceea ce permite utilizarea lor într-un cadru științific adecvat și pentru elaborarea de modele și scheme ale fluxurilor de producție din economia națională.

Am evocat unele din conceptele și concluziile studiilor efectuate cu ajutorul metodei balanței legăturilor dintre ramuri, cu intenția de a evidenția că în științele economice actuale există concepte și metode care oferă posibilitatea studierii într-o abordare sistemică a structurii economiei naționale și a interdependențelor din activitatea economică. Aceste concepte și metode își află o pronunțată aplicabilitate în cadrul procesului circular activ, identificîndu-l cu rigori de bază ale dezvoltării.

Desigur, orice proiecte și măsuri de perfecționare a concepției și a modului de organizare a procesului de producție, în vederea perfecționării structurii sistemului economic și a măririi eficienței sale, sînt implicit legate de cunoașterea cît mai aprofundată a caracteristicilor economiei noastre, de evaluarea corectă a interdependențelor între ramurile și sectoarele de producție, de abordarea problemelor într-o perspectivă sistemică. Aceasta necesită o continuă perfecționare și îmbogățire a metodelor și instrumentelor pe care le utilizăm în activitatea practică. Ele trebuie să asigure o informație mai bogată și mai complex prelucrată, precum și realizarea unor studii și cercetări aprofundate, în viziunea sistemică, studii care să fundamenteze opțiunile și direcțiile de perfecționare a modului de organizare a producției.

Integrarea administrativă — criteriu de organizare

TEODOR POPA — Procesul circular activ de valorificare a resurselor presupune o serie de integrări interdisciplinare. Integrarea tehnologică este obligatorie, iar integrarea teritorială este recomandabilă, deși nu obligatorie, așa cum arăta tovarășul Capătă. Cred că există încă o integrare utilă în scopul arătat, și anume **integrarea administrativă**. Aceasta ar consta în organizarea unor complexe de producție, pe baza interdependențelor tehnologice create de fluxurile de materiale și energie între unitățile cu profile diferite de producție. În acest fel se adaugă pentru producție un al treilea criteriu de organizare a complexelor de producție la cele două criterii enunțate de tovarășul Capătă și anume cel actual pe bază de produs și cel bazat pe materia primă, considerat avantajos din punctul de vedere al utilizării complete a resurselor.

Criteriul organizării bazat pe interdependența tehnologică între unități ar avea avantaj din punctul de vedere al optimizării economice de ansamblu a unui complex de producție. Pentru că există uneori situații în care optimizarea economică a ansamblului este în contradicție cu interesele economice ale unora dintre componentele sale. Fără o integrare administrativă în care să existe un obiectiv comun pentru organizatorii și responsabili de procese tehnologice diferite, care sînt interdependente, este greu să se presupună că se va renunța la calculul strict al economicității proprii unui produs în favoarea ansamblului. Evident, există și alte aspecte la fel de importante pentru producție, ca de exemplu al specializării tehnice, care acționează în favoarea celorlalte forme de organizare enunțate.

În domeniul energiei electrice, integrarea tehnologică cu alte domenii industriale se realizează pe **marile platforme industriale**, în cazul de față o expresie a procesului circular activ. Această integrare s-a bazat pe aplicarea consecventă a termoficării și a avut ca rezultat realizarea de mari economii de combustibil. În centralele electrice de termoficare amplasate pe platformele industriale se produce concomitent energie electrică și căldură livrată consumatorilor din obiectivele învecinate. Aici se realizează și o integrare teritorială obligatorie din cauza imposibilității de transport la mare distanță a căldurii.

Integrarea tehnologică prin livrarea subprodusului căldură este doar un prim pas în sensul procesului circular activ de valorificare a resurselor. Dezvoltarea integrării este posibilă pe baza resurselor secundare de energie de pe platforme. Sensul de circulație între centrala electrică și obiectivele industriale nu trebuie considerat a fi unic. Astfel, pe platforma Galați, gazul de furnal și gazul de cocserie au sensul de circulație de la Combinatul siderurgic spre centrala electrică de termoficare unde sînt valorificate prin producerea de energie electrică și căldură.

Mai există și alte resurse secundare, ca de exemplu căldura ce poate fi recuperată la oțelării. În legătură cu acestea trebuie observat că utilizarea lor pentru satisfacerea unui consum de căldură reduce de obicei livrarea de căldură din centrala de termoficare, căreia i se înrăutățesc astfel indicatorii tehnico-economici. Mai mult, există posibilitatea ca unele resurse energetice secundare din industrie să fie valorificate în circuitul termic al centralei (de exemplu ca abur în preîncălzitoarele din circuitul apei de alimentare) ceea ce ar înrăutăți indicatorii tehnico-economici ai centralei, dar ar îmbunătăți economicitatea pe ansamblu adică ar fi eficient pentru economia națională întrucât ar evita consumuri de combustibili. Pentru a face posibilă optimizarea economică de ansamblu, adică sporirea beneficiilor nete pentru societate, nu trebuie neglijat un aspect, care poate părea formal și anume sistemul de planificare și urmărire a realizărilor. Acesta trebuie să fie adaptat astfel ca să țină seama de rezultatele favorabile pentru ansamblu ale unor măsuri și să admită în aceste cazuri, dacă e necesar, și porțiuni descendente ale unor grafice de economicitate pe produse.

În ceea ce privește integrarea teritorială, aceasta apare în special în cazul resurselor energetice secundare. Trebuie menționat totuși faptul că implantarea în teritoriu a obiectivelor industriale în general, depinde de variate criterii de optimizare, cum este de exemplu criteriul minimizării cheltuielilor de transport al materiei prime și al produselor. În particular, ca referire la schița de proces circular activ în centrale electrice propusă pentru discuție de către tovarăsa Maria Popescu îmi permit să fac unele completări. Este necesar să se prevadă și sensul invers de circulație al fluxului de substanță și energie, în special pentru resursele energetice secundare. Fluxul de substanțe ieșite din centrală poate fi completat cu bioxid de carbon (utilizabil în parte în industria alimentară), sulf utilizabil în industria chimică și ca produs util extras eventual (dacă e economic) din cenușă, poate fi menționată alumina.

Dimensiuni de universalitate ale specializării

CONSTANTIN IONETE — Trecerea de la valorificarea selectivă, și deci parțială a proprietăților fizice și chimice dominante ale materiilor prime și materialelor, la una integrală, prin tehnologii și mecanisme economice corespunzătoare, în măsură să conserve prin producție potențialul inițial, este trăsătura de bază a procesului circular activ. Există și alte accepții ale procesului circular: una, cu o largă utilizare, privind recircularea apei, respectiv revenirea acesteia la parametrii inițiali, după îndeplinirea anumitor funcții, prin aplicarea unor tratamente corespunzătoare. De asemenea reintroducerea în procesele de prelucrare a unor materiale, mai ales a metalelor, după ce produsele în care au fost încorporate și-au îndeplinit funcțiile economice, se încadrează în același proces. Dar aceste cicluri nu prezintă complexitatea tehnică și mai ales economică implicată de realizarea procesului circular activ, propriu-zis.

În acest cadru, consider necesar ca, încă în faza de proiectare, pe lângă identificarea și rezolvarea problemelor tehnice ale procesului circular activ să se acorde importanța cuvenită fundamentării **eficienței soluțiilor adoptate**. Un punct de pornire îl constituie evaluarea economiilor sau consumului suplimentar de energie pe care îl cere valorificarea integrală a materiilor prime și a celor derivate în procesul circular activ. De exemplu, utilizarea cenușilor sau a altor reziduuri rezultate din procesele de valorificare a metalelor sau altor substanțe, pentru producerea de materiale de construcții sau de alte materiale, este uneori realizabilă dar cu consumuri mari de energie, cu procese tehnologice mai complicate și costisitoare. O simplă comparație însă a acestor costuri cu acele rezultate din producerea unor materiale de construcții clasice nu este concludentă, fiind necesar să se ia în considerație restricțiile referitoare la aceste ultime resurse, avantajele obținute ca urmare a diminuării poluării, etc.

Un aspect deosebit îl constituie **realizarea de înlocuitori** în cadrul procesului circular activ. Și în acest caz cerințele eficienței impun confruntarea producției de înlocuitori cu produsele realmente deficitare, pentru evitarea redundanței și totodată cuantificarea avantajului înlocuirii. Pentru astfel de calcule se poate utiliza, de exemplu, cunoscutul **model al evaluării obiectiv determinate**, elaborat de Kantorovici sub forma coeficientului de deficit. Acest procedeu, care are la bază raportul dintre costul înlocuitorului și costul materialului deficitar, poate fundamenta atât opțiunile pentru înlocuitori cât și fundamentarea prețului acestora în așa fel încât să stimuleze folosirea lor efectivă în producție.

De asemenea, atât în cadrul procesului circular activ cât și în afara lui, revine ca o cerință a valorificării superioare a materiilor prime și materialelor problema prelungerii durabilității acestora. Consider însă că nu se poate absolutiza parametrul durabilității produselor, după cum trebuie să tindem spre valorile maxime ale nici unui parametru tehnic sau economic dacă acest lucru nu este cerut de funcționalitatea produsului.

Nu avem nevoie de produse cu durate de funcțiune peste limite impuse de introducerea progresului tehnic, perfecționarea sistemelor constructive, timpul normal de funcționare etc. Acesta pentru că durabilitatea nu este un parametru absolut determină costuri direct proporționale cu prelungirea ei. Printr-un interes stabilirea fundamentului tehnic și economic **punctului optim practic al durabilității** ca expresie a relației dintre aceasta și eficiență.

În încheiere, o mențiune specială în legătură cu problema **specializării** în producție. Am impresia că în legătură cu specializarea persistă încă în unele laturi un concept valabil pentru tehnica de la începutul acestui secol. Descompunerea procesului de muncă în operațiuni simple preluuate de mașini mînuite prin îndeminare de om, corespunde mașinismului. În epoca automatizării proceselor de muncă solicitarea activității intelectuale omului în producție și integrarea proceselor de prelucrare, implică nemijlocit modificarea conceptului de specializare. În abordarea nouă a noțiunii, a conceptului specializării se încearcă de fapt și noile preocupări pentru condițiile de lucru, fie cu caracter ergonomic, fie cu caracter social cum sint cele privitoare la desființarea benzii-rulante, a înlocuirii organizării muncii pe procese izolate cu organizarea pe ateliere și secții complexe ș.a. Evident, depășirea specializării prin integrare este realizabilă pe o anumită bază tehnică, asigurată în prezent de mijloacele electronice.

Virtuțile viziunii sistemice

CORNELIU RUSSU — Unul din punctele tematicii propuse pentru dezbateră de astăzi, pe care personal o apreciez în mod deosebit pentru claritatea concepției și pentru caracterul exhaustiv, se referă la **imperativul abordării sistemice a problematicii proceselor circulare active**. Ce elemente noi aduce abordarea sistemică și, funcție de aceste elemente, ce implicații practice determină?

În primul rînd, viziunea integratoare pe care o aduce abordarea sistemică și care este esențială pentru crearea unor asemenea complexe productive, în ideea realizării în cadrul lor a proceselor circulare active. În această viziune integratoare, fiecare parte componentă a unui ansamblu își pierde rațiunea de a fi prin ea însăși, și capătă rațiune numai prin integrarea ei în ansamblu, prin rolul pe care îl joacă în cadrul acestuia. **În al doilea rînd**, efectul de sinergie: potențialul ansamblului nu reprezintă simpla sumă aritmetică a potențialelor componentelor luate separat, ci este mai mult decît aceasta. În realizarea proceselor circulare active efectul de sinergie își găsește o admirabilă ilustrare. **În al treilea rînd**, toate caracteristicile abordării sistemice își găsesc, de asemenea, deplină aplicabilitate în cadrul proceselor circulare active. Pe baza acestei abordări se pot realiza, de pildă, bilanțurile de materiale, bilanțurile energetice, bilanțurile de cheltuieli și venituri la scara întregului proces circular activ, ceea ce reclamă producerea unor mutații de concepție în tratarea problemelor respective.

Din aceste trei aspecte esențiale ale abordării sistemice, pentru care pledează și tematica ce o dezbaterem, ce implicații practice decurg?

În primul rînd, modul de înfăptuire a acestei integrări. Ea trebuie să se realizeze, după părerea mea, pe trei planuri. Primul, al integrării unității în complexul productiv organizat pe baza proceselor circulare active. Al doilea plan — cel al integrării unităților din diferite ramuri; mult din schemele de procese circulare active propuse aici vizează secvențe ale acestor procese tehnologice, care se desfășoară în diferite ramuri. Al treilea plan — cel al integrării complexului productiv pe plan local, în cadrul geografic și în cel economico-administrativ teritorial.

Aceste integrări au implicații practice directe în ceea ce privește mecanismul planificării, în așa fel încît să realizeze multiplele integrări amintite în planurile unitare pentru fiecare complex organizat pe principiul procesului circular activ.

A doua implicație se referă la formele organizatorice. Pe bună dreptate s-a subliniat aici ideea că diversitatea proceselor circulare active — și în tematică s-au propus numai 5—6 scheme de asemenea procese din diferite ramuri — reclamă și forme organizatorice adecvate. În această privință se pot adopta mai multe forme: o primă formă ar fi la nivel de centrală, prin integrarea într-un proces circular activ a mai multor unități care realizează diferite secvențe ale procesului și care aparțin aceleiași centrale (cazuri care se referă de pildă la industria lemnului); a doua formă ar putea fi la nivel de platforme, situație în care eterogeneitatea unităților integrate pune problema adoptării unor forme organizatorice specifice, care la ora actuală nu există; în sfîrșit, o a treia formă s-ar putea referi la unități distincte care să ființeze în continuare în subordinea diferitelor centrale și ministere, dar pentru care va trebui să se creeze mecanismul cooperării între ele la realizarea procesului circular activ.

A treia implicație majoră, legată de primele două, constă în necesitatea asigurării unui cadru legislativ adecvat privind

organizarea și funcționarea complexelor în care se realizează procese circulare active. **A patra implicație** vizează necesitatea abordării multidisciplinare a cercetării și proiectării unui complex productiv creat pe ideea procesului circular activ. În această privință, date fiind incidențele extrem de complexe și resimțite în diferite ramuri ale unui asemenea complex, precum și anvergura științifică a problemelor, aș vedea create colectivele multidisciplinare de cercetare și proiectare sub coordonarea directă, nemijlocită, a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Acesta ar putea dispune institutelor de cercetări și proiectări din diferite ramuri vizate de un asemenea proces circular activ, detașarea unor cadre de tehnologi, energeticieni, constructori, ecologi etc., care să realizeze proiecte adecvate diferitelor condiții specifice de implementare.

În fine, a **cincea implicație** privește, în optica realizării proceselor circulare active, necesitatea reconsiderării metodologiei de calcul a eficienței, în sensul că aceasta nu mai este suficient de concludentă la nivelul unui produs sau unei unități, ci trebuie tratată la scara unităților complexului în care se realizează procesul circular activ. Aceasta reclamă, pe de o parte, punerea la punct a unei metodologii noi de înregistrare a cheltuielilor și de repartizare a cheltuielilor generale între diferitele unități componente, iar pe de altă parte, a unei metodologii de calcul a eficienței la nivelul complexului în care se realizează procesul circular activ, și care trebuie neapărat coroborată cu cadrul legislativ adecvat.

Corelări valorice necesare

AUREL IANCU — În luarea mea de cuvânt de astăzi mă voi referi la trei probleme cu implicații profunde asupra concepției proceselor circulare active de valorificare a resurselor: a) dimensiunile fluxurilor de materiale în economiile industriale; b) valorificarea deșeurilor și a produselor uzate; c) evaluarea bănească a resurselor.

a) Intensificarea proceselor productive și consumptive pe măsura dezvoltării industriale duce la o lărgire a gamei de materiale utilizate și la ridicarea cantității fluxului de materiale pe tot parcursul proceselor economice. Fluxurile materiale, într-o economie industrializată, de la desprinderea din natură până la întoarcerea în natură sub formă de reziduuri sînt deosebit de ample și complexe. Amploarea cantității fluxului de materiale este dependentă de amploarea dezvoltării industriei energetice, a industriei de prelucrare a diferitelor materiale, a aglomerărilor urbane, precum și de nivelul de dezvoltare a consumului final.

După un calcul aproximativ rezultă că în fiecare an cantitatea de materii prime și combustibili atrase în circuitul economic pentru prelucrare și consum, inclusiv cele importate, se ridică în România la peste 200 milioane de tone. Potrivit unor estimări, în S.U.A., cantitatea acestora este de circa 3 miliarde tone, din care mai mult de jumătate combustibili minerali. Aproape în întregime cantitățile menționate suferă transformări nu numai fizice ci îndeosebi chimice. Se apreciază că **reziduurile eliminate în atmosferă, provenite din prelucrarea și utilizarea acestor materiale și din combinarea lor chimică, inclusiv din combinarea cu oxigenul din atmosferă, reprezintă circa trei pătrimi din greutatea menționată a materialelor utilizate.** Eliminarea în atmosferă a reziduurilor are loc sub formă de:

a) carbon combinat cu oxigenul din atmosferă, dînd oxidul și bioxidul de carbon; b) hidrogen combinat cu oxigenul din atmosferă dînd vaporii de apă; c) oxid de carbon, bioxid și oxid de azot, bioxid de sulf etc. d) particule fine de materii prăfoase. Cantități mari de reziduuri se elimină în natură sub formă lichidă — diferite produse chimice, sub formă solidă — gunoi și produse uzate, sub formă de materii solide dizolvate sau nedizolvate în apă, rezultînd din acestea ape industriale și orașenești uzate. Paradoxal, aceste cantități sînt cu atît mai mari cu cît o economie este mai industrializată, oferind deci instrumente necesare pentru contracararea efectelor negative ale industrialismului. Cel puțin astfel se înscriau tendințele de pînă acum 5-10 ani în urmă. Iată, deci, procesul circular activ chemat, prin funcțiile sale amintite în dezbaterile trecute, să crească **randamentul destul de scăzut de utilizare a materialelor, să depolueze atmosfera de toate aceste substanțe scăpate de sub incidența producției.**

b) Activitatea de producție este un proces în care are loc schimbul permanent între om și natură: desprinderea resurselor din natură pentru prelucrarea lor în produse folositoare; restituiră în mediul natural a materialelor sub formă finală, de deșeurii, resturi de producție și produse uzate. După un anumit timp, cu o întârziere mai mare sau mai mică, aceste categorii de materiale trebuie integrate, o parte în ciclul biologic iar altă parte în circuitul economic. Prima formă de integrare cunoscută sub numele de reciclare naturală are loc mai cu seamă cu ajutorul agenților biologici iar cea de-a doua — reciclarea artificială — se face de către om.

Atîta timp cît abundența unor resurse exploatabile asigură costuri de producție mult mai scăzute decît cele pe care le-ar

putea asigura utilizarea deșeurilor, iar influența negativă a evacuării acestora în natură asupra factorilor de mediu nu începuse încă să-și facă apariția, de regulă, reciclarea a rămas în afara teoriei și practicii economice, nereprezentînd interes nici din punctul de vedere al eficienței economice și nici din cel al moralei ecologice. Însă **lucrurile — mai bine spus optica — s-au schimbat.** Problema reciclării amintite a căpătat o tot mai mare importanță și a început să intre în cîmpul de preocupări ale ecologilor și apoi ale economiștilor, și aceasta în măsura în care au început să-și facă, firesc, apariția efectele negative asupra factorilor de mediu cu pierderi pentru economie. Ea capătă în prezent aspecte deosebit de acute, ținînd seama de caracterul deficitar al resurselor și de creșterea costurilor noilor resurse extrase din natură. În situația în care nici acum la nivelul întreprinderii folosirea deșeurilor nu este încă eficientă, este necesară intervenția statului, respectiv a forurilor de resort, prin măsuri menite să devanseze acțiunile de reciclare a deșeurilor în vederea preîntîmpinării apariției unor influențe negative în sistemele ecologice și temperării creșterii extracției de resurse din natură.

c) În general, există pretutindeni tendința ca ratele de recuperare a resturilor de producție și a deșeurilor să crească substanțial, ceea ce apare ca un fapt pozitiv pe linia cerințelor privind conservarea resurselor naturale și protecția mediului înconjurător.

Ceea ce ar putea aduce, după opinia mea, un aport deosebit la valorificarea deșeurilor și a produselor uzate în economia noastră ar fi o mai corectă evaluare a resurselor energetice și a materiilor prime deficitare prin **stabilirea unor prețuri de producție și de livrare care să reflecte mai bine valoarea lor de întrebuințare și caracterul lor accentuat de rarefiere în perspectivă.** Totodată, un rol însemnat în gospodărirea complexă a resurselor trebuie să revină și evaluării resurselor naturale. Consider că a sosit timpul de a evalua bănește și resursele minerale ale subsolului ca și resursele de apă astfel încît asemenea evaluări să fie utilizate ca instrumente eficiente în acțiunea amplă de raționalizare a extracției și a utilizării în producție a tuturor resurselor, acțiune pusă în strînsă corelație cu cerințele creșterii economice în perspectivă. Anumite situații generînd consumuri specifice mari pentru materii prime și resurse energetice, un factor de recuperare mic a numeroase resurse minerale, risipa în circuitul economic tocmai la acele resurse care în perspectivă se vor împuțina tot mai mult, se doresc, în bună măsură, tocmai faptului că **prețurile se stabilesc doar pe baza valorii curente și că nu se iau în considerare în măsură suficientă elementele specifice determinate privind situația actuală și de perspectivă a acestor resurse.**

Un concept răspunzînd comandamentelor obiective ale creșterii eficienței

PERSIDA TUROVSCII — Noi discutăm aici probleme ale procesului circular activ, efectele pozitive asupra economiei, ale aplicării acestui concept. Elementele ale ideii ca atare sînt însă pe deplin încorporate în exigențele economisirii resurselor de materii prime și energie, ca o chestiune, dacă mă pot exprima astfel, de bun simț economic. Îngăduiți-mi să mă refer, în acest sens, la unele aspecte din uzina „Republica” și din Centrala de prelucrări metalurgice unde lucrez.

Urmărindu-se o folosire superioară a materiei și energiei, a fiecărei particule și componente ale acestora, la indicația Conducerei superioare de partid și de stat, concretizate prin Decretul nr. 620/1973 devenit și Legea nr. 140/1973, s-au luat o serie de măsuri importante. În primul rînd am trecut la schimbarea și modernizarea arzătoarelor la cuptoarele metalurgice, la care o contribuție deosebită a avut-o I.C.E.M.-ul și în urma căreia s-a obținut o reducere de circa 15% la consumul de gaz metan. S-a trecut apoi la modernizarea cuptoarelor tehnologice; pot să arăt că pînă la ora actuală s-au modernizat în centrală 22 cupatoare ceea ce a avut ca urmare o reducere de consum de combustibil cu 15 000 tcc. Urmează ca pînă în 1981 să se modernizeze încă 42 cupatoare, acțiune în urma căreia economia de combustibil va fi încă de 20 000 tcc. Este important de remarcat că măsurile amintite și o serie de alte măsuri tehnologice și organizatorice au condus în fiecare an la scăderi de consumuri energetice raportate la producția globală, de la 32 Kgec la 1 000 lei producție globală în 1975 la 24,9 Kgec la 1 000 lei producție globală în 1977.

În cincinalul actual se pun în funcțiune cîteva întreprinderi metalurgice noi între care Întreprinderea de țevi Zalău, Întreprinderea metalurgică Beclean, Întreprinderea metalurgică Focșani, Întreprinderea de țevi Zimnicea — la a căror proiectare, am putea să spunem că după principii ale procesului circular activ, s-a ținut cont de obținerea unor consumuri specifice energetice cît mai mici în comparație cu unitățile similare existente. De exemplu, la I.S.C.L. Galați se consumă — la sîrmă

și produse din sîrmă 125 kgcc/t., la I.L. Brăila 117 kgcc/., iar I.M. Beclean va folosi numai 41,3 kgcc/t. La I.T. Zalău se pune în funcțiune un laminor continuu de țevi la care gradul de folosire a energiei termice este la nivelul randamentelor realizate pe plan mondial la instalații similare. Se are în vedere, de asemenea, folosirea deșeurilor ca materii prime pentru obținerea unor produse.

Cu privire la folosirea resurselor energetice secundare, modificînd însuși statutul de „energie reziduală” nemeritat de resursele energetice secundare, depășind diferite căi de valorificare a acestora și înlăturînd supapele de risipă, valorificînd energia secundară în alte instalații, în scopuri tehnologice sau netehnologice sau mărind randamentul folosirii combustibililor în instalațiile metalurgice, anul acesta vom recupera 77 000 Gcal, urmînd ca pînă în trim. I 1979 să ridicăm cifra de recuperare cu încă 35 000 Gcal/an, la utilajele existente. Cu toții însă considerăm că valorificarea integrală a resurselor materiale de energie rămîne o problemă deschisă.

Dialectica economisirii substanței și energiei

IHOR LEMNIJ — Cred că noi economiștii păcătuim chiar împotriva noastră atunci cînd antamăm orice discuție punînd în față problema eficienței concepută implicit sau explicit în mod static. Atunci cînd anticipăm trebuie să avem în vedere faptul că lucrurile se vor schimba. Eficiența trebuie concepută mai dialectic, mai istoric, în sensul că ea evoluează în funcție de niște condiții date uneori din afară, alteori dinăuntru. Oricît de simplă ar fi ideea noastră despre eficiență trebuie să recunoaștem că ea nu este un lucru dat, ci unul care evoluează și încă nu chiar liniar. Orice obiect de investiție este inefficient un timp. În perioada de construcție și montaj el consumă și nu dă nimic. Ca să nu mai vorbesc de o soluție tehnică nouă care are nevoie de mai multe perioade preproductive, preinvestiționale, înainte ca efectul să înceapă să se producă, să crească și pe urmă să compenseze cheltuielile efectuate.

Aș vrea să subliniez realismul concepției propuse astăzi pentru discuție. Valorificarea la maximum a substanței și a energiei este montată în sistemul tehnologic al societății în evoluția lui, conținînd puternice elemente active de **reducere a consumurilor**. Intensificarea și extinderea acțiunii acestor elemente devine firească în condițiile în care prețurile materiilor prime și ale energiei manifestă tendințe de creștere.

Problema economisirii de energie este mai dificilă decît economisirea de substanță, cel puțin așa indică unii autori pentru că însăși reintroducerea unor deșeuri în circuitul industrial necesită energie. Energia nu poate fi înlocuită cu nimic. Dar istoria ne arată că omenirea a fost tot timpul confruntată cu probleme pe care le-a depășit. Între paranteze îngăduiți-mi să evoc un exemplu privind epuizarea resurselor de materii prime. Mult timp lemnul a fost principala materie primă a meșteșugarilor. O corabie de pe vremea reginei Elisabeta a Angliei necesita 2000 de stejari de 100 de ani. Dacă tehnica nu trecea la alte tipuri de materiale, astăzi nu mai aveam păduri. Dar istoria ne oferă, de asemenea, exemple de reducere a consumului de purtători de energie primară în mai multe domenii. În ce privește cocsul, de la peste 1000 kg cocs la tona de fontă s-a ajuns la mai puțin de 500 kg. În producția de energie electrică, de la circa 3 kgcc/kWh la începutul începuturilor s-a ajuns la aproximativ 300 gcc/kWh, adică o scădere de circa 10 ori. Poate că nu în toate domeniile a avut loc acest proces. În construcția de mașini nu avem prea multe date istorice; atîtea cîte sînt arătate însă că a avut loc un proces pronunțat de reducere a consumurilor. În orice caz, în sistemul tehnologic al umanității există rădăcini adînci pentru amplificarea economisirii de substanță și energie.

S-ar putea discuta **problema specializării**. Într-adevăr, specializarea are servituțile bine cunoscute. Dar ea este, în același timp, una din marile căi de sporire a productivității, printre altele una din premisele automatizării. Aș vrea să subliniez efectele specializării din punctul de vedere al temei pusă în discuție.

Este cunoscut că în soluțiile de reducere a consumurilor de substanță și energie, acestea se înlocuiesc cu inteligență, arc loc un proces de substituție. Trec pentru moment peste faptul că inteligența costă — metodele de evaluare a acestui cost fiind o problemă în sine. Dar există niște limite fizice de aplicare a inteligenței la substanță și energie. Îmi închipui o cantitate de inteligență raportată la o cantitate de substanță, la gram, centimetru cub de substanță ș.a.m.d. Pentru a se realiza o încorporare de cantitate mare de inteligență în substanță este nevoie de **simplificarea structurilor substanțiale și acest lucru se realizează tocmai prin specializare**. În producția industrială modernă (am în vedere construcția de mașini) este aproape preponderentă — în producția de piese, specializată pe piese, în montajul realizat distinct ș.a.

O problemă acum privind reintroducerea produselor secundare

în circuitul productiv. Am spus că pentru aceasta este nevoie de energie. În schimbul inteligenței, consumul respectiv trebuie realizat astfel în limitele acceptabile. Este posibil? Cred că da. Consider că nu risc să mă lansez într-o discuție filozofică arătînd că noi cunoaștem sisteme care funcționează foarte bine la un nivel energetic foarte scăzut: este vorba de organismele vii. Noi trăim și funcționăm foarte bine la o temperatură de mai puțin de 37 de grade. Cred că această funcționare la nivel energetic scăzut este posibilă datorită unei organizări foarte subtile a materiei. Cum tehnica este de extracție bionică, imită într-un mod ocolit sistemele vii aspirînd spre apropierea de modul de organizare și de randament a sistemelor vii, fiind o bionică conștientă. Privită dialectic problema, se poate afirma că se întrevăd însemnate posibilități pentru a ne apropia de o eficiență mai mare și a introduce în zona noastră de abordare tehnică și resursele de potențial mai scăzut și de concentrare energetică mai scăzută.

Sigur problemele se impun nuanțate. Mi se pare că la ora actuală energia solară nu poate deveni o sursă majoră de energie, pentru simplul fapt că pentru a capta o cantitate mai mare este necesară o suprafață foarte mare de elemente de captare, ceea ce este costisitor ca atare. Nu știu nici dacă din această energie difuză se poate obține o energie necesară concentrată pentru a acționa diverse sisteme tehnice. Am putea spune deci că încă sîntem sub limitele date de eficiența economică privită static. În dinamică, însă, nu putem ști dinainte ce se va întîmpla cu cutare energie, că cutare soluție nu este eficientă, pentru că ea poate intra rapid în zonele eficienței, nu putem ști viitorul cu precizie pentru că inventivitatea omului, creșterea clarviziunii lui intervine permanent. Dar ceea ce putem spune este că progresul științific în interacțiune cu cel tehnic și cu restricții de sporire a eficienței economice creează noi posibilități. Și putem ști că printr-o acțiune organizată în mod corespunzător se pot obține progrese continue în ceea ce privește aplicarea principiului procesului circular activ de valorificare a resurselor.

Proces solicitat de cerințe economice vitale

CLAUDIU GIURCĂNEANU — Conceptul de proces circular activ, urmărind valorificarea integrală, superioară a materiilor prime, consider că nu se referă numai la acelea care solicită o prelucrare tehnologică. Există și unele resurse naturale care nu sînt întotdeauna materii prime și care prezintă o valoare capitală în viața societății. De exemplu, aerul, apa care nu pot fi supuse prelucrării industriale în complexe de producție. Trebuie să ne întrebăm deci: între ce parametri se înscriu cerințele de integrare a pămîntului, a celorlalte surse amintite în procesul circular activ? Revenind însă la problemele de conținut ale procesului circular activ, se poate observa de la început că acesta răspunde cu promptitudine unora din cele mai stringente probleme, care se află astăzi în prim plan, în cele mai multe țări ale globului, fie ele dezvoltate sau în curs de dezvoltare: **utilizarea chibzuită a resurselor ținînd seama de caracterul lor limitat**.

Pretutîndeni se caută mijloace tehnice adecvate în scopul unei valorificări depline a resurselor. Pentru țara noastră această acțiune are un caracter vital, ținînd seama, pe de o parte, de nevoile tot mai mari ale unei economii ce se dezvoltă accelerat, iar pe de altă parte de volumul relativ restrîns de rezerve de materii prime și energetice de care dispunem, comparativ cu alte țări. Rezervele de petrol ale țării sînt strict limitate. Această situație se relevă și în ce privește gazele naturale. Nu sînt suficiente nici calitativ și nici cantitativ rezervele de hullă cocsificabilă. Împortăm de aceea și hullă de cocs și cocs metalurgic, în jur de 5,5 milioane tone luate împreună. Iar cît privește rezervele de minereuri de fier, acestea practic aproape nu contează. La producția noastră națională de 2,8 milioane tone, importăm o cantitate de peste 4 ori mai mare, pentru a face față nevoilor siderurgiei. În aceste condiții facem parte din primii 10 producători continentali de oțel. Cu totul modeste sînt și rezervele de minereuri neferoase (Cu, Ph, Zn) iar altele de mare valoare industrială, ca de exemplu coșitorul, ne lipsesc.

În afara resurselor minerale, probleme tot atît de stringente se impun și pentru resursele biologice ca și pentru cele funciare. Procentul de împădurire a teritoriului țării ne așează sub media pe continent. Exploatarea abuzivă din trecut care au depășit plafonul limită al regenerării naturale anuale, au diminuat considerabil productivitatea pădurilor, ceea ce a impus elaborarea unor reglementări privitoare la limitarea volumului anual de tăiere. Resursele de apă sînt de asemenea moderate. Limitîndu-se numai la consumul casnic, în 1950 s-au distribuit peste 113 milioane m³, iar în prezent acest nivel a urcat la aproape 1,5 miliarde m³, între altele datorită faptului că numeroase comune rurale se alimentează direct din conductele de aducțiune. Necesarul global este în continuă

creștere: 1,2 miliarde m.c. în 1950, 15 miliarde m.c. în 1975, 22 miliarde m.c. în 1980 și peste 35 miliarde m.c., după unele estimări, pentru 1990. Se mai adaugă, fără îndoială și asocierea diferențiată a resurselor în teritoriu, a centrelor lor de prelucrare. De aici transporturi lungi și costisitoare.

Iată, deci, că spicuiind numai în linii mari latura disponibilităților resurselor noastre, valorificarea integrală și superioară a acestora este de o **stringență și semnificativă actualitate**. Elaborarea unor tehnici și tehnologii asigurând desfășurarea procesului circular activ, ne apare indiscutabil ca eficientă și avantajoasă. Condițiile favorabile în acest sens sînt întru-totul îndeplinite. **„Țara noastră — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — dispune azi de un mare număr de specialiști și muncitori iscusiți. Avem oameni talentați, inventivi, dornici să facă totul pentru a contribui la dezvoltarea economiei românești, la progresul științei în general. Trebuie însă să folosim mai bine această uriașă forță creatoare a poporului nostru”**.

Faptul că conceperea și aplicarea tehnologiilor și organizărilor necesare implică o seamă de investiții, unele directe, iar altele, colaterale, investiții îndreptate și pentru policalificarea forței de muncă, amplificarea cercetărilor științifice etc. nu trebuie să ne conducă la aprecierea simplistă a unor raporturi de rentabilitate, ci este necesar să luăm în calcul efectele pozitive, economice, sociale, ecologice ș.a. înlănțuite pe care le favorizează procesul.

Evaluarea și depășirea unor restricții tehnice și economice

NICOLAE BELLI — Îmi este mai clar acum conceptul de „valorificare circulară activă a resurselor naturale”, chiar dacă unele aspecte vor mai cere clarificări. Este neîndoiește că, prin conținutul său, acest concept reprezintă o problemă extrem de complexă, pentru că prefigurează o nouă orientare, deci și o nouă practică de prelucrare a resurselor naturale, deosebită esențial de cea pe care o cunoaștem, și cu care ne-am obișnuit funciar de zeci de ani de zile. Este vorba, cu alte cuvinte, de un concept nou în știința economică, cu implicații restructuratoare asupra strategiei și practicii creșterii economice, de unde și importanța deosebită a punerii lor în discuție publică și, prin aceasta, în circuitul general al ideilor.

Se cuvine să subliniez că, deși unele elemente fragmentare ale acestui concept se întîlnesc și în alte elaborate, o încercare de abordare sistematică, într-o înțelegere unitară a lui, personal o găsesc expusă pentru prima dată în studiile publicate de tov. dr. Maria Popescu. Punerea acestei probleme stimulează la noi abordări ale procesului de valorificare a materiei și energiei.

Se pune întrebarea: este într-adevăr nevoie de o nouă concepție și o nouă practică privind modul de valorificare a materiei și energiei? Răspunsul, fără să fie simplu, solicită, dacă nu o analiză mai profundă, cel puțin o privire comparativă a celor două modalități — actuale și preconizate —, aflate în competiție, pentru a li se evidenția trăsăturile definitorii distinctive.

Prima și cea mai importantă caracteristică distinctivă o constituie însăși premisa de la care pornește fiecare. Astfel, dacă elementele ale sistemului actual de valorificare a materiei și energiei se bazează pe abundența resurselor naturale și energetice, în schimb, sistemul circular activ pornește de la un set întreg de restricții obiective: limitarea și epuizabilitatea multor resurse naturale (petrol, gaze naturale etc.) trecerea la valorificarea unor resurse mai sărace și în condiții de exploatare mai grele (adîncime, mediu acvatic etc.).

O altă caracteristică, derivată din cea anterioară, o constituie faptul că dacă în anumite modalități prezente se realizează o valorificare selectivă a elementelor utile cuprinse în materie după criteriul randamentului economic cel mai ridicat, elementele cu randamentul descrescînd fiind, lăsate de o parte, în noul sistem se preconizează a se valorifica toate elementele utile conținute în resursele naturale, deci și cele cu eficiență redusă.

O a treia trăsătură apare în legătură cu costul creșterii economice. În primul caz, valorificarea resurselor cu randament crescînd reprezintă, cînd celelalte condiții rămîn constante, un factor de ieftinire a costului creșterii economice. În cazul al doilea, acțiunea legii fertilității descrescînde a resurselor naturale reprezintă, dacă celelalte condiții, mai ales de tehnică, rămîn neschimbate, un factor care încarcă încă din start costul creșterii economice. Desigur, este vorba numai de o tendință, fiindcă în realitate ea este înlăturată sistematic de efectele progresului tehnic care ieftinesc tehnologiile de extracție a elementelor mai sărace din cadrul aceleiași resurse. În sfîrșit, sistemul actual de valorificare a materiei și energiei, fiind selectiv, orientat spre resursele și elementele constituente mai abundente, este generator de risipă, prin: nevalorificarea elementelor mai sărace dintr-o resursă naturală atrasă în circuitul economic: prezența deșeurilor și reziduurilor; pierderea energiei secundare sau reziduale etc. „precum și prin lipsa de preocupare pentru valorificarea acestora, pentru că nu se justificau economic.

Din compararea chiar sumară a celor două modele de valorificare a resurselor naturale și energetice, rezultă că, în condi-

țiile unor restricții tot mai severe pe care le întîmpină astăzi economia națională, — și avem în vedere mai ales caracterul limitat al celor abundente și trecerea la resurse mai sărace — valorificarea circulară activă a materiei apare drept unica soluție pentru viitorul creșterii economice.

Ideea valorificării integrale și complexe a materiei și energiei este o doleanță nu întîmplătoare, pornită cumva, din moralitatea faptului bun în general, ci una cu valoare de cerință obiectivă a cărei acțiune se prevede a fi pe termen lung. Problema însă este de a ști dacă această necesitate — de a folosi integral toate elementele din materie — este totodată și posibilă.

Prima restricție în acest sens este de ordin tehnic. Pînă acum lumea, fiind orientată spre valorificarea pe care am numit-o selectivă, anume doar a elementelor mai abundente a elaborat și tehnici avansate corespunzătoare pentru prelucrarea acestora; celelalte elemente nefăcînd obiectul unor preocupări de valorificare, nu au nici tehnică corespunzătoare. De abia în ultimii ani, mai ales după 1973, cînd a izbucnit criza energetică și de materii prime, lumea a început să se agite și să pună la punct unele tehnologii care să permită valorificarea elementelor nevalorificate inițial, sau rămase ca reziduuri din prima prelucrare.

Un alt exemplu, îl reprezintă cel al sisturilor bituminoase. Pînă acum, prezența predominantă a petrolului ca resursă energetică ieftină, n-a pus problema necesității valorificării și a sisturilor, din care cauză omenirea nu și-a creat încă nici tehnologiile necesare. De abia în ultimii ani s-a trecut la elaborarea acelor tehnologii care vor permite valorificarea unei imense resurse naturale, dar cu un conținut energetic pe unitatea de materie mult mai sărac decît al petrolului (de peste 10 ori) și cărbunilor (de peste 6 ori). În mod similar se pune și problema valorificării cenușilor, căldurii reziduale de la furnale, termocentrale, combinatele petrochimice etc. Așadar, ca să valorificăm integral materia naturală și energia trebuie să avem tehnologiile necesare. Crearea lor nu este imposibilă, însă nici rezolvabilă peste noapte; ea presupune cercetări organizate, cu programe precise, ceea ce și observăm de altfel în ultimii ani în țara noastră, ca și în alte țări.

A doua restricție este de ordin economic, mai precis de eficiență economică. În valorificarea selectivă, această eficiență era determinată și de om, prin tehnica de prelucrare industrială, dar și de natură, prin abundența și ieftinitatea resursei respective. În procesul circular activ de valorificare, a resurselor naturale avem nevoie, pe de o parte, de o dezvoltare mult mai puternică a tehnicii decît în cazul precedent, iar pe de altă parte, de dezvoltarea nu a oricărei tehnici, ci a uneia care să realizeze eficiența dorită. Pentru ilustrare mă voi folosi și în acest caz de unele exemple. Se știe că hidrogenul este un combustibil de înaltă calitate și prezent în natură (roca terestră, apele mărilor și oceanelor, etc.). Practic el este o resursă inepuizabilă. Cu toate acestea, omenirea nu-l poate folosi încă din cauza ineficienței economice a tehnicilor de producere a lui. În principal, el se produce prin descompunerea apei cu ajutorul electrolizei, a temperaturilor și presiunilor înalte și a microorganismelor. Toate aceste tehnici sînt cunoscute și prin folosirea lor se poate obține hidrogen, dar energia consumată pentru descompunerea apei este mai mare decît energia obținută prin arderea hidrogenului rezultat. Tehnicile amintite, așadar, nu sînt exotermice și, din această cauză, neeconomice. Este evident că omenirea nu-și poate permite să consume energie mai multă decît produce. Cercetătorii însă nu stau cu brațele încrucișate; au descoperit nu de mult, acum doi ani, o nouă tehnică, fotoliza, la perfecționarea căreia lucrează intens. Prin această metodă, apa este descompusă în hidrogen și oxigen cu ajutorul luminii solare, energie suficientă și gratuită, și a unor catalizatori, folosiți într-o combinație chimică, cu o structură asemănătoare clorofilei, formată din ruteniu și dipiridil. La nivel experimental, această tehnică se dovedește capabilă de o eficiență economică acceptabilă.

Dar nu numai la nivelul producției, ci și la cel al consumului de hidrogen sînt necesare tehnici noi. Asemenea tehnici se creează deja relativ ușor în diferite colțuri ale lumii. De exemplu, în orașul Provo (statul Utah — SUA), prin modificări simple ale carburatorului și aprinderii la actualele motoare cu ardere internă, un întreg parc de mașini a fost adaptat la noul combustibil în condiții de eficiență concurențială. Folosind tehnici noi, s-a construit, cu titlu experimental, o localitate numită „Hydrogen Village”, în care toate locuințele, în număr de 38, urmează a folosi, începînd cu încălzirea și terminînd cu tunsul ierbii, numai hidrogenul drept combustibil. Inițiative similare găsăm și în Europa. În toate aceste cazuri, tehnologiile utilizate experimental demonstrează că numai din momentul în care asigură și cerința eficienței economice, ele pot fi integrate într-o strategie de valorificare complexă a unei resurse naturale.

Din cele relatate mai sus, ca și din alte realități pe care nu putem să le analizăm în acest spațiu restrîns, rezultă că valorificarea circulară activă a resurselor naturale se anunță ca o mare speranță a omenirii, utilizabilă ca o strategie generalizată cînd tehnicile de producție vor asigura condițiile de eficiență necesară, astfel încît să nu frîneze, ci să stimuleze cadența creșterii economice.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

IN STUDIILE economiștilor la care ne-am referit un loc important îl ocupă **problemele agriculturii** și ale tehnicii de producție. În opinia majorității economiștilor „revoluția verde”, introdusă cu mare zgomot începând cu mijlocul deceniului 6, nu a rezolvat problema creșterii producției agricole și a alimentației.

Presupunind tehnologii moderne care necesită investiții mari de capital, ea a favorizat în unele cazuri agravarea sărăciei și a subocupației. Partea covârșitoare a producătorilor agricoli au fost ruinați, sau rămași fără ocupație și descalificați. De aceea, o dată cu transformările sociale care sînt preconizate în mediul rural, și implicit în agricultură, statul ar trebui să asigure înlesniri micilor fermieri, asistență tehnică și financiară, să facă investiții importante în infrastructura economică și socială din mediul rural, să creeze posibilități de acces țăranilor cu gospodărie mică la sistemul de irigații, de introducere a unor soiuri de cereale care necesită un număr mai mare de lucrători pe hectar, de restabilire a valorii meșteșugurilor și artelor locale ș.a. Deși mulți economiști asiatici sînt tributar concepției lui Mahatma Gandhi, care a caracterizat mecanizarea drept „un element dăunător dacă există mai multe miini pentru muncă decît sînt necesare”, în opiniile oamenilor de știință din Asia sînt tot mai frecvente elemente realiste ale strategiei agricole. Astfel, Jahid J. Burki consideră că principalele căi de mărire a producției le constituie îmbunătățirea folosirii sistemelor de irigație existente și creșterea productivității muncii pe suprafețele deja cultivate. Recunoscînd valențele dezvoltării agriculturii, mulți dintre ei înțeleg totodată că dezvoltarea agriculturii nu va fi capabilă să ofere de lucru decît unui procent din ce în ce mai redus din populație și că, în consecință, crearea unei **industrii naționale** nu poate fi subestimată. Analizînd strategia industrializării Indiei, adaptată acum mai bine de două decenii, profesorul indian R.N.

OPINII PRIVIND DEZVOLTAREA LA ECONOMIȘTII DIN SUDUL ȘI SUD-ESTUL ASIEI (II)

Raj), arată că aceasta a avut la bază câteva premise principale: a) ritmul industrializării și al creșterii economiei naționale depinde de producția de cărbune, electricitate, fier și oțel, de industria de mașini grele și chimică; b) dezvoltarea industriei grele, constructoare de mașini, este atît de importantă încît, dacă este necesar, vor fi reduse sarcinile celorlalte subramuri ale industriei grele, pentru a i se da acesteia prioritate, căci după 4-5 ani aceasta ar facilita și grăbi industrializarea; c) deși sectorul privat va continua să aibă un rol important în dezvoltarea industriilor grele, noile industrii vor fi dezvoltate mai ales de către stat, prin sectorul public; d) sporirea producției de bunuri de consum va fi posibilă prin extinderea industriei casnice sau manuale – inclusiv agricultura; e) cît timp șomajul nu va fi lichidat sau adus sub control, „producția de uzină a bunurilor de consum nu va fi dezvoltată decît acolo unde asigură creșterea de bunuri de consum esențiale (antibiotice și alte medicamente etc.) și de export”. În abordarea industrializării ar fi însă crucială îndeplinirea a două condiții: a) economiile să nu constituie o constrîngere pentru investi-

țiile necesare înfăptuirii programului b) modelul consumului (cererii) care apar să corespundă modelului producției (ofertei). Relativ opusă acestei concepții apar teza profesorului Rajni Kothari. Funi în centrul politicii de industrializare problema ocupării forței de muncă, Kothari susține necesitatea unei descentralizări dezvoltării industriilor în India, ca și a unor construcții publice masive la sate toate avînd în vedere crearea și extinderea industriilor orientate spre utilizarea unui număr mare de lucrători. Kothari afirmă că modelul tehnico-economic împrumutat de la țările industrializate s-a dovedit a fi o himeră în ceea ce privește rezolvarea sărăciei și a accentuat încă și mai mult inegalitățile existente. Profesorul indian V. Dandekar consideră că „soluția economică fundamentală” la problema sărăciei și a șomajului este totuși „dezvoltarea industrială”. El argumentează însă necesitatea participării lucrătorilor la repartiția profitului. Este nevoie, după opinia lui V. Dandekar, de un nou „cod de conduită” și o „etică socialistă” în conducerea industriei și a întregii economii.

Calea de dezvoltare națională – de asigurare a progresului general, calea care să determine transformarea radicală a societăților rămase în urmă – constituie una din temele larg dezbătute de gînditorii din țările asiatice. Deși în acest domeniu nu există o concepție unică, se constată frecvente elemente umaniste și ale doctrinei iluminist-progresiste, dar și elemente socialiste și marxiste care îmbogățesc valoarea teoretică și practică a diferitelor modele preconizate. Este unanim acceptată ideea că modelul clasic occidental de dezvoltare al țărilor industrializate, ca și „conceptul metropolitan” al dezvoltării societății sînt absolut inabordabile și inoportune, dacă nu chiar dăunătoare pentru mersul spre progres al lumii subdezvoltate. Profesorul indian U.K.R.V. Rao, cunosător al marxismului, consideră că țările în curs de dezvoltare,

FIȘE

● Datele atestă – afirmă prof. dr. Constantin Moisuc în

lucrarea Participarea României la colaborarea economică internațională (Editura politică, 1978, 144 p.) – că, cu cît o țară este mai dezvoltată, cu atît mai mari sînt cerințele și posibilitățile încadrării sale eficiente în diviziunea mondială a muncii. Experiența țării noastre confirmă această relație, România extinzîndu-și și diversificîndu-și schimburile economice cu alte state, fructificînd tot mai bine condițiile create de dezvoltarea sa economică. În volum se analizează mutațiile în structura fizică a comerțului exterior, relațiile de colaborare economică ale României cu țările socialiste, relațiile economice cu țările în curs de dezvoltare, schimburile economice cu țările capitaliste dezvoltate, formele de cooperare internațională în producție, în domeniul tehnico-științific, al comerțului, relațiilor bancar-financiare, problemele turismului și transporturilor internaționale, precum și ale echilibrului schimburilor economice externe. În acest context se prezintă în mod

sistematizat o serie de concepte legate de cooperarea internațională, precum și un bogat material informativ privitor la acțiunile de cooperare ale României cu alte țări.

Împotriva presiunilor protecționiste

● În cartea Floating Exchange Rates and International Monetary Reform (Ratele de schimb flotante și reforma monetară internațională), American Enterprise Institute for Public Research, Washington, 1977, 148 p., prof. Thomas D. Willet trasează, bazîndu-se pe o cercetare istorică și pe propria experiență din perioada cînd a lucrat în conducerea direcției cercetării monetare internaționale din cadrul Ministerului de Finanțe al S.U.A., evoluția sistemului monetar internațional, inclusiv actualele încercări de reformă a sa. După Willet, rezultatele trecerii la rate de schimb flotante sînt mai apropiate de preziziunile celor ce susțin această politică decît ale criticilor ei. Una din cele mai

importante contribuții la reducerea conflictelor dintre politicile naționale ar fi o recunoaștere mai largă a faptului că excedentele balanțelor comerciale și de plăți nu sînt în mod necesar condiții ale prosperității economice ale țărilor în cauză. Autorul cere vigilență împotriva presiunilor protecționiste și autarhiste și militează pentru liberalizarea schimburilor și cooperarea financiară internațională.

O abordare „environmentală” a problemelor Africii

● Numărul pe ianuarie-martie 1978 al publicației trimestriale REVUE TIERS-MONDE este dedicat în întregime problemelor mediului și ale amenajării teritoriale în Africa – Environnement et aménagement en Afrique. Studiile, semnate de economiști, sociologi și alți specialiști din Franța, Elveția, S.U.A., Senegal, experți O.N.U., apar sub redacția lui Jacques Bugnicourt, responsabil al ENDA (Programul „Formation pour

pecial India, nu au altă opțiune prin care să realizeze a unor schimbări fundamentale majore în structura economică și socială decât aceea „de a realiza o revoluție industrială și transformarea socialistă”¹⁾. În concepția sa, interdicția economic-social-politică este în mod absolut calea capitalistă și nu există altă cale intermediară și implică, în caz de necesar, socialismul. În argumentarea teoriei indiene, profesorul U.K.R.V. Rao propune două modele alternative și posibile de economie „mixtă” (în perioada de tranziție). În modelul I, sectorul de producție favorizează creșterea rapidă a sectorului privat și concentrarea privată a activităților economice, iar deciziile fundamentale privind producția, repartiția, economisirea și investițiile sînt luate de sectorul privat sau ca urmare a presiunii exercitate de acesta. După opinia autorului, modelul I de economie mixtă utilizează pîrghiile puterii pentru favorizarea tipului de dezvoltare capitalistă, în interesul unei țări reduse a societății indiene. În modelul II, statul deține controlul punctelor strategice din economie, folosite ca pîrghiile de comandă pentru determinarea direcției principale de dezvoltare economică. În acest model, sectorul privat este subordonat dezvoltării naționale pe linia socialistă, iar statul transformă „pîrghiile de comandă” în „pîrghii efective” pentru accelerarea ritmului de acumulare și mobilizarea a resurselor. În concepția profesorului Rao, acest model are ca fundament alianța politică a claselor sărace și mijlocii, bazată pe ideologia socialistă, în vederea liberării energiei și inițiativei maselor, folosind pîrghiile puterii pentru a promova procesul transformării socialiste a economiei în interesul celei mai mari părți a societății indiene, în special a celei sărace. Numai acest model ar corespunde, după opinia sa, dezvoltării atît economice cît și socialiste a Indiei. În contextul unei critici raționale a civilizației și „modernizării” occidentale, Rajni Kothari concepe progresul general al Indiei în cadrul unei

strategii cu schimbări structurale, economice, sociale și politice care, excluzînd capitalismul, imbină tradiționalismul cu socialismul și vizează lichidarea pauperismului și a inegalităților sociale. Apreciînd lucid gravele realități din societatea actuală indiană, Kothari crede că numai o „societate socialistă” real democratică, cu o putere descentralizată și care nu exclude „dirijarea economică de către stat”, reprezintă singura cale pentru emanciparea țării. El susține, în același timp, necesitatea ca această dezvoltare să fie independentă, exprimîndu-și temerea că unele țări ar putea renunța la autonomia lor pentru cîteva „fărîmituri” de ajutor de dezvoltare.

După părerea grupului de experți ai Institutului Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Asiatică o strategie a dezvoltării în aceste țări ar presupune următoarele precepte fundamentale: omul — scop al dezvoltării; dezalienarea omului; dezvoltarea personalității colective a omului; participarea, ca adevărată formă a democrației și bizuirea pe forțele proprii („self-reliance”) ca expresie a încrederii omului în propriile sale capacități. Adepții ai concepției corespunzător căreia procesul de dezvoltare este endogen și specific fiecărei țări, ei recomandă în același timp crearea unui cadru internațional favorabil.

Pe plan intern se pune accentul — în concepția așa-numiților „fundamentaליști” — pe creșterea procesului acumulării prin evaluarea realistă a mediului natural de resurse și a potențialului tehnologic național, iar, pe plan extern, pe mobilizarea întregii comunități internaționale, întrucît interesele fundamentale pe termen lung ale majorității popoarelor lumii nu sînt opuse. Deși nu definesc politico-social aspectele acestei strategii, „fundamentaליști” acceptă că factorii cauzali ai „actualei crize a dezvoltării”, prin care trec țările rămase în urmă, își au originea în țările bogate și în mecanismul actual al sistemului mondial. „Bizuirea pe forțele proprii”

s-ar caracteriza prin „geniul creator al poporului” și ar implica „eliminarea relațiilor de dependență, indiferent dacă ele sînt de natură națională sau internațională”²⁾. „Self-reliance” nu ar trebui confundată cu o concepție îngustă de autosatisfacere sau autarhie, ci, dimpotrivă, ar presupune în mod necesar interdependențele inerente procesului dezvoltării.

Pătruși de responsabilitatea ce le revine, de a răspunde la problemele esențiale și grave care decurg din realitățile lumii în care trăiesc, gînditorii economiști din țările în curs de dezvoltare din Asia sînt încă într-o fază de cîutări, de încheiere a unei veritabile doctrine economice privind progresul național general al societăților ce încep să se orienteze, abia după cel de-al doilea război mondial, spre fîgașul civilizației moderne.

După cum se știe, partidul nostru acordă o atenție deosebită problemelor lichidării subdezvoltării, fîuririi unei noi ordini economice internaționale, care să deschidă calea progresului mai rapid al țărilor rămase în urmă — pe baze care coincid în multe privințe, cum ar fi bizuirea pe propriile forțe, industrializarea țării, modernizarea agriculturii ș.a., cu cele preconizate de unii economiști din aceste țări.

Eufrosina IONESCU

¹⁾ B. Nasrudim (Malayesia): Reports on research activities, Liaison Bulletin, 1977, p. 89—95.

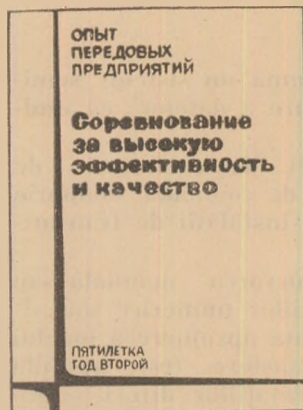
²⁾ R. N. Raj (India): Linkages in industrialization and development strategy: some basic issues, Journal of development planning, 1975, nr. 8, p. 106—120.

³⁾ U.K.R.V. Rao. Some fundamental aspects of socialist change in India. The Indian economic journal, 1974, nr. 3, p. 186—201.

⁴⁾ P. Wignaraja (Thailanda). An annotated agenda for the discussion on „new development strategies”. Liaison Bulletin 1977, p. 39.

Environnement», Dakar). În Cîntîntul introductiv al echipei NDA se arată că în studiile și proiectele anterioare privitoare la amenajarea teritorială în Africa se pornea în general de la concepte importate; autorii studiilor de față își propun să abordeze problemele pornind de la descrierea mediilor africane — caracterizate prin „agresiunea în forme multiple împotriva oamenilor și a naturii”: prelevarea energiei și minereurilor fără a se îngriji de viitorul economilor africane; distrugerea pădurilor; erodarea solurilor; progresul deșerturilor; jaful în domeniul pescuitului; dispariția unor specii animale; malnutriția, maladia majorității africanelor; foametea.

● În volumul Sorevnovanie za visokuiu effektivnost i kachestvo (Intrecere pentru eficiență și calitate superioară), Moscova, Editura „Pravda”, 1978, 288 p. sînt prezentate noi forme de întrecere pentru eficiență și calitate relevate de experiența unor uzine, combinate, cooperative agri-

cole de producție, organizații comerciale ș.a. Lucrarea reprezintă o culegere alcătuită de redactorii revistei „Ekonomiceskaia Gazeta”, cu participarea unor activiști de partid, inovatori, cadre de conducere din întreprinderi industriale și agricole, sub redacția prof. A. F. Rumianțev, urmărind generalizarea unor metode avansate, preconizarea unor metodologii științifice de organizare a întrecerii, pentru

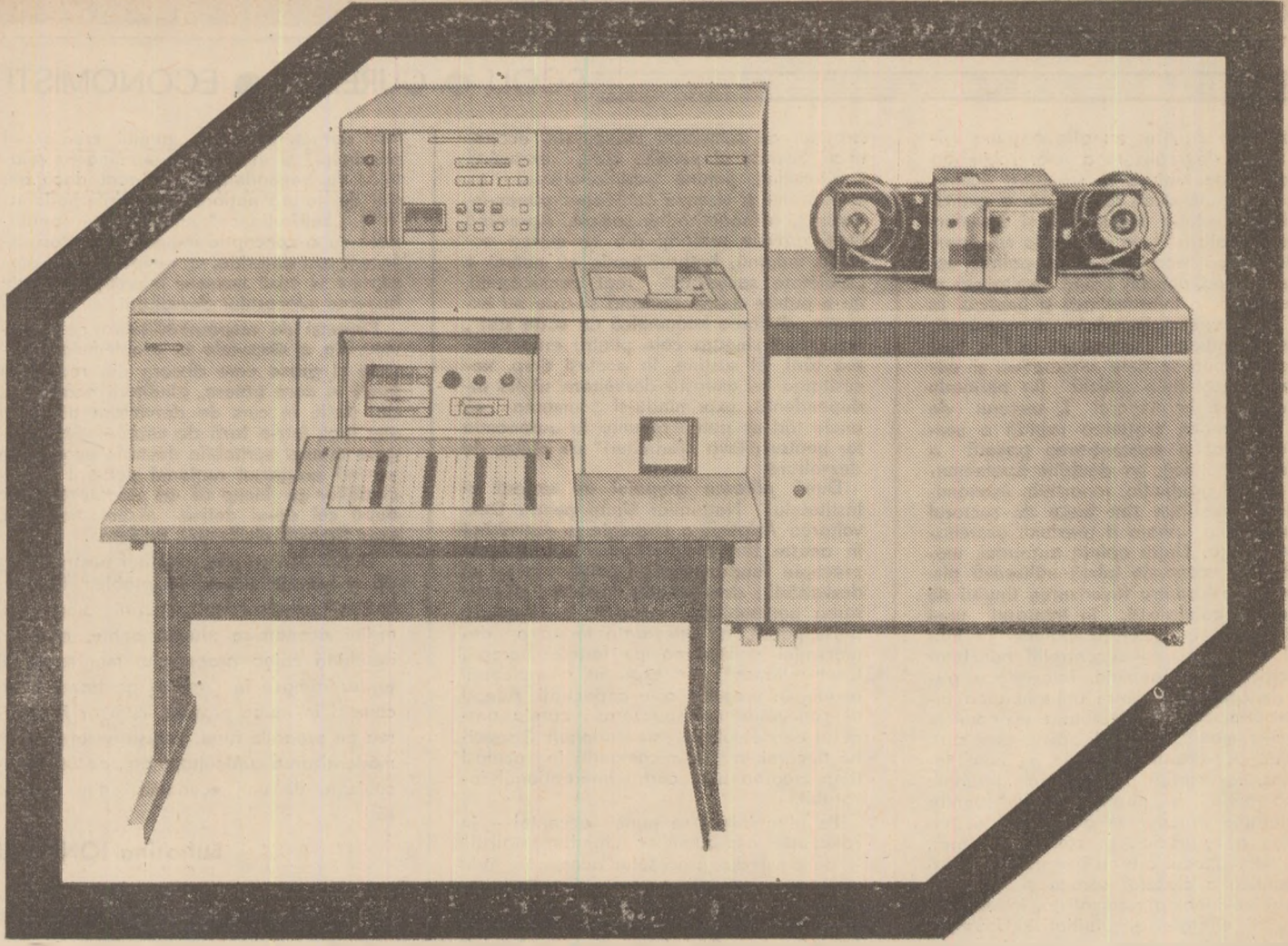
creșterea eficienței acestui important factor al dezvoltării socialiste. Printre altele, se prezintă metoda planurilor individuale anuale și cincinale ale muncitorilor (producția medie orară a anului de bază x planul creșterii productivității muncii x fondul de timp de muncă planificat = volumul producției anuale), metoda „planurilor de întîlnire” individuale și pe brigăzi ș.a.

O inițiativă A.S.E. — Baia Mare: curs post universitar de inginerie economică

● De două săptămîni se desfășoară la Baia Mare un curs postuniversitar de inginerie economică pe tema Eficiența activității întreprinderii, organizat de Catedra de eficiența activității economice din Academia de Studii Economice. Cursul este urmat de circa 100 specialiști care își desfășoară activitatea în întreprinderile din județ. Durata sa este de un an, fiind prevăzute 3 convocări a cîte două săptămîni. Activitățile

FIȘE

cursului (metode și tehnici de calcul și creștere a eficienței, metode și modele de planificare a activității întreprinderilor, eficiența investițiilor, cercetări operaționale, marketing și relații valutare) sînt orientate în direcția perfecționării specialiștilor în problematica creșterii eficienței activității întreprinderii, ținîndu-se seama de cerințele actuale ale mecanismului economico-financiar. Examenul de absolvire prevede întocmirea unui proiect final pentru întreprinderea în care cursantul își desfășoară activitatea. Acesta trebuie să rezolve o problemă concretă a întreprinderii, fiind admis la susținere numai după ce conducerea întreprinderii avizează aplicabilitatea proiectului. Propunerile vor fi prezentate organelor locale de conducere economică în vederea urmăririi aplicării lor.

robotron 1600

robotron
Robotron Export-
Import
Întreprindere de
stat pentru co-
merțul exterior a
Republicii
Democrate
Germane

RDG — 108
Berlin,
Friedrichstrasse 61
Ambasada R.D.G. —
secția comercială,
Calca Dorobanților
14 — București

robotron

Dacă trebuie prelucrate date cu înaltă eficiență utilitară,

Robotron 1600

Robotron 1600 înseamnă un sistem semi-automat de prelucrare a datelor cu multiple posibilități.

Componente: unități descentralizate de culegere a datelor și de comandă, memorie de date, imprimante, instalații de transmitere a datelor.

Mod de lucru: prelucrarea manuală sau automată a informațiilor numerice sau alfanumerice în imediată apropiere a locului în care acestea iau naștere (este posibilă și transmiterea informațiilor direct unui calculator electronic pentru prelucrarea datelor în timp real sau ulterioară).

Imprimantele permit atât protocolarea datelor introduse, cât și înregistrarea rezultatelor prelucrării de către calculator.

Robotron 1600 este, în diferite configurații de utilizare, un sistem de prelucrare a datelor on-line, de mare productivitate. Poate fi de asemenea cuplat cu diferite instalații electronice de prelucrare a datelor.

Pentru informa-
rea dv.,
vă ținem la dis-
poziție documen-
tația noastră.

TENDINȚE STRUCTURALE PE FONDUL AGRĂVĂRII ȘOMAJULUI DIN ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE

ELEMENT PERMANENT al peisajului economic al lumii occidentale, ridicat la niveluri record pentru perioada postbelică de actuala criză economică, șomajul nu numai că nu a regresat, dar într-o serie de țări chiar a continuat să crească în ultimii ani. Datele cele mai recente, care se regăsesc în tabelul nr. 1, confirmă această constatare. În

Tabelul nr. 1
Dimensiunile de ansamblu ale șomajului în % din totalul forței de muncă*

	1973	1974	1975	1976	1977**
Anglia	2,8	2,9	4,4	7,0	7,5
Austria	1,6	1,5	2,1	2,0	1,7
Belgia	2,3	2,6	4,5	5,8	6,5
Canada	5,6	5,4	6,9	7,2	8,1
Franța	2,6	2,7	4,1	4,6	5,2
R.F.G.	0,9	1,5	3,6	3,6	3,5
Italia	3,7	3,1	3,6	6,4	7,2
Japonă	1,8	1,4	1,9	2,0	...
Olanda	...	3,3	4,7	5,1	4,9
Spania	2,2	2,3	4,1	5,1	5,3
S.U.A.	4,9	5,6	8,5	7,7	7,0
Suedia	2,5	2,0	1,6	1,6	1,7

* După criteriile O.I.M., cu care cele naționale nu coincid întotdeauna.

** Media primelor nouă luni.
Sursa tabelelor: The Economist, 25 februarie 1978; U.N. Monthly Bulletin of Statistics, martie 1978.

prezent se apreciază că și în continuare cel puțin până la jumătatea deceniului al nouălea, chiar în ipoteza unei creșteri economice neîntrerupte de crize, șomajul se va menține la cote ridicate comparativ cu nivelul mediu al deceniului anterior izbucnirii ultimei recesiuni. „Dacă se examinează bine toate faptele — relevă un recent studiu apărut în *Revue internationale du travail* (publicație a Biroului Internațional al Muncii de la Geneva) — se constată că pesimismul generalizat privind perspectivele utilizării forței de muncă este justificat“.

În explicarea persistenței nivelului de ansamblu ridicat al șomajului, ritmul lent al înviorării activității economice după recesiune ocupă desigur un loc important. Ar fi însă o simplificare să se considere că alura redresării după criză ar fi singura explicație a șomajului ridicat. Factorii care stau la baza nivelului și a evoluției acestuia țin înainte de toate de natura sistemului economic, de valorile pe care le generează și le promovează acesta. Totodată, derivat de aici, analiștii occidentali semnalează și existența unor factori care țin de caracteristicile structurale actuale ale populației active din țările capitaliste și ale cererii de forță de muncă.

Cind tinerețea devine un handicap

ÎN PERIOADELE cu un nivel de ansamblu ridicat al șomajului, cum

este cea actuală, o proporție considerabil mai mare decât ponderea lor în totalul populației active o reprezintă șomerii din cel puțin trei categorii, și anume tinerii, femeile și muncitorii imigranți.

„Vîrsta a devenit un criteriu mai important decât calificarea profesională. Mai curînd decît mecanic, electronist sau secretară, tinerii sînt înainte de toate tineri. Ei au în comun locurile de muncă adesea temporare, salariul mic și viitorul nesigur“, scria nu demult săptămînalul francez *L'Express* (nr. 1389/1978) despre această „nouă și stranie categorie socio-profesională: cei în vîrstă de sub 25 de ani“.

Rate de peste 10% ale șomajului tinerilor, care înainte nu se semnalau decît în America de Nord, se înregistrează astăzi și în Italia, Anglia, Finlanda, Australia și în alte țări. Pe ansamblul O.C.D.E., organizație care grupează principalele țări capitaliste dezvoltate, se înregistrează în 1976 circa 6,9 milioane tineri șomeri (corespunzînd unei rate a șomajului de 10,7%, de trei ori mai ridicată decît în cazul adulților); altfel exprimat, 44% din totalul șomerilor erau tineri. În plus, datele statistice atestă că șomajul tineretului a avut tendința să se agraveze cu fiecare ciclu conjunctural, cazul extrem fiind cel al Italiei, unde rata șomajului tinerilor a fost în 1976 de nouă ori mai ridicată decît cea a adulților (vezi tabelul nr. 2).

Atunci cînd numărul total al șomerilor crește, durata medie de căutare a unui loc de muncă tinde să se prelungească, și anume mai rapid pentru tineri decît în cazul adulților, cu prețul unor mari pierderi pentru societate și al unor experiențe traumatizante pe plan individual. „O viață activă plasată de la început sub semnul eșecului“, „o proporție importantă a tinerei generații care ajunge la maturitate fără să fi avut vreodată o veritabilă experiență profesională“, astfel descrie situația revista *L'Observateur de l'O.C.D.E.*, nr. 90/1978. În Franța, de pildă, 56% din șomerii tineri erau fără lucru în 1971 de cel puțin 12 săptămîni; în 1976 ponderea respectivă ajunsese la 68% dintr-un număr cu mult mai ridicat de persoane. În plus, dacă în trecut șomajul afecta în mod deosebit o categorie restrînsă de tineri, mai ales pe cei care își abandonau studiile înainte de vreme, în condițiile dimensiunilor sale de astăzi el privește categorii incomparabil mai largi.

Un loc aparte îl ocupă printre șomerii absolvenții învățămîntului superior. Diplomele pe care aceștia le capătă sînt pe cale de a deveni un fel de „pașapoarte pentru nicăieri“, după expresia unei publicații a Organizației Internaționale a Muncii (*Informations OIT*, nr. 1/1978). În prezent, chiar dacă în anumite domenii, există o penurie de specialiști, pe ansamblu numărul

absolvenților va continua probabil să depășească cererea și într-o bună parte a deceniului următor. Din acest motiv, adeseori după lungi căutări, absolvenții facultăților sînt constrînși să accepte posturi uneori cu mult inferioare calificării lor, ceea ce pe lîngă insatisfacția în muncă și sentimentul de inutilitate pe care îl resimt, creează presiuni suplimentare și asupra debușeurilor pentru cei cu niveluri mai reduse de pregătire, reacția în lanț astfel declanșată cuprinzînd întreaga economie. În S.U.A., de pildă, se estimează că vor intra pe piața muncii, între 1974 și 1985, circa 420 000 titulari ai unui doctorat, cărora însă nu le vor putea fi oferite mai mult de 200 000 posturi. În aceeași perioadă, se apreciază că va exista un excedent de absolvenți ai învățămîntului superior de circa 950 000.

Cauzele acestui dezechilibru rezidă nu numai în fluctuațiile specifice economiei capitaliste, care fac ca în anumite profesii — de inginer, de pildă — să existe alternativ cînd penurie, cînd excedent de cadre. Dezechilibrul provine și din faptul — subliniat într-un recent raport al O.I.M. — că „afluxul de studenți și producția de absolvenți sînt total necorelate cu nevoile, atît cantitative cît și calitative, ale economiilor naționale“. că nu există o planificare a învățămîntului în raport cu nevoile reale, ele inșele în continuă schimbare. După cum se remarcă în raport, învățămîntul superior rămîne încă într-un turn de fildeș, el fiind insuficient deschis cerințelor producției, iar mecanismul pieței nu poate reacționa decît cu întîrziere.

Calea dificilă a remediilor de fond

O EXPRESIE a acestei reacții față de fenomenul subutilizării absolvenților învățămîntului superior o constituie inversarea în ultimii ani a tendinței de continuare voluntară a studiilor dincolo de minimul obligatoriu, tendință care întîrziea intrarea a tot mai mulți tineri în rîndurile populației active. În S.U.A., spre exemplu, ponderea tinerilor care se înscriau la universitate în totalul absolvenților învățămîntului secundar a început în acest deceniu să scadă, pentru prima dată după mulți ani, ajungînd în prezent la un nivel comparabil celui de la sfîrșitul anilor '50.

Integrarea în producție a tinerilor absolvenți ai învățămîntului secundar se dovedește însă a nu fi mai puțin dificilă. De teamă de a nu-si majora costurile de producție mai ales într-o perioadă de conjunctură nefavorabilă, în-

Tabelul nr. 2

De câte ori rata șomajului tinerilor depășește rata șomajului adulților

	1970	1976
Anglia	1,2	3,4
Austria*	1,6	1,4
Belgia	...	1,7
Franța	1,3	2,6**
R.F.G.	0,8	1,7
Italia	0,8	9,0
Olanda	0,9	3,3
Spania	3,3	3,8
Suedia	2,2	3,0

*) Până la 30 de ani, **) 1975.

treprinderile ezită să angajeze tinerii absolvenți ieșiți de pe băncile școlilor, lipsiți nu numai de o experiență practică, dar și de o calificare, care să-i facă utilizabili imediat. „Învățământul, care era destinat în trecut să pregătească 10% din populație pentru a fabrica notari și medici, nu a evoluat atunci când învățământul secundar s-a deschis tuturor“, sublinia cunoscutul demograf și sociolog francez Alfred Sauvy. Remarca are în vedere faptul că în Franța trei sute de mii de tineri ies în fiecare an pe porțile școlilor fără a avea o calificare, una din cauze fiind înșși rezistența sistemului de învățământ față de adaptarea la cerințele vieții economice și sociale, prin reducerea decalajului dintre învățământul de cultură generală și cel profesional.

În plus, chiar când au o pregătire concretă, aceasta nu corespunde întotdeauna locurilor de muncă disponibile, una din cauze fiind aceea că pregătirea pe care o capătă tinerii în multe întreprinderi, într-un termen foarte scurt, este limitată, specifică necesităților proprii ale fiecăreia, ceea ce face ca posibilitățile de a utiliza această calificare în alte întreprinderi industriale să fie și ele limitate. Această problemă este și mai acută în cazul muncitorilor imigranți.

În sfârșit, în aprecierea datelor despre proporțiile șomajului în rândurile tineretului trebuie ținut seama că tinerii, și în special adolescenții, dețin o mare pondere între muncitorii care, descurajați de durata și gravitatea recesiunii, nu mai caută în mod activ un loc de muncă, socotind, după îndelungi eforturi, că este în zadar. Nemaiînregistrându-se în statistici ca șomeri, ei contribuie astfel la diminuarea relativă — și bineînțeles aparentă — a numărului acestora. Acest „șomaj deghizat“, cum este denumit fenomenul, devine evident în perioadele de înviore a activității economice, când cei neînregistrați reapar pe piața forței de muncă, ceea ce are ca efect frînarea reducerii șomajului.

În fața acestor realități, ar fi greu de susținut că dificultățile actuale ar reprezenta doar un accident al istoriei. Acest lucru se subliniază și în comunicatul conferinței ministeriale a O.C.D.E. consacrată șomajului în rândurile tineretului, organizată în decembrie 1977 la Paris.

Dezvoltarea conștiinței pericolului pe care îl reprezintă pentru sistemul capitalist persistența unei mase de milioane de șomeri în rândurile tineretului este ilustrată de însăși organizarea conferinței amintite, în încercarea de a degaja propuneri concrete pentru atenuarea acestui fenomen, cu rădăcini atât de complexe. Căci, așa cum subli-

nia în cadrul conferinței Emile van Lennep, secretarul general al O.C.D.E., „șomajul tinerilor este o problemă umană, socială și economică, căreia trebuie să i se găsească nu numai soluții pe termen scurt, ci și remedii durabile. El pune la încercare nu numai valorile noastre sociale și instituțiile noastre economice, dar și voința și clarviziunea noastră politică“.

Țintele unor lovituri disproporționate

O ALTĂ CATEGORIE disproporționat de puternic afectată de șomaj, mai ales când nivelul de ansamblu al acestuia crește, o reprezintă, așa cum arătam, femeile. Se știe că în ultimii 15 ani proporția femeilor în rândul populației active a crescut constant în marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate. Evoluția aceasta a avut loc mai ales în legătură cu dezvoltarea sferei serviciilor, care grupează în prezent 65% din populația ocupată a S.U.A. și 50—60% din cea a țărilor Europei occidentale, a Japoniei și a Australiei. Există și o tendință crescândă de pătrundere a femeilor în anumite sectoare industriale (producția de bunuri de consum de folosință îndelungată, construcții, chiar industria extractivă), care erau în trecut apanajul aproape exclusiv al bărbaților. Or, unele din aceste ramuri industriale sînt printre cele mai sensibile la oscilațiile ciclice ale conjuncturii, ca de altfel și așa-numitele servicii comerciale (reparații auto, de locuințe etc.), iar femeile se numără printre primele pe lista concedierilor atunci când cererea începe să se diminueze. În Franța, spre exemplu, în ultimii trei ani șomajul în rândul femeilor a crescut într-un ritm mai mult decât dublu față de cel în rândul bărbaților. În timp ce femeile reprezintă 8 milioane din cele 23 milioane de persoane care compun populația activă, ele constituie peste jumătate din cei 1,2 milioane de șomeri ai Franței. În Anglia numărul femeilor în căutare de lucru a crescut în ultimii doi ani de două ori mai rapid decât cel al bărbaților aflați în aceeași situație, iar ponderea șomerilor din industria prelucrătoare era de patru ori mai mare la femeie decât la bărbați.

Discriminările se aplică însă femeilor chiar de la angajare. La nivel egal de calificare firmele preferă să angajeze bărbați, se arată într-un raport al O.I.M., care evidențiază că în S.U.A., de pildă, rata șomajului în rândul femeilor inginer sau cercetător științific, titulare ale unui doctorat, era în 1973 de patru ori mai ridicată decât în rândul bărbaților cu calificare similară. În Japonia proporția absolvenților universitari din 1976 care-și găsiseră un post până la sfârșitul anului era de numai 57,6% în cazul femeilor, față de 74,5% în cel al bărbaților. Din aceste motive și durata șomajului este mai lungă în cazul femeilor, comparativ cu al bărbaților.

Și în rândul femeilor, în perioadele de ocupare redusă a forței de muncă, ponderea șomajului deghizat, care nu apare în statistici, este ridicată. Femeile din această categorie sînt de multe ori

casnice, nevoite să înceapă sau să reînceapă o activitate remunerată după ce și-au crescut copiii, dar cu cunoștințe și calificări care se dovedesc inadecvate în raport cu cerințele, sau în orice caz perimate. În ansamblu, pe seama sporului natural și a intrării pe piața muncii a unui important număr de femei, populația activă a țărilor Pieței comune, de exemplu, va spori până în 1982 cu 1,5—2 milioane persoane pe an.

Disproporționat de puternic lovește șomajul și pe muncitorii imigranți, la discriminările valabile în general pentru tineri și femei adăugându-se unele specifice acestei categorii. Între 1973, an în care migrația a atins nivelul său record în perioada postbelică, și 1976, numai în Europa occidentală și-au pierdut locul de muncă 1,3 milioane de muncitori străini, dintre care 600 000 în R.F.G. și 300 000 în Franța. Mulți dintre ei s-au reintors în țările de origine fără șanse prea mari de a găsi de lucru, alții au emigrat în țări vecine, în ambele cazuri presa occidentală vorbind de un „export de șomaj“. În condițiile agravării șomajului, în ultimii ani o serie de țări vest-europene au început să introducă măsuri de restrîngere a aflului de muncitori străini mergînd pînă la interzicerea oricărei imigrări. Această a condus pe observatori la concluzia că, chiar în ipoteza unei redresări mai puțin ezitante decît cea actuală, a unei înviorări a activității economice, o nouă imigrație a forței de muncă de dimensiunile cele anterioare ultimei recesiuni are o probabilitate foarte redusă.

Aspectele prezentate se referă la câteva categorii de salariați deosebit de afectate de actuala recrudescență a șomajului, dar armata celor atinși de acest flagel al economiei capitaliste este mult mai numeroasă (peste 7 milioane numai în Europa occidentală, cu un milion mai mult decît acum doi ani). Din acest motiv, în ultima vreme asistăm la o puternică intensificare a mișcării revendicative a oamenilor muncii din țările capitaliste dezvoltate, în favoarea nu numai a relansării globale a activității economice, dar și a adopțării de către guverne și organizații patronale a unor măsuri speciale de resorbire a aceluși șomaj care se dovedește a fi mai curînd „structural“ decît „conjunctural“.

Ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă ca una din principalele revendicări ale oamenilor muncii din lumea capitalistă de astăzi reprezintă nu numai o necesitate economică ci și una socială și politică. Căci așa cum sublinia nu de mult tovarășul Nicolae Ceaușescu, „desigur, evarborm de drepturile omului este bine să reamintim că (...) drepturile omului încep prin dreptul la muncă, dreptul la învățătură, la cultură, dreptul la o viață liberă, dreptul de a lua parte la conducerea statului, fără nici un fel de discriminare...“. Sub acest aspect, permanența nivelului ridicat al șomajului și gravitatea lui deosebită în rândul citorva largi categorii ale forței de muncă, cu deosebire al tineretului, demonstrează incapacitatea orînduirii capitaliste de a asigura primul dintre aceste drepturi fundamentale pentru milioane de oameni.

Dinu DRAGOMIRESCU

Producția mondială de petrol 1977

PENTRU PRIMA DĂLĂ în istorie, producția mondială de petrol a pășit 3 miliarde tone în 1977, în creștere cu 10% față de anul precedent. Acest ritm este similar celui din trimestrul III 1973, ultimul pe plin semnificativ din perioada anterioară de înșărui „crizei petroliere”. Ca urmare a arțului petrolului din Alaska și din Marea Nordului, ponderea țării O.P.E.C. în totalul tracției lumii nesocialiste (64%) și al celei mondiale (circa 50%) este una din cele mai duse din ultimii ani. Creșterea semnificativă de producție au înregistrat anul trecut Anglia (12,1 milioane tone, față de 12 milioane tone în 1976), Mexicul (la 51,7 milioane tone) și Egiptul (la 22 milioane tone). În schimb, în Norvegia, afectată de erupția platformei Bravo, producția a scăzut anul trecut cu aproape 10%.

Contractia producției occidentale de ciment

CRIZA ECONOMICĂ în țările capitaliste, reflectată între altele în stagnarea sau evoluția zitantă a investițiilor, a repercutat și asupra industriei cimentului. Dacă, totuși — după date publicate de Biroul dinelor din S.U.A. — volumul total al producției de ciment a țării

rilor nesocialiste a crescut cu 10% în 1976 față de 1974 (după o scădere cu peste 30% în 1975), aceasta se datorește în special sporului obținut de o serie de țări în curs de dezvoltare, ca India, Mexic, Turcia, Iran, Filipine, Indonezia ș.a.

În cazul principalelor țări capitaliste dezvoltate, producția de ciment a evoluat astfel:

	(mil. tone)	
Țara	1974	1976
Anglia	17,8	15,8
Canada	10,6	9,9
Franța	32,5	29,0
Italia	36,3	36,2
Japonia	73,1	68,7
R.F.G.	36,0	34,1
S.U.A.	73,4	68,3

Sursa: U.N., Monthly Bulletin of Statistics, nr. 2/1978

De menționat că pentru unele țările cuprinse în tabel „virful” producției de ciment datează dinaintea anului 1974, anume din 1973 în cazul Angliei

Transporturile maritime: efecte ale stagnării

CONFORM DATELOR publicate la începutul acestui an, tonajul global al navelor comerciale aflate în rezervă în țările

Tipul navelor	Unități		Mil. t. r. b.	
	1977	1978	1977	1978
Nave pentru mărfuri în vrac	208	281	1,8	3,4
Tanchere	367	376	17,5	19,8
Total	595	657	19,3	23,2

Sursa: „Lloyd's List”.

(20 mil. tone), al Japoniei (78,1 mil. tone) sau S.U.A. (77,6 mil. tone) și chiar din 1972, în cazul R.F.G. (43,1 mil. tone).

Comerțul iugoslaviei cu țările arabe

SCHIMBURILE IUGOSLAVIEI cu țările arabe au sporit cu 204 milioane dolari anul trecut, ajungând la 1216 milioane dolari. Importul iugoslav din aceste țări s-a situat la 661 milioane dolari, din care petrol în valoare de 528 milioane dolari. Exportul iugoslaviei în țările arabe, care s-a cifrat în 1977 la 555 milioane dolari, a cuprins în principal produse ale industriei constructoare de mașini, construcțiilor navale, industriei textile, siderurgiei și metalurgiei neferoase, lemn și mobilă

rilor nesocialiste ca urmare a conjuncturii nefavorabile în traficul maritim, a crescut în cursul anului 1977 cu circa 20%. După cum se vede din tabel, necesitatea punerii în rezervă a afectat — ca număr de nave și, relativ, ca tonaj — îndeosebi navele pentru mărfuri în vrac.

(la începutul anului)

Indonezia: accent pe industria prelucrătoare

REZULTATELE obținute de Indonezia în anul fiscal 1976/1977 reliefează evoluția ascendentă a produsului național brut, care se estimează că va atinge în anul 1980 nivelul de 27,5 miliarde de dolari, față de 12,4 miliarde dolari în 1970. Produsul național brut pe locuitor a crescut de la 80 dolari în 1969 la circa 240 dolari în prezent.

În același an fiscal balanța de plăți s-a încheiat cu un excedent de peste 1 miliard dolari, față de un deficit de 364 milioane dolari în anul fiscal precedent. Pentru anul 1977/1978 se estimează un excedent al balanței de plăți de circa 525 milioane dolari. Creșterea producției de țigete la 83,2 milioane tone în 1977 (cu 10,1%), față de 3,4% cu cită crescut extracția pe plan mondial în același an) a contribuit la sporirea rezervelor valutare ale țării.

Oficialitățile indoneziene își îndreaptă tot mai mult atenția spre industria prelucrătoare, având în vedere că necesitățile interne de consum de țigete sînt în continuă creștere, ceea ce face și mai actuală sarcina găsirii de noi surse de devize. Se contează de asemenea pe faptul că punerea accentului pe dezvoltarea industriei prelucrătoare va contribui la asigurarea unui număr sporit de locuri de muncă. Creșteri sensibile se proiectează în producția de textile, aparate de radio, televizoare, motoare Diesel. În continuare se prevede construirea unei serii de obiective industriale cum sînt: o uzină pentru construcția de echipament pentru fabricile de zahăr, o întreprindere de prelucrare a lemnului, o uzină chimică, o fabrică de mașini și utilaj agricol etc.

În domeniul comerțului exterior, exporturile de produse nepetroliere înregistrează o evoluție ascendentă. Principalele produse importate sînt: echipament de telecomunicații și industrial, țevi de oțel, autovehicule, bumbac, orez, cereale, produse farmaceutice. Schimburile comerciale dintre România și Indonezia, care au cunoscut o creștere, se desfășoară pe baza acordului comercial semnat în 1975. Există perspective de cooperare în sectorul asamblării de autocamioane, în construcția de mașini, în industria chimică, extractivă etc.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale pare a fi înregistrat o răsturnare de sens săptămîna 17—21 aprilie 1978. La aceasta a contribuit, printre altele, îmbunătățirea unor indicatori sintetici importanți ai economiei S.U.A. Un rol important revine, potrivit observatorilor, preconizatei vânzării a unor cantități de aur din stocurile Trezoreriei S.U.A. Anunțarea calendarului viitoarelor licitații lunare de cite 300 000 uncii aur fin a avut un efect imediat atît pe piața valutară, atît și pe piața metalului galben. Atractivitatea dolarului în perioadele următoare pare a fi sporită și de o posibilă politică restrictivă a creditului pe piața internă, fapt care ar putea antrena o creștere a dobînzilor.

Francul elvețian, probabil și datorită presiunilor speculative la care este supus în mod constant de mai mult timp, a reacționat cel mai puternic, reculînd, după o deschidere de circa 1,90 franci/dolar, pînă la circa 1,9750 franci/dolar, respectiv cu aproape 5% sub nivelul închiderii de la 14.IV.1978. Marca vest-germană, după ce a evoluat la un nivel de circa 2,05 mărci/dolar, a cedat în final cînd, apropiindu-se de circa 2,08 mărci/dolar, a înregistrat un recul de aproape 2,5% față de închiderea de referință. Francul francez a beneficiat de efectul favorabil al excedentului comercial al Franței pe luna martie, de circa 238 milioane dolari, și s-a reprecizat cotînd la deschidere la circa 4,57 franci/dolar, după care a cedat treptat pînă la circa 4,6375 franci/dolar. Lira sterlină a avut o evoluție descendentă față de dolar, combătută prin intervenții ale Băncii Angliei. Acestea nu au împiedicat

totuși ca lira să fie cotate la închidere la circa 1,8240 dolari/liră, față de 1,8675 dolari/liră pe 14.IV.

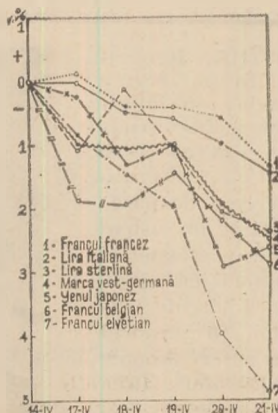
Paradoxală este la prima vedere evoluția yenului care nu a reacționat pozitiv la o serie de date favorabile și nici la anunțarea prevederilor planului guvernamental de stabilizare a expansiunii exporturilor, menit să ducă la limitarea excedentului „cronic” al balanței comerciale a Japoniei. Cursul yenului a înregistrat un recul de aproape 3% față de săptămîna anterioară, la un nivel de aproape 230 yeni/dolar.

Dobînzile pe piața euro-depozitelor la șase luni au înregistrat fluctuații ușoare, reflectînd evoluțiile de pe piața valutară. Ele s-au situat la circa 7,75% pentru euro-dolari S.U.A., 1% pentru eurofranci elvețieni și 3,5625% pentru euro-mărci vest-germane.

Piața aurului a reacționat prompt la apropiata perspectivă a vânzării organizate de Trezoreria S.U.A., prețului atingînd un minim de 168,25 dolari/uncie. La ultimul fixing de la Londra din 12.IV. prețului aurului a fost stabilit la 170,90 dolari/uncie, cu circa 7,50 dolari sub închiderea din săptămîna precedentă.

**Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN**

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 17—21 IV 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 14 IV 1978.

Potențial hidroenergetic

CU TOATE CĂ VALORIFICAREA potențialului hidroenergetic progresează neconținut, captarea energiei căderilor de apă prezintă în continuare perspective foarte favorabile. Pe plan mondial potențialul economic este utilizabil — evaluat de specialiști la peste

9,8 trilioane kWh pe an — n-a fost valorificat până în prezent decât în proporție de 13,3%. În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, care dețin circa două treimi din potențialul mondial, aici procentul de valorificare nu atinge nici 4%. Repartiția pe continente a acestei surse reînnoibile de energie, înfățișată în tabel, scoate la iveală marile diferențe între nivelurile de valorificare și, implicit, bogăția de resurse ce pot fi puse în slujba reducerii decalajelor economice.

lectual (de 33 de zile) începe să-și găsească aplicarea în practica socială. Se pornește de la constatarea că există zile „critice“ pentru fiecare ciclu, respectiv cele care separă prima jumătate a ciclului (caracterizată prin bună dispoziție, vie activitate intelectuală, aptitudine sporită de muncă) de partea a doua (în care impulsurile pozitive slăbesc considerabil), starea individului fiind cu atât mai mult afectată cind aceste zile „critice“ se suprapun. Pe această bază, studii efectuate în U.R.S.S., Japonia și alte țări sint valorificate în prezent îndeosebi în domeniul transporturilor. Astfel, se elaborează fișe personale de bioritmuri pentru conducătorii de autovehicule, folosindu-se datele unor examene medicale prelucrate cu ajutorul calculatorului electronic. Experiența a arătat că luarea în considerare a acestor fișe la programarea plecărilor în cursă permite reducerea cu 30—40% a numărului de accidente provocate din vina conducătorului.

Potențialul hidroenergetic

Regiunea	economiceste utilizabil		valorificat		gradul de valorificare (%)
	GW	mld. kWh	GW	mld. kWh	
Total mondial	2 266	9 807	307	1 307	13,3
din care :					
Europa	215	722	101	382	53
Asia	689	2 643	47	198	7,5
Africa	437	3 020	8,2	30	1,5
America de Nord	290	1 273	86	435	34,2
America Latină	328	1 852	19	92	5
Australia și Oceania	36	202	7,6	29	14

Sursa : „Archiv für Energiewirtschaft“, nr. 7 1977.

Bulgaria: eficiența aplicațiilor mecanicii

PE LINIA ÎNTĂRIRII LEGĂTURII dintre cercetarea științifică și nevoile activității practice, în Bulgaria a fost elaborat programul „Mecanica și aplicațiile sale în economia națională“, reprezentind o încercare de a selecționa aspectele și sarcinile care prezintă importanță pentru cercetarea fundamentală și, în același timp, se pretează pentru aplicare concretă, cu efecte considerabile, în economia țării. Printre temele incluse în program figurează : manipulatorii și roboții, mecanica mașinilor, aplicațiile mecanicii în construcțiile navale, transportul prin conducte și automatizarea transportului fluidelor, mecanica exploatareii subterane a minerelelor ș.a.

Se apreciază că prin aplicarea unei serii de soluții avansate se vor obține în cursul cincinalului economii de sute de milioane de leva. De pildă, în domeniul irigațiilor — problemă de mare importanță pentru agricultura bulgară — introducerea unor sisteme automate de funcționare va permite reducerea considerabilă a volumului instalațiilor și țevilor necesare, folosirea lor eficientă, restrângerea personalului de deservire, efectuarea optimă a unor lucrări agrotehnice etc.

Avantaje ecologice ale reciclării hirtiei

MATERIA PRIMĂ necesară pentru producerea unei tone de hirtie de tipar și de scris corespunde cu creșterea anuală a unui hectar de pădure (calculată ca medie pe baza condițiilor existente în Europa). Reciclarea hirtiei uzate prezintă, deci, un mare interes sub raportul conservării resurselor. Ea aduce însă — după cum reiese din stu-

diile Agenției pentru protecția mediului înconjurător din S.U.A. — și alte avantaje, de ordin economic și ecologic. La fabricarea pastei de hirtie din fibre reciclate consumul de apă se reduce cu 61%, cel de energie cu 70%, iar poluanții atmosferici emiși se diminuează cu 73%. Procedeele de eliminare a cernelii și de înălbire, aplicate pentru a îmbunătăți calitatea hirtiei din deșeuri, constituie un factor poluant prin dublarea cantității de materii solide în suspensie în apa evacuată, însă există tehnici de combatere a acestui efect, iar economia finală de apă (cu 15%), de energie (cu 60%) și reducerea poluării aerului (cu 60%) rămân și în acest caz importante.

Bioritmul și accidentele

O TEORIE MAI VECHE, conform căreia activitatea organismului uman este reglată de trei cicluri bioritmice : unul fizic (de 23 de zile), altul emoțional (de 28 de zile) și al treilea inte-

R. P. Mongolia: accentele cincinalului

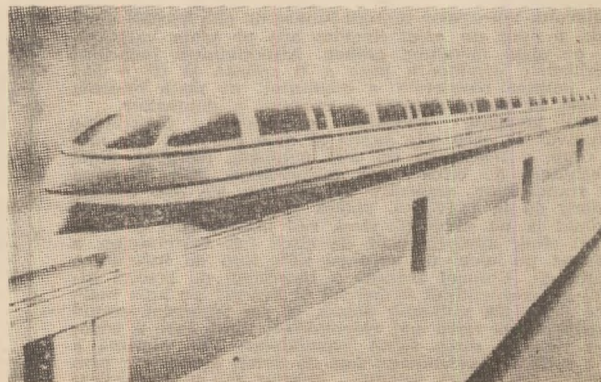
ACTUALUL plan cincinal de dezvoltare a economiei R.P. Mongole (1976—1980) prevede ca în anul 1980 valoarea producției globale industriale va spori cu peste 60%, comparativ cu 1975. Pînă la finele anului 1980, industria, transporturile, comunicațiile și sectorul construcțiilor vor ajunge să contribuie cu mai mult de 50% la formarea venitului național, îndeosebi ca urmare a creșterii sensibile a productivității muncii.

Principalul obiectiv al agriculturii în perioada 1976—1980 îl constituie asigurarea condițiilor pentru creșterea sensibilă a producției vegetale, prin sporirea suprafețelor cultivate și mărirea randamentului la hectar (pe seama sporirii randamentelor urmează să se realizeze între 40% și 60% din creșterile producțiilor de cereale, legume și culturi furajere).

Înfăptuirea obiectivelor menționate va contribui la ridicarea substanțială a bunăstării materiale a populației, între altele la creșterea cu 16,5% a veniturilor reale pe locuitor.

Tren cu susținere magnetică

GARNITURA feroviară „Transrapid 05“, a cărei machetă o înfățișează fotografia poate atinge viteze de peste 300 km/oră. Acest nou model de tren de pasageri, bazat pe un sistem de susținere magnetică (fără contact cu șina), urmează să circule, experimental, în cadrul Expoziției internaționale a transporturilor 1979, de la Hamburg.

GLOSAR

Bursa

IN ȚĂRILE cu economie de piață, schimburile de valori au fost în decursul timpului mult înlesnite prin întâlnirea dintre producători și consumatori în ocări și zile convenite. În felul acesta au apărut piețele zilnice și săptămânale pentru nevoile curente, iar pentru alte nevoi piețele organizate la intervale mai mari de timp. Comerțul cu ridicata a organizat piețe îndeosebi anuale; târgurile, care s-au deosebit de piețe prin aceea că nu consumatorii, ci comercianții au fost partenerii de tranzacții ai producătorilor. Atât piețele, cât și târgurile au un element comun: mărfurile care se vând și se cumpără sînt prezente, în ultima vreme îndeosebi sub formă de mostre, astfel încît tranzacțiile se încheie în cunoștință de cauză, iar livrările se efectuează fie de la țîrg, fie prin expediție directă de la producători la domiciliile (sedii) cumpărătorilor.

Spre deosebire de piețe și târguri, bursele mijloace schimburile de valori fără ca aceste valori să fie prezentate de vânzători și examinate de cumpărători. Din această cauză, valorile care se negociază la bursă trebuie să aibă anumite însușiri și îndeosebi să fie fungibile, adică să poată fi determinate prin număr, volum sau greutate și schimbate cu altele de același fel și cantitate. Ca urmare, există de exemplu burse de cereale, dar nu este de conceput să existe burse de antichități sau de opere de artă.

În căutarea unei definiții, am putea spune că bursa este o organizație înființată pe bază de lege și supravegheată de stat, cu scopul încheierii de tranzacții fără prezentarea, predarea și plata concomitentă a obiectului tranzacției; ea intrunește în acest scop, într-un local propriu, în mod regulat și la intervale de timp scurte — de obicei zilnic — pe reprezentanții comerțului și ai băncilor, precum și alte persoane participante la afacere.

Obiectul tranzacțiilor bursiere îl pot constitui mărfurile („burse de mărfuri”), valorile mobiliare („burse de acțiuni și obligațiuni”), sau valutele și devizele („burse valutare” sau „burse de devize”).

Bursele funcționează pe baza unui regulament care prevede: structura organizatorică, felul valorilor care se negociază, modul de recrutare a membrilor și modul de desfășurare a operațiilor, inclusiv de stabilire a prețurilor de vânzare-cumpărare („cotația bursei”).

La sedițele bursei participă reprezentanții autorizați ai firmelor specializate în comerțul care intră în profilul respectiv: întreprinderi comerciale în cazul bursei de mărfuri, băncile în cazul bursei de acțiuni și obligațiuni sau al bursei valutare.

Într-o ședință a bursei se prezintă pe de o parte cererile pentru valorile care se negociază, primite de întreprinderile sau băncile participante de la clienții respectivi, precum și propriile cereri, iar pe de altă parte ofertele de asemenea valori. În funcție de mărimea cererii și ofertei, bursa stabilește prețul sau cursul valorilor negociate. În cazul unei creșteri a cererii, prețul sau cursul va crește și el — și invers. Acest preț sau curs este publicat în lista de prețuri sau cursuri a bursei care se difuzează pe piață.

Prețurile sau cursurile bursiere nu sînt unice. Există prețuri sau cursuri de cumpărare, ușor superioare celor de vânzare; mai există prețuri sau cursuri la vedere și la termen, ultimele fiind, în principiu, superioare celor la vedere.

Bursele sînt organe foarte sensibile ale economiei de piață. Adeseori, scăderea abruptă a cursurilor bursiere a constituit semnalul declanșării unei crize economice. A rămas înscrisă în analele capitalismului contemporan „vinerea neagră” a bursei de acțiuni din New York, care a vestit declanșarea marii crize economice mondiale din 1929—1933.

C. K.

Amendament

Atenție Bostan, Tulcea — Al doilea amendament la statutul F.M.I., care consacră în fapt abando-

narea sistemului monetar internațional adoptat la conferința de la Bretton Woods din iulie 1944, a intrat în vigoare la 1 aprilie a.c. ca urmare a ratificării lui de către trei cincimi din țările membre ale F.M.I., reprezentînd patru cincimi

din totalul voturilor. După cum am arătat la timpul său (vezi „Revista economică” nr. 3/1976), acest amendament prevede între altele ca țările membre ale F.M.I. pot opta pentru cursuri flotante (fapt interzis la Bretton Woods) sau fixe, cu condiția ca punctul de referință să nu fie aurul, al cărui preț oficial (care era de 42,22 dolari uncia) a fost abolit. Pe de altă parte, statele membre nu mai au obligația să verse în aur un sfert din cota lor la F.M.I., putînd totodată să verse în monedă națională suma cu care a fost majorată această cotă. La o lună de la intrarea în vigoare a amendamentului amintit, asupra căruia se căzuse de acord în Jamaica în ianuarie 1976, în urma unor îndelungate negocieri, se va trece la majorarea cotelor la F.M.I. ale țărilor care l-au ratificat. Ratificarea de către toate cele 132 țări membre ar spori teoretic resursele Fondului de la 29,2 la 39 miliarde D.S.T. (de la 36 la 48 miliarde dolari).

Comisia economică ONU pentru Africa

Ionel Duțu, București — Comisia economică O.N.U. pentru Africa a fost creată de ECOSOC acum 20 de ani, mai precis la 29 aprilie 1958, deci înainte de „anul Africii” — 1960, cum credeai. Numărul statelor participante a fost inițial de 9, însă a crescut rapid în deceniul trecut, ajungînd la 41 în 1968, iar în prezent este de 49.

Importanța rolului ce revine C.E.A./O.N.U. poate fi apreciată în lumina faptului că media P.N.B. pe locuitor în Africa este una dintre cele mai scăzute din lume (390 dolari în 1975) și că numai două din țările continentului (dacă se exclude R.S.A.) aveau în 1976 un P.N.B. pe locuitor de peste 1 000 dolari, și anume Libia și Gabon, ambele exportatoare de petrol. Prin strategia pentru instaurarea noului ordin economic internațional în Africa, adoptată în martie 1977 de conferința ministerială a C.E.A./O.N.U., se urmărește stimularea unei creșteri economice accelerate, intensificarea utilizării resurselor fiecărei țări pentru dezvoltarea, adaptarea tehnologiilor necesare la condițiile din diferitele țări și zone etc.

Secretar executiv al Comisiei economice O.N.U. pentru Africa este, din iunie 1975, profesorul Adebayo Adedeji, care înainte de aceasta deținea funcția de ministru al dezvoltării economice și al reconstrucției în cadrul guvernului federal al Nigeriei.

Mișcarea grevistă

Vasile Ene, Galați — Datele comparative privind mișcarea grevistă din țările capitaliste se publică în Occident cu oarecare întârziere. Cele mai recente pe care vi le putem oferi ajung pînă în 1976, dar prezintă a-

Zilele de grevă la 1 000 de persoane ocupate în industria unor țări capitaliste

	Media pe 5 ani	
	1967-1971	1972-1976
Anglia	608	968
Australia	796	1 502
Belgia	394	3 484
Canada	1 682	2 130
Danemarca	64	1 078
Finlanda	886	1 028
Franta	313 ^b	338
R.F. Germania	80	32
Irlanda	952	782
Italia	1 692	1 956
Japonia	194	294
Norvegia	20	114
Noua Zeelandă	350	504
Olanda	42	82
S.U.A.	1 644	1 054
Suedia	62	16

a) Fără 1976.

b) Fără 1968.

vantajul că se referă la două perioade de cîte cinci ani, ceea ce le sporște relevanța. După cum puteți vedea din cifre, în 11 din cele 16 țări incluse în tabel intensitatea mișcării greviste a crescut.

Ora de vară

Bucur Voican, București — Măsura adoptării orei de vară (GMT + 2) față de GMT + 1 cit este ora lor de iarnă, intrată în vigoare la 2 aprilie în nouă țări europene (Andorra, Belgia, Franța, Grecia, Luxemburg, Olanda, Polonia, Spania și Turcia), privește circa 200 milioane de locuitori. Ea are drept principal scop să reducă consumul de energie electrică, printre altele prin terminarea cu o oră mai devreme a activității

comerciale. Aveți dreptate cînd sesizați neconcordanța orei legale între țări foarte apropiate una de alta. Astfel Anglia și Irlanda au trecut la ora de vară de la 19 martie și o vor menține pînă la 29 octombrie, față de 1 octombrie cit este termenul în cazul Franței de pildă. În cazul acestor țări, decalajul de o oră față de „continent” se menține. La rîndul lor, R.F.G. și Danemarca se opun în continuare modificării sezoniere a orei legale, pe considerentul că ea ar aduce prejudicii relațiilor comerciale internaționale.

Bioenergie

Dinu Costescu, București — Despre perspectivele bioenergiei am scris, este adevărat, pe scurt, în nr. 5 din 3 februarie 1978 al revistei noastre.

Cooperare

Ilie Preda, Brașov — 1) Acordul de cooperare, asupra căruia „Regia Renault” din Franța și „American Motors Corporation”, ca mărime a patra firmă constructoare de automobile din S.U.A., au convenit în principiu, urmează să formeze încă obiectul unor negocieri. Proiectul de acord prevede între altele vânzarea în comun a autovehiculelor celor două firme în S.U.A. și Canada, vânzarea unor autoturisme de teren ale A.M.C. prin rețeaua lui Renault pe o serie de terțe piețe, eventuala fabricare a unor modele Renault (adaptate la cerințele și normele din S.U.A.) în uzinele de asamblare ale A.M.C. Prin negocierea acestui acord, Renault speră să-și lărgască pătrunderea pe piața S.U.A., handicapată acum de numărul redus al concesionarilor. La rîndul său A.M.C., ale cărei vânzări au scăzut de la 4% din piața S.U.A. în 1973 la 2% în prezent, speră să-și rentabilizeze uzinele, dintre care unele sînt acum folosite la mai puțin de o treime din capacitate, din cauza stocurilor mari.

Diversificare, calitate, eficiență

(Urmare din pag. 4)

ductiei realizate din materiale sintetice. Astfel, producția de tricotaje din poliester va crește în 1980 de 2,4 ori față de 1975, în timp ce la total tricotaje creșterea va fi de 1,7 ori.

Totodată, în colaborare cu Ministerul Industriei Chimice am stabilit un program pentru ca, până în anul 1980, să asigurăm întregul necesar de fibre și fire chimice din țară, eliminând complet importul pentru acest tip de materie primă, în condițiile în care ponderea fibrelor și firelor chimice în totalul materiilor prime textile va crește de la 55% în anul 1976 la peste 65% în 1980. Prin acest program ne-am propus realizarea unor tipuri noi de fibre, cu caracteristici îmbunătățite, care să le apropie cât mai mult de cele ale fibrelor naturale: hidrofilie mărită, afinitate tinctorială diferențiată, cu antistatizare permanentă, cu caracteristici tehnologice superioare și care, adăugate însușirilor specifice ale fibrelor chimice, să permită obținerea unor produse de larg consum la nivelul cerințelor actuale de calitate: confort și întreținere ușoară, greutate redusă și o estetică adecvată.

În sectorul încălțăminte se acționează pe linia valorificării superioare a pielii naturale, precum și pentru diversificarea sortimentelor de încălțăminte din înlocuitori, respectiv din piele sintetică poromerică și neporomerică, înlocuitori pe bază de P.V.C. precum și materiale textile. Producția de încălțăminte cu fețe din piele sintetică va crește în 1980 față de 1975 de 18 ori comparativ cu 1,2 ori cât este creșterea la încălțăminte cu fețe din piele naturală; în structura consumului de materii prime de bază din sectorul confecției încălțăminte materiile prime înlocuitoare de piei naturale urmează o dinamică ascendentă: de la 28,9% în anul 1976 la 40,4% în anul 1980.

În ce privește producția articolelor casnice, preocupările noastre vizând sporirea eficienței se îndreaptă spre reducerea consumului de metal prin înlocuirea acestuia cu mase plastice, sticlă etc., cât și prin reproiectarea produselor pe baza tehnicilor moderne de optimizare a formelor și dimensiunilor, corelând în mod științific cerințele tehnice și estetice cu cele de ordin economic. Dealtfel, sîntem în curs de a introduce tehnica de analiză a valorii ca instrument

de lucru permanent în proiectarea produselor noi, precum și a acelora introduse în programele de reproiectare. Tematica de cercetare din acest an și din perspectiva imediată vizează de asemenea elaborarea de metode, tehnici și tehnologii pentru reducerea greutății produselor în condițiile creșterii calității lor, agregarea, mecanizarea și automatizarea unor utilaje, tehnologii prescurtate care să ducă la economisirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice.

Prin aplicarea unor astfel de măsuri pe ansamblul industriei ușoare nivelul total al cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă se va reduce în 1978 față de 1975 cu circa 10,6% (comparativ cu o sarcină de circa 9% prevăzută inițial), iar al cheltuielilor materiale cu circa 7%.

Eficiența întregii noastre activități va fi substanțial ridicată prin aplicarea în practică, încă din acest an, a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din luna martie a.c. și a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 25—26 aprilie 1978. Introducerea producției nete ca indicator de bază în aprecierea activității economice precum și creșterea rolului și importanței beneficiului ca sursă determinantă pentru formarea fondului de dezvoltare economico-socială și ca mijloc de cointeresare materială a oamenilor muncii, vor crea condiții optime pentru îmbunătățirea rezultatelor obținute în toate întreprinderile. Pe această cale se va realiza un puternic stimulent pentru creșterea inițiativei oamenilor muncii și a răspunderii acestora în îndeplinirea exemplară, eficientă, a sarcinilor de plan. Perfecționarea mecanismului economico-financiar va stimula creșterea producției de articole complexe cu grad ridicat de valorificare a materiilor prime.

AM PREZENTAT doar câteva din importante realizări obținute de oamenii muncii din industria ușoară în dezvoltarea și diversificarea producției bunurilor de consum. În perioada care urmează în toate întreprinderile noastre se va acționa cu consecvență pentru ca prin muncă asiduă și eforturi de creativitate sporite să se amplifice substanțial rezultatele bune obținute pînă în prezent, să sporească aportul industriei ușoare la satisfacerea într-un grad tot mai înalt a necesităților populației.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 17 din 28 aprilie 1978

- Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Adîncirea continuă a democrației muncitorești, creșterea inițiativei și răspunderii colective 1
- Unitate și angajare deplină în munca națiunii pentru accelerarea progresului său. Multilateral 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Diversificare, calitate, eficientă — atribute de bază ale dezvoltării industriei ușoare (Lina Ciobanu) 3
- O componentă fundamentală a politicii partidului. Repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu (prof. dr. Ion Blaga, asist. univ. Valeriu Bălașa) 5
- Investițiile în strategia dezvoltării (II) (dr. Ioan L. Ciolan) 7
- Eforturi susținute pentru creșterea producției de cărbune (Vasile Căherlaci) 9
- De la 1 mai 1978. Noi categorii de cameni ai muncii beneficiază de creșterea retribuției (George Moșanu) 11
- Dezbateri „R.E.”. Perfecționarea gestiunii economice în condițiile adîncirii democratismului economic 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Întreprinderile model, laborator de testare a noului în tehnică și organizare, școală a autoconducerii muncitorești și autogestiunii (Dorin Constantinescu) 14

TEORII ● IDEI

- În dezbateri: probleme fundamentale economice, tehnice și ecologice ale procesului circular activ 16
- Școli ● curente ● economiști. Opinii privind dezvoltarea la economiștii din Sudul și Sud-Estul Asiei (II) (Eufrosina Ionescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Tendințe structurale pe fondul agravării șomajului din țările capitaliste dezvoltate (Dinu Dragomirescu) 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Sentei”

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla -o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă : „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR“.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

Asigurarea bunurilor din gospodărie

În această asigurare sunt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte tehnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice tip, produse agricole, viticole, pomicole, produse animale și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sunt cuprinse în asigurare - pentru 20% din suma asigurată specificată în contract - și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului, în aceeași sau în altă localitate.

Administrația Asiguraților de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

Asigurarea de accidente

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sunt asigurate pentru urmările accidentelor întâmplate la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asigu-

ratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sunt cuprinse în această asigurare majoritatea situațiilor de accidente cauzate de o serie de evenimente ca : incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

3. Asigurarea de răspundere civilă legală

În această asigurare sunt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 10 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 20 de lei pe an, iar pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

COMBINATUL

SIDERURGIC

GALAȚI

produce și livrează :

- I - **Tablă groasă și mijlocie** - din oțeluri caldinate, semicaldinate, încălzite, siab aliate și aliate conform normelor românești și străine - pentru construcții mecanice, metalice, navale, de mașini, de cazane și recipiente sub presiune etc.
- **Benzi și table laminale la rece** - neacoperite și zincate conform normelor românești și străine, pentru construcții metalice, țevi sudate, profile îndoite, aparataj electric, caroserii, articole de uz casnic etc.

II. - **Sulfat feros heptahidratat** pentru ridicarea apei :

Sulfat de amoniu pentru agricultură
Benzen brut de huiță și gudron pentru industria chimică :
Smoală tip „B” conform STAS 1969, sub formă lichidă și granule
Creozol de huiță pentru negru de Zgură
granulată de furnal pentru construcții civile, industriale, rutiere
Oxigen imbuteliat.

Pentru informații detaliate asupra produselor, adresați-vă la telefon 3 04 38 sau centrală 3 19 00, interior 1560 - Serviciu desfacere CIS GALAȚI - telex : 5 12 85

C.S.G.

